MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO
TEISĖS FAKULTETO
EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS KATEDRA

IEVOS BUTĖNIENĖS
(TEISĖS STUDIJŲ PROGRAMA EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS SPECIALIZACIJA)

BENDRIJOS PREKIŲ ŽENKLŲ SAVININKŲ TEISIŲ GYNIMAS

Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovas –
Lekt. Gediminas Pranevičius

Konsultantas –
Doc. dr. Ignas Vėgėlė

Vilnius, 2006

TURINYS

ĮVADAS 3
I. BENDRIJOS PREKIŲ ŽENKLO APSAUGOS SISTEMOS TEISĖS ŠALTINIAI 7
1.1. Europos Bendrijos teisės normos 8
1.2. Papildomi teisės šaltiniai 10
II. PREKĖS ŽENKLAS KAIP TEISINĖS APSAUGOS OBJEKTAS 12
2.1. Reikalavimai žymeniui, galinčiam tapti teisinės apsaugos objektu 12
2.2. Netipiniai prekių ženklai 16
2.2.1. Kvapas kaip prekės ženklas 17
2.2.2. Spalva kaip prekės ženklas 18
2.2.3. Garsas kaip prekės ženklas 19
III. BENDRIJOS PREKIŲ ŽENKLŲ SAVININKŲ TEISĖS 22
3.1. Asmenys, galintys tapti Bendrijos prekių ženklų savininkais 22
3.2. Bendrijos prekių ženklų savininkų išimtinės teisės ir jų turinys 23
3.1.1. Tapataus žymens uždraudimas 26
3.1.2. Tapataus ar panašaus žymens uždraudimas 27
3.1.3. Reputaciją turinčio ženklo apsauga 28
3.2. Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių apribojimas 29
3.3. Bendrijos prekių ženklas kaip nuosavybės objektas 30
IV. BENDRIJOS PREKIŲ ŽENKLŲ SAVININKŲ TEISIŲ APSAUGA IR GYNIMAS 33
4.1. Teisių gynimas administracine tvarka 34
4.1.1. Protesto pareiškimo procedūra 35
4.1.2. Pripažinimo negaliojančiu procedūra 37
4.2. Teisių gynimas teismine tvarka 39
4.2.1. Teismingumas pagal ginčo dalyką 41
4.2.1.1. Išskirtinis Bendrijos prekių ženklų teismų teismingumas 41
4.2.1.2. Papildomas valstybių narių nacionalinių teismų teismingumas 42
4.2.2. Teritorinis teismingumas 43
4.2.2.1. Pagrindinis teritorinis teismingumas 44
4.2.2.2. Alternatyvus teritorinis teismingumas 45
4.2.2.3. Teismingumas pagal Briuselio Reglamentą 47
4.2.3. Priešieškiniai Bendrijos prekių ženklų teisių pažeidimų bylose 48
4.2.4. Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynimo būdai 49
4.2.4.1. Teisių gynimo būdai pagal Reglamentą 51
4.2.4.2. Direktyva 2004/48/EB 53
IŠVADOS IR PASIŪLYMAI 57
LITERATŪROS SĄRAŠAS 60
Santrauka 65
Summary 66
Priedai 68

PAGRINDINIŲ SĄVOKŲ IR NAUDOJAMŲ SUTRUMPINIMŲ PAAIŠKINIMAI

Bendrijos prekių ženklas – tai prekėms ar paslaugoms žymėti skirtas ženklas, įregistruotas Tarybos reglamento (EB) Nr. 40/94 nustatyta tvarka.

Bendrijos prekių ženklų apsaugos sistema – tai 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 40/94 sukurta Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistema, kuri paremta vieninga prekių ženklo registracija, suteikiančia prekių ženklo savininkui išimtines teises į prekių ženklą visoje Europos Sąjungos teritorijoje.

Bendrija arba Europos Bendrija (EB) – tai 1957 m. Europos Ekonominės bendrijos steigimo sutartimi įkurta viena iš trijų bendrijų – Europos Ekonominė bendrija, kuri 1993 m., įsigaliojus Mastrichto sutarčiai, buvo pervadinta į Europos Bendriją. Europos Bendrija yra pagrindinė Europos Sąjungos (ES) struktūros dalis, patenkanti į pirmąjį ES ramstį, – „Bendrijos ramstis“.

Briuselio reglamentas – 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo.

Direktyva arba Direktyva 89/104/EEB – 1988 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyva Nr. 89/104/EEB valstybių narių įstatymas, susijusiems su prekių ženklais, suderinti.

Europos Sąjunga (ES) – šiame darbe bus suprantama kaip dvidešimt penkias Europos valstybes apimanti ekonominė bei politinė sąjunga, įkurta 1992 m. Mastrichto sutartimi.

PIT – Europos Bendrijos Pirmosios instancijos teismas.

Reglamentas arba Reglamentas 40/94 – 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo.

Teismas arba ETT – Europos Teisingumo Teismas, kurio pagrindinės funkcijos yra Europos Bendrijos teisės normų aiškinimas ir vienodo Bendrijos teisės normų taikymo užtikrinimas.

Tarnyba arba VRDT – tai 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentu 40/94 įsteigta Vidaus rinkos derinimo tarnyba, kuri yra pagrindinė Bendrijos prekių ženklo sistemą administruojanti institucija.

ĮVADAS

„Sėkmingas konkuravimas 21 amžiuje pareikalaus daugiau nei vien gamybinio išskirtinumo ir gaminių kokybiškumo. Nematerialus turtas, toks kaip bendrovės ir jos ženklo reputacija, bus lemiami faktoriai siekiant konkurencinio pranašumo“.[1]

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet tarptautinė bendrovė „Interbrand“, jau daugiau nei 30 metų besispecializuojanti prekių ženklų ir dizaino vertinimų, tyrimų bei apsaugos srityje, pristatė vertingiausių pasaulio prekių ženklų šimtuką, kurio aukščiausios pirmosios penkios vietos priklauso tokioms gerai žinomoms Jungtinių Amerikos Valstijų bendrovėms kaip Coca-Cola, Microsoft, IBM, GE ir Intel[2]. Tokie tyrimai tik dar kartą patvirtina, jog prekių ženklų reikšmė tiek vietinėje, tiek regioninėje, tiek ir tarptautinėje prekyboje kiekvienais metais tik didėja, ir dėl to kiekvienas prekių ženklo savininkas yra skatinamas skirti vis didesnį dėmesį tinkamam savo prekių ženklo valdymui bei apsaugai. Tik tinkamai valdomas ir saugomas prekių ženklas jo savininkui gali suteikti visapusiškos naudos keliant įmonės reputaciją bei komercinį pranašumą. Be to, tik tinkamai apsaugotas prekių ženklas, pasižymintis išskirtinumu ir unikalumu, gali atlikti vieną pagrindinių savo funkcijų – atskirti vienų gamintojų prekes nuo kitų.

Atsižvelgiant į tai, jog prekių ženklų apsaugai yra būdingas teritorialumas, t. y. jis yra saugomas toje teritorijoje, kurioje yra įregistruotas, prekių ženklų savininkų teisių apsaugos apimtis ir pobūdis priklauso nuo to, kokią apsaugos sistemą, t. y. nacionalinę, tarptautinę ar regioninę (pvz.: Bendrijos prekių ženklų), savo prekių ženklui yra pasirinkęs jo savininkas. Atsižvelgiant į magistro baigiamojo darbo temos pavadinimą – *„Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynimas“* šiame darbe bus išimtinai nagrinėjama regioninė Bendrijos prekių ženklų apsaugos sistema ir šioje sistemoje taikomi Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių apsaugos standartai bei teisių gynimo būdai.

Temos aktualumas. Pasirinktos temos aktualumas yra sąlygotas keleto iš toliau nurodytų veiksnių. Visų pirma nuo gana novatoriškos Bendrijos prekių ženklų apsaugos sistemos

[1] Samsung kompanijos vadovas. Cit. pagal: Rita Clifton. The Future of Brands. Paimta iš http://www.interbrand.com/books_papers.asp?pageno=5; prisijungimo laikas: 2006-10-14.
[2] Interbrand Business Week. Best Global Brands 2006. A Ranking by Value. http://www.interbrand.com/best_brands_2006.asp; prisijungimo laikas:2006-10-14

sukūrimo bei jos veikimo pradžios jau praėjo daugiau nei 10 metų[3]. Tai laikotarpis, kuris jau leidžia įvertinti šios regioninės prekių ženklo apsaugos sistemos teikiamus privalumus, o taip pat išskirti esminius jos trūkumus bei spragas. Be to, per minėtą dešimties metų laikotarpį ši sistema buvo ne kartą keista ir pildyta, todėl aktualu aptarti svarbiausius jos pasikeitimus ir naujausias tendencijas.

Antra, daugelis Bendrijos prekių ženklų sistemai nagrinėti skirtų mokslinių darbų ir straipsnių Lietuvoje didžiausią dėmesį skiria pačiai Bendrijos prekių ženklų apsaugos sistemos sampratai, jos pagrindiniams principams, Bendrijos prekių ženklo registracijos bei kitiems susijusiems klausimams nagrinėti, tačiau detaliau nesigilinant į pačią Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistemos esmę bei šios sistemos veikimo mechanizmą, Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynimo būdus, ginčų teisingumo klausimus ir kitus su tuo susijusius klausimus. Šiame darbe didžiausias dėmesys būtent ir bus skiriamas Bendrijos prekių ženklų teisinės apsaugos mechanizmui, ginčų teisingumo, Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynimo ir kitiems susijusiems klausimams nagrinėti.

Pagaliau šios temos aktualumą lemia dar ir tai, jog, kaip rodo statistiniai duomenys[4], Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistema jau yra pasinaudojusi ne viena Lietuvos įmonė, ir tikėtina, jog įmonių susidomėjimas šia prekių ženklų apsaugos sistema turėtų dar didėti, todėl šios temos nagrinėjimas yra aktualus ir dėl praktinio tokio tyrimo pritaikomumo.

Tyrimo problema, objektas ir dalykas. Atlikus literatūros nagrinėjama tema analizę bei įvertinus praktinę šios temos svarbą, darytina išvada, jog pagrindinė šio baigiamojo darbo mokslinė problema – tai šiuo metu pastebimas Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynimo teisinio reglamentavimo mokslinių tyrimų nepakankamumas. Šio darbo tyrimo objektas – Bendrijos prekių ženklų savininkų *teisių gynimas*. Akivaizdu, jog prekių ženklų savininkui pripažinus tam tikras subjektines teises į prekių ženklą bei nustačius jų apimtį, ne mažiau svarbu yra garantuoti tinkamą tokių teisių apsaugą ir jų gynimą pažeidimo atveju. Taigi šiame darbe būtent ir bus nagrinėjamos bei vertinamos Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynimo galimybės bei būdai. Šio darbo tyrimo dalykas – Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių samprata, jų turinys bei ypatumai, teisinės apsaugos mechanizmo struktūra, administracinės ir teisminės teisių gynimo procedūros, Bendrijos prekių ženklų savininkų teisinės apsaugos ypatumai, ginčų teisingumo nustatymo tvarka, taikytinos teisės nustatymo taisyklės, galimi

[3] 1993 m. gruodžio 20 d. buvo priimtas Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo, kurio pagrindu buvo įsteigta Vidaus rinkos derinimo tarnyba ir jau po trijų metų pradėjo veikti šiuo reglamentu sukurta Bendrijos prekių ženklų apsaugos sistema.

[4] Lyginant tris Baltijos valstybes (Lietuvą, Latviją, Estiją) Lietuva užima pirmaujančią vietą tarp kitų Baltijos valstybių, pagal pateiktų paraiškų Bendrijos prekių ženklui registruoti skaičių. 2006 m. iš Lietuvos buvo gautos 66 paraiškos Bendrijos prekių ženklui registruoti, tuo tarpu kai iš Estijos buvo gautos 50, o iš Latvijos tik 29 paraiškos registracijai. http://oami.europa.eu/en/office/stats.htm - prisijungimo laikas 2006-12-01.

teisių gynimo būdai. Šiame darbe bus analizuojami tik civiliniai teisių gynimo būdai, kadangi baudžiamosios atsakomybės taikymas už prekių ženklų savininkų teisių pažeidimą pareikalautų atlikti išsamią valstybių narių nacionalinės baudžiamosios teisės analizę.

Tyrimo tikslas ir uždaviniai. Šio darbo tikslas – išnagrinėti ir įvertinti, ar Bendrijos prekių ženklų apsaugos sistema užtikrina pakankamai vieningą Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių apsaugos mechanizmą bei tinkamą pažeistų teisių gynimą. Siekiant darbe išsikelto tikslo atitinkamai yra keliami tokie šio darbo uždaviniai:

1) nustatyti reikalavimus žymeniui, galinčiam tapti teisinės apsaugos objektu;
2) atskleisti Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių turinį bei jų ypatumus;
3) išanalizuoti institucinę Bendrijos prekių ženklų teisinės apsaugos mechanizmo struktūrą, įvertinti šios struktūros pagrindinius bruožus ir ginčų nagrinėjimo ypatumus;
4) įvertinti Bendrijos prekių ženklų savininkų teisų apsaugos priemonių bei šių teisių gynimo būdų pakankamumą.

Darbe keliama hipotezė, jog Bendrijos prekių ženklų apsaugos sistema užtikrina nepakankamai vieningą Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių apsaugos mechanizmą bei įtvirtina ribotą pažeistų teisių gynimo sistemą.

Tyrimo šaltiniai. Šio darbo šaltinius galima suskirstyti į tokias pagrindines grupes, t. y.: 1) norminiai teisės aktai, 2) moksliniai darbai, 3) aktualūs straipsniai nagrinėjama tema, 4) Europos Teisingumo ir Pirmosios instancijos teismų praktika.

Pagrindiniai norminiai tyrimo šaltiniai yra Bendrijos prekių ženklų sistemą įtvirtinantys norminiai teisės aktai. Tarp tokių norminių teisės aktų paminėtina pirmoji Tarybos direktyva Nr. 89/104/EEB[5], skirta valstybių narių įstatymams, susijusiems su prekių ženklais suderinimo, bei 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentas Nr. 40/94, kurio pagrindu ir buvo sukurta vieninga Bendrijos prekių ženklo sistema, o taip pat kiti šią sistemą įgyvendinantys ir papildantys vėlesni reglamentai ir direktyvos.

Nagrinėjant pasirinktą temą daugiausia remiamasi užsienio mokslininkų darbais, kadangi literatūra lietuvių kalba pasirinkta darbo tema yra ribota. Ši tema yra analizuojama autorių Eric Gastinel ir Mark Milford. Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynimo ir ginčų nagrinėjimo klausimai yra nagrinėjami L. Bently ir B. Sherman darbuose. Darbe taip pat naudojamasi ir specialia literatūra – tai Reglamento 40/94 bei Tarybos direktyvos Nr. 89/104/EEB komentarais - P.A.C.E. van der Kooij „The Community Trade Mark Regulation.

[5] Tarybos direktyva Nr. 89/104/EEB nors ir nėra Bendrijos prekių ženklų teisės sudedamoji dalis, tačiau šis teisės aktas yra svarbus kaip pirmasis bandymas harmonizuoti gana skirtingas valstybių narių teisės normas prekių ženklų reguliavimo srityje ir užtikrinti efektyvią ir vienodą šių teisių apsaugą.

An Article by Artcile Guide“, Dr. Ulrich Hildebrandt „Harmonized Trade Mark Law in Europe. Case – Law of the European Court of Justice“.

Darbe taip pat remiamasi aktualiais tiek lietuvių, tiek ir užsienio autorių straipsniais nagrinėjama tema. Paminėtini lietuvių autorių doc. dr. Vytauto Mizaro straipsnis „Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistemos pagrindiniai principai“, Jūratės Truskaitės straipsnis „Prekių ženklo savininko išimtinių teisių ir jų ribojimo aiškinimas Europos Teisingumo Teismo praktikoje“ ir kt. Svarbią vietą šaltinių sistemoje užima ir naujausia Europos Teisingumo ir Pirmosios instancijos teismų praktika.

Tyrimo metodai. Darbe plačiai taikomi analizės ir sintezės metodai, kuriais remiantis yra atliekamas literatūros, teisės aktų, teismų sprendimų bei statistinių duomenų vertinimas bei analizė ir daromi atitinkami apibendrinimai, sistemiškai pateikiamos gautos išvados. Darbe taip pat naudojamas apibendrinimo metodas, kurio pagalba apibendrinama nagrinėjamu klausimu naudota mokslinė literatūra, daromos atitinkamos tyrimo metu gautos išvados bei formuluojami pagrindiniai tyrimo teiginiai. Svarbus nagrinėjamame darbe yra ir lyginimo metodas, kuris yra taikomas tiriant atskirų Europos Sąjungos valstybių narių nacionalinės teisės normas prekių ženklų teisių pažeidimo srityje. Taikant dedukcijos metodą yra sisteminamos tyrimo metu gautos teorinės žinios bei daromos atitinkamos išvados. Darbe taip pat plačiai taikomas empirinis dokumentų analizės metodas.

I. BENDRIJOS PREKIŲ ŽENKLO APSAUGOS SISTEMOS TEISĖS ŠALTINIAI

Atsižvelgiant į šios temos tikslus bei išsikeltus uždavinius, darbe bus nagrinėjama išimtinai Europos Bendrijos prekių ženklo teisinės apsaugos sistema ir būtent šioje teisės apsaugos sistemoje taikomi prekių ženklų savininkų teisių gynimo būdai. Kitos Europoje ir pasaulyje egzistuojančios teisinės apsaugos sistemos, tokios kaip regioninė Beneliukso valstybių prekių ženklų teisinės apsaugos sistema[6] bei Madrido tarptautinė ženklo registracijos sistema (dar vadinama Madrido sistema)[7], šiame darbe nebus analizuojamos.

Pastebėtina, jog vienas iš Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistemos principų, kuris yra aktualus nagrinėjant teisės šaltinius, – šios sistemos autonomiškumas, t. y. ši prekių ženklų apsaugos sistema yra paremta atskira teisės normų sistema, kurios pagrindinis tikslas – Bendrijos prekių ženklui suteikti vienodą apsaugą, kuri galiotų visoje Europos Sąjungos teritorijoje. Taigi nagrinėjant Bendrijos prekių ženklo sistemos teisės šaltinius išskirtinis dėmesys bus teikiamas šią sistemą įtvirtinančioms Bendrijos teisės normoms. Tačiau nors Bendrijos prekių ženklo teisė yra laikytina savarankiška Bendrijos teise, įtvirtinančia vieningą Bendrijos prekių ženklo sistemą, vis dėlto ši sistema neišvengia gana glaudaus ryšio su valstybių narių nacionalinėmis teisės normomis. Tai patvirtina ir 1993 m. Tarybos Reglamento (EB) Nr. 40/94 preambulėje įtvirtinta nuostata, jog „<...> *Bendrijos teisės aktai, susiję su prekių ženklais, nepakeičia valstybių narių prekių ženklus reguliuojančių teisės aktų* <...>“[8]. Valstybių narių nacionalinės teisės normos yra itin reikšmingos užpildant tam tikras Reglamento 40/94 teisinio reguliavimo spragas. Reglamente 40/94 yra nemažai blanketinių normų, kurios atitinkamo, Reglamente tiesiogiai nereguliuojamo klausimo sprendimą nukreipia į nacionalinę valstybių narių teisę. Pastebėtina, jog mažiausiai Bendrijos teisės susaistyti yra Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynimo klausimai[9], kurie tokiu atveju pagal Reglamento įtvirtintas taisykles turėtų būti reguliuojami remiantis prekių ženklų pažeidimams skirtų nacionalinių įstatymų nuostatomis. Todėl aptariant Bendrijos prekių ženklo sistemos teisės šalinius atitinkamas dėmesys turi būti skiriamas ir valstybių narių nacionalinei teisei, o taip pat ir tarptautinėms teisės normoms.

---

[6] 2005 m. trys Beneliukso ekonominės sąjungos šalys – Olandija, Belgija Liuksemburgas pasirašė sutartį, įsteigiančią Beneliukso Intelektinės Nuosavybės Organizaciją (angl. Benelux Organization for Intellectual Property). Įsigaliojus šiai sutarčiai, t. y. 2006 m. rugsėjo 1 d. Beneliukso intelektinės nuosavybės organizacija tapo prieš tai veikusių Beneliukso prekių ženklų tarnybos ir Beneliukso dizaino tarnybos teisių perėmėja. www.boip.int/en/pdf/publications/brochure_gemachtigden.pdf - prisijungimo laikas 2006-10-14.

[7] Madrido sistema buvo įkurta ir veikia dviejų tarptautinių sutarčių pagrindu – 1891 m. balandžio 14 d. Madrido sutarties dėl tarptautinės ženklų registracijos ir 1989 m. birželio 14 d. Madrido sutarties dėl tarptautinės ženklų registracijos protokolo pagrindu. http://www.wipo.int/madrid/en/ - prisijungimo laikas 2006-10-14

[8] 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklų. OL L 11, 1994-01-14, P. 1-36.

[9] Mizaras V. Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistemos pagrindiniai principai// Justitia. 2004, Nr. 3 (51), P. 27.

1.1. Europos Bendrijos teisės normos

Europos Bendrijos steigimo sutartyje (toliau – Bendrijos steigimo sutartis)[10] nėra nuostatų tiesiogiai reglamentuojančių intelektinę nuosavybę, kadangi nuosavybės sistemų reglamentavimas, tame tarpe ir pramoninės nuosavybės, priklauso valstybių narių kompetencijai[11]. Tačiau ilgainiui tapo aišku, jog pramoninė nuosavybė bei jos reguliavimas turi esminės reikšmės darniam vidaus rinkos veikimui. Savo ankstyvojoje praktikoje Teismas yra pažymėjęs, jog „<...> *nesant* <...> *vieningo reguliavimo, nacionalinis pramoninės nuosavybės apsaugos būdas ir egzistuojantis nacionalinių sistemų skirtingumas sukuria kliūtis tiek laisvam prekių judėjimui, tiek ir konkurencijai bendrojoje rinkoje*“[12]. Todėl pasinaudojus Bendrijos steigimo sutartyje suteikta kompetencija, būtent Bendrijos steigimo sutarties 95 straipsniu (buvęs 100a str.), suteikiančiu teisę imtis priemonių derinant valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas, turinčias tiesioginį poveikį vidaus rinkos sukūrimui ir veikimui, buvo priimta pirmoji Tarybos direktyva Nr. 89/104/EEB (toliau – Direktyva arba Direktyva 89/104/EEB), skirta valstybių narių įstatymams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti[13]. Pagrindinis minėtos Direktyvos tikslas buvo harmonizuoti tas valstybių narių nacionalinių teisės aktų nuostatas prekių ženklų reglamentavimo srityje, kurios turi tiesioginę įtaką vidaus rinkos funkcionavimui. Taigi tai buvo pirmoji EB iniciatyva vienodinant prekių ženklų reglamentavimą valstybėse narėse, kuri vėliau buvo išplėtota iki gana pažangios savarankiškos Bendrijos prekių ženklo sistemos.

1993 m. gruodžio 20 d. Tarybai priėmus reglamentą (EB) Nr. 40/94[14] (toliau – Reglamentas arba Reglamentas 40/94) buvo sukurta atskira regioninė Bendrijos prekių ženklo sistema bei įsteigtas naujas šią sistemą administruojantis organas – Vidaus rinkos derinimo tarnyba (angl. *Office for Harmonization in the International Market*). Šiuo reglamentu buvo sukurta nauja vieninga Bendrijos prekių ženklo registracijos ir apsaugos sistema, kuri galioja šalia nacionalinių prekių ženklų teisinės apsaugos sistemų ir jas papildo. Bendrijos prekių ženklas traktuotinas kaip atskiras nuosavybės objektas, suteikiantis jo savininkui išskirtines teises, kurios užtikrinamos visoje Europos Bendrijos teritorijoje. Nuo Bendrijos prekių ženklo sistemos sukūrimo pradžios buvo padaryti keletas reikšmingų šios sistemos pakeitimų, tapusių sudedamąją jos dalimi: 1995 m. gruodžio 13 d. buvo priimtas Komisijos reglamentas (EB)

[10] 1957 m. Europos Bendrijos steigimo sutartis// OJ L 325, 2002-12-24 (Konsoliduota redakcija).
[11] Idem, 295 straipsnis.
[12] Op. cit.: Terence Prime. European Intellectual Property Law. Aldershot: Ashgate Publishing Company Ltd., 2000. P. 7.
[13] 1988 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyva Nr. 89/104/EEB valstybių narių įstatymams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti. OL L 40, 1989-02-11, P. 1-7.
[14] 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklų. OL L 11, 1994-01-14, P. 1-36.

Nr. 2868/95, skirtas įgyvendinti Tarybos reglamentą (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo[15].

Taip pat svarbus ir Tarybos reglamentas Nr. 3288/94[16], skirtas Urugvajaus raunde, kuriame vyko derybos dėl Pasaulio prekybos organizacijos įsteigimo, pasiektiems susitarimams įgyvendinti. Šis reglamentas buvo priimtas siekiant suvienodinti tam tikras Bendrijos prekių ženklo sistemos reguliavimo nuostatas su TRIPS sutartyje įtvirtintomis normomis, o būtent: (i) buvo išplėstas asmenų, galinčių būti Bendrijos prekių ženklo savininkais, sąrašas (Reglamento 40/94 5 str. 1 d. b) p.), (ii) papildytas absoliučių Bendrijos prekių ženklo atmetimo pagrindų sąrašas (Reglamento 40/94 7 str. 1 d. j) p.), (iii) atlikti atitinkami pakeitimai dėl teisės į prioritetą suteikimo (Reglamento 40/94 29 str. 1 d.).

Kitas svarbus Bendrijos prekių ženklo sistemos pakeitimas buvo padarytas Tarybos reglamentu Nr. 1992/2003[17], kuriuo Bendrijos prekių ženklo registracijos sistema buvo papildyta tarptautine Madrido sistema. Reglamentas 40/94 buvo papildytas XIII antraštine dalimi, reglamentuojančia tarptautinę ženklų registraciją, ir tokiu būdu buvo įvesta papildoma tvarka, leidžianti asmenims, teikiantiems paraiškas dėl Bendrijos prekės ženklo registravimo, kartu kreiptis ir dėl tarptautinės ženklo apsaugos pagal Madrido protokolą, bei atvirkščiai, kreipiantis dėl tarptautinės ženklo registracijos, kartu pateikti paraišką ir dėl ženklo apsaugos pagal Bendrijos prekių ženklo sistemą.

Vienas naujausių Bendrijos prekių ženklo sistemos pakeitimų buvo atliktas 2004 m. vasario 19 d. Tarybai priėmus reglamentą Nr. 422/2004[18], kuriuo siekiama dar labiau didinti galiojančios vieningos Bendrijos prekių ženklo sistemos veiksmingumą bei pasiruošti artėjančiai Europos Sąjungos plėtrai. Be kitų atliktų pakeitimų reikėtų paminėti vieną reikšmingiausių – tai asmenų, galinčių tapti Bendrijos prekių ženklo savininkais, sąvokos išplėtimas. Nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos Bendrijos prekių ženklo sistema tapo atvira bet kuriam fiziniam ir juriniam asmeniui, norinčiam pasinaudoti vieninga prekių ženklo apsauga visoje Europos Sąjungoje, nebetaikant pilietybės, gyvenamosios vietos, pagrindinės veiklos vietos reikalavimų.

Taip pat paminėtina ir viena naujausių Europos Sąjungos iniciatyvų vienodinant intelektinės nuosavybės teisių gynimą – tai 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir

[15] 1995 m. gruodžio 13 d. Komisijos Reglamentas (EB) Nr. 2868/95, skirtas įgyvendinti Tarybos reglamentą (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo. OL L 303, 1995-12-15, P. 1-32.
[16] 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas 3288/94 iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo, skirtas Urugvajaus raunde pasektiems susitarimams įgyvendinti. OL L 349,1994-12-31, P. 93-84.
[17] 2003 m. spalio 27 d. Tarybos reglamentas Nr. 1992/2003, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo siekiant įteisinti Europos Bendrijos prisijungimą prie 1989 m. birželio 27 d. Madrido susitarimo dėl tarptautinės ženklų registracijos protokolo. OL L 296, 2003-11-14, P. 1-5.
[18] 2004 m. vasario 19 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 422/2004, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo. OL L 70, 2004-03-09, P. 1-7.

Tarybos Direktyva Nr. 2004/48/EB[19] dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo (toliau – Direktyva 2004/48/EB). Nors ši Direktyva 2004/48/EB ir nėra sudėtinė Bendrijos prekių ženklo teisės normų sistemos dalis, tačiau ji yra laikytina reikšmingu žingsniu harmonizuojant valstybių narių nacionalinės teisės normas intelektinės nuosavybės teisių apsaugos ir gynimo srityje, tarp jų prekių ženklų savininkų teisių gynimo srityje.

1.2. Papildomi teisės šaltiniai

Kaip jau buvo minėta, Bendrijos prekių ženklo sistema išsiskiria tuo, jog tai yra savarankiškai veikianti teisės normų sistema, įtvirtinanti atskiras Bendrijos prekių ženklo įgijimo, naudojimo ir pasibaigimo taisykles. Tačiau nepaisant šios sistemos išskirtinumo bei savarankiškumo, galima teigti, jog Bendrijos prekių ženklo sistema yra glaudžiai susijusi su valstybių narių nacionaline teise. Ypatingą reikšmę valstybių narių nacionalinė teisė įgyja Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių pažeidimo ir gynimo srityje, kadangi būtent šie klausimai didžiąja dalimi yra palikti sureguliuoti atskirų valstybių narių nacionalinėms teisės normoms. Todėl galima teigti, jog valstybių narių teisės normos prekių ženklų reguliavimo srityje gali būti laikomos papildomais Bendrijos prekių ženklo sistemos teisės šaltiniais.

Svarbią vietą Bendrijos prekių ženklo teisės šaltinių sistemoje užima ir tarptautinės sutartys, kurios yra reikšmingos dėl keleto aspektų: visų pirma pačiame Reglamente 40/94 yra įtvirtintos blanketinės normos nukreipiančios į atitinkamų tarptautinių sutarčių normas, ir antra, tarptautinės sutartys yra sudėtinė valstybių narių teisės sistemos dalis, ir šalys narės yra įpareigojamos laikytis tarptautinėmis sutartimis prisiimtų įsipareigojimų. Tarp reikšmingiausių tarptautinių sutarčių prekių ženklų srityje paminėtina 1883 m. kovo 20 d. Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės saugojimo (toliau – Paryžiaus konvencija arba Konvencija)[20]. Šiuo metu Paryžiaus konvencijos šalimis yra net 169 pasaulio valstybės, tarp kurių ir visos 25 ES valstybės narės. Ši Konvencija yra reikšmingas Bendrijos prekių ženklų teisinio reguliavimo šaltinis dėl tokių pagrindinių priežasčių: 1) visos ES valstybės narės yra šios Konvencijos dalyvės ir privalo laikytis šia tarptautine sutartimi prisiimtų įsipareigojimų; 2) Paryžiaus konvencija, būdama viena pažangiausių to meto valstybių nacionalinių pramoninės nuosavybės teisės normų harmonizavimo priemonių, nustatė reikšmingas prekių ženklų reguliavimo taisykles, kurios aktualumo nepraranda ir šiuo metu. Reglamente 40/94 yra nuostatų darančių tiesioginę nuorodą į atitinkamus šios Konvencijos straipsnius.

[19] 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlemento ir Tarybos direktyva 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo. OL L 157, 2004-04-30, P. 45-86.
[20] 1883 m. kovo 20 d. Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės saugojimo//Valstybės žinios. 1996, Nr. 75-1796.

Tarp kitų tarptautinių sutarčių paminėtina ir 1994 m. balandžio 15 d. Sutartis dėl intelektinės nuosavybės aspektų, susijusių su prekyba (toliau – TRIPS (angl. *Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights*))[21]. TRIPS sutarties tikslas iš esmės išliko toks pat, koks jis buvo keltas ir Paryžiaus konvencijoje, t. y. suvienodinti valstybių narių nacionalinės teisės normas intelektinės nuosavybės reguliavimo srityje, siekiant sudaryti kuo palankesnes sąlygas besiplečiančiai tarptautinei prekybai bei sąžiningai ūkio subjektų tarpusavio konkurencijai. Pastebėtina, jog TRIPS sutartis įtvirtino dar detalesnius intelektinės nuosavybės reglamentavimo standartus, nei tai buvo numatyta Paryžiaus konvencijoje, ir be kitų svarbių intelektinės nuosavybės teisinio reguliavimo aspektų, nustatė reikšmingus intelektinės nuosavybės teisių apsaugos ir teisių užtikrinimo principus bei būdus.

Taip pat paminėtina ir Nicos sutartis dėl tarptautinės prekių ir paslaugų ženklų registravimo klasifikacijos (toliau – Nicos sutartis)[22], kuri buvo pasirašyta 1957 m. birželio 15 d. siekiant suvienodinti bei supaprastinti paraiškų dėl prekių ženklų registracijos pateikimą. Europos Bendrija nėra šios sutarties dalyvė, tačiau Vidaus rinkos derinimo tarnyba yra įpareigojusi naudotis Nicos sutartimi įtvirtintomis prekių ir paslaugų klasifikacijomis tiekiant paraiškas dėl Bendrijos prekių ženklo registracijos. Nicos sutartis yra periodiškai peržiūrima ir šiuo metu galioja aštuntoji sutarties redakcija. Galiojančioje Nicos klasifikacijoje iš viso yra keturiasdešimt penkios klasės, iš kurių nuo 1 iki 35 yra skirtos prekėms žymėti ir nuo 35 iki 45 skirtos paslaugoms žymėti[23].

Apibendrinant reikėtų pasakyti, kad Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistema yra reglamentuojama savarankiškos Bendrijos prekių ženklų teisės, kuri reguliuoja teisių į Bendrijos prekių ženklą įgijimo, naudojimo, pasibaigimo procesus, o taip pat ginčų teismingumo klausimus. Atskiros Bendrijos prekių ženklo sistemos teisės normos yra skirtos procedūriniams klausimams reguliuoti ir nustato Bendrijos prekių ženklo registracijos, registracijos pratęsimo, protesto pateikimo tvarką bei taikomus atitinkamų procedūrų įkainius. Tačiau ši sistema neišvengia ir glaudaus ryšio su valstybių narių nacionaline teise, ypač teisių pažeidimo srityje, o taip pat didelę įtaką šiai prekių ženklo apsaugos sistemai daro ir atskirų tarptautinių sutarčių nuostatos.

---

[21] 1994 m. balandžio 15 d. Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (Pasaulio Prekybos Organizacijos steigimo sutarties 1C priedas)// Valstybės žinios 2001, Nr. 46-1620. Europos Bendrija yra Pasaulio Prekybos Organizacijos narė nuo 1995 m. sausio 1 d., t. y. nuo pat šios organizacijos įsteigimo pradžios. Pasaulio Prekybos Organizacijos steigimo sutartis ir ją papildantys priedai Europos Bendrijos lygiu buvo patvirtinti Tarybos sprendimu Nr. 94/800/EB.

[22] 1957 m. birželio 15 d. Nicos sutartis dėl tarptautinės prekių ir paslaugų ženklų registravimo klasifikacijos, peržiūrėta Stokholme 1967 m. liepos 14 d., Ženevoje 1997 m. gegužės 13 d. ir pataisyta Ženevoje 1979 m. spalio 2d.//Valstybės žinios. 1997, Nr. 14-290.

[23] 1957 m. Nicos sutarties dėl tarptautinės prekių ir paslaugų ženklų registravimo klasifikatorius// http://oami.europa.eu/en/database/euroace.htm; prisijungimo laikas 2006-10-14.

II. PREKĖS ŽENKLAS KAIP TEISINĖS APSAUGOS OBJEKTAS

2.1. Reikalavimai žymeniui, galinčiam tapti teisinės apsaugos objektu

Prekių ženklas, nuo kitų intelektinės nuosavybės objektų, pavyzdžiui, autorių teisių, skiriasi visų pirma tuo, jog teisės į prekių ženklą įgyjamos nuo jo įregistravimo momento, išskyrus plačiai žinomus prekių ženklus, kurių teisių atsiradimo momentas ir jų apsauga grindžiama kitais nei registracijos kriterijais. Reglamento 40/94 6 straipsnyje, o taip pat ir šio Reglamento preambulėje tiesiogiai įtvirtintas prekės ženklo registracijos kriterijus, bei nustatyti pagrindiniai reikalavimai, kurie keliami žymeniui, galinčiam tapti Bendrijos prekių ženklu. Pastebėtina, jog Bendrijos prekių ženklas turi būti suprantamas ir vertinamas išimtinai pagal Reglamento 40/94 nuostatas, todėl galima situacija, jog pagal valstybių narių nacionalinę prekių ženklų sistemą žymeniui keliami reikalavimai gali skirtis nuo reikalavimų Bendrijos prekių ženklui. Skirtumus tarp nacionalinių prekių ženklų sistemų bei nacionalinių prekių ženklų sistemų ir Bendrijos prekių ženklų sistemos iš esmės sušvelnino Direktyva 89/104/EEB, skirta suvienodinti valstybių narių įstatymus prekių ženklų srityje. Daugelis Direktyvos 89/104/EEB ir Reglamento 40/94 nuostatų yra praktiškai identiškos. Tai galima paaiškinti tuo, jog Direktyva 89/104/EEB yra vertintina kaip pirmasis žingsnis harmonizuojant prekių ženklų reguliavimą valstybėse narėse ir sudarant pagrindą vieningos Bendrijos prekių ženklų sistemos kūrimui. Taigi atsižvelgiant į Direktyvos 89/104/EEB ir Reglamento 40/94 nuostatų panašumą, darbe remiamasi gana gausia ETT praktika aiškinant Direktyvos 89/104/EEB nuostatas, kuri yra taip pat aktuali ir interpretuojant ir atitinkamas Reglamento 40/94 teisės normas.

Remiantis Reglamento 40/94 4 straipsniu „*Bendrijos prekių ženklą gali sudaryti bet kokie žymenys, kuriuos galima pavaizduoti grafiškai, būtent: žodžiai, tarp jų asmens pavardės, dizainas, raidės, skaitmenys, išorinis prekių arba jų įpakavimo vaizdas, jeigu jie leidžia atskirti vienos įmonės prekes ar paslaugas nuo kitų įmonių prekių ar paslaugų*“[24]. Remiantis šiuo straipsniu galime išskirti tokius pagrindinius žymeniui, galinčiam sudaryti Bendrijos prekių ženklą, keliamus reikalavimus: 1) galimybė žymenį pavaizduoti grafiškai ir 2) žymens skiriamasis pobūdis, leidžiantis atskirti vienos įmonės prekes ar paslaugas nuo kitų įmonių prekių ar paslaugų. Toliau paanalizuosime kiekvieną iš šių reikalavimų atskirai.

1) Galimybė žymenį pavaizduoti grafiškai

Siekiant apsaugoti prekių ženklų savininkų išimtines teises į prekių ženklą, toks prekių ženklas ir informacija apie jo savininką turi būti viešai prieinama bet kuriam suinteresuotam

[24] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 4 straipsnis.

asmeniui. Neatskleidus visos būtinos informacijos apie ženklą ir jo savininką vargu ar būtų galima pagrįstai reikalauti, kad kiti asmenys susilaikytų nuo bet kokių prekių ženklo savininko teises pažeidžiančių veiksmų. Todėl siekiant apsaugoti prekių ženklo savininko teises, o taip pat identifikuoti patį prekių ženklą, kuriam yra taikoma apsauga, keliamas reikalavimas pavaizduoti prekių ženklą grafiškai. Kaip vienoje Teismo nagrinėtoje byloje *Ralf Sieckmann. v. Deutsches Patent und Markenamt* yra pažymėjęs generalinis advokatas Ruiz Jarabo Colomer, grafinė ženklo išraiška *per se* nėra pakankama, ji turi tenkinti du kriterijus: „Pirma, ji (aut. pastaba - grafinė išraiška) turi būti išbaigta, aiški ir tiksli, tam kad, išimtinių teisių objektas būtų iš karto aiškus. Antra, ji turi būti suprantama tiems asmenims, kurie turi suinteresuotumą tikrinti registrą, kitais žodžiais sakant, kitiems gamintojams ir vartotojams“[25].

Teismas, priimdamas galutinį sprendimą byloje *Ralf Sieckmann. v. Deutsches Patent und Markenamt*, iš esmės laikėsi tokios pačios nuomonės, kokią šioje byloje buvo pateikęs generalinis advokatas. Minėtoje byloje Teismas suformulavo ir išskyrė pagrindines žymens grafinės išraiškos atliekamas funkcijas, t. y. :

1. Identifikacinė funkcija – padeda identifikuoti patį žymenį kaip konkretų teisinės apsaugos objektą, kuris po registracijos priklauso jo savininkui[26];
2. Informacinė funkcija – žymens paskelbimu viešajame registre yra siekiama padaryti jį prieinamą kompetentingoms institucijoms ir visuomenei, ypač ekonomine veikla užsiimantiems subjektams[27];

Be to, ETT šioje byloje taip pat pažymėjo, jog tam, kad registro naudotojai pasinaudodami žymens registracija galėtų nustatyti tikslų žymens pobūdį, žymens grafinė išraiška turi būti išbaigta, lengvai prieinama ir suprantama[28]; o pačios grafinės išraiškos priemonės turi būti aiškios ir tikslios. Teismas savo sprendime taip pat pažymėjo, jog atsižvelgiant į prekių ženklo registracijos galiojimo laikotarpį, o taip pat į registracijos termino pratęsimo galimybę, prekės ženklo grafinė išraiška turi būti ilgalaikė ir pastovi. Taigi apibendrinant reikėtų pastebėti, jog tam, kad žymuo tenkintų Reglamento 40/94 nustatytus registracijos reikalavimus dėl jo grafinės išraiškos, žymens grafinė išraiška turi būti:

1. Aiški;
2. Apibrėžta;
3. Išbaigta;

[25] Generalinio advokato Ruiz Jarabo Colomer nuomonė ETT 2002 m. gruodžio 12 d. nagrinėtoje byloje C-273/00 Ralf Sieckmann. v. Deutsches Patent und Markenamt. OJ C 19, 2003-01-25. P. – 3.
[26] ETT 2002 m. gruodžio 12 d. sprendimas byloje C-273/00 Ralf Sieckmann. v. Deutsches Patent und Markenamt. OJ C 19, 2003-01-25. P. – 3, para 48.
[27] Idem, para 49.
[28] Idem, para 52.

4. Lengvai prieinama;
5. Suprantama;
6. Ilgalaikė;
7. Objektyvi.

2) Žymens skiriamasis pobūdis, leidžiantis atskirti vienos įmonės prekes ar paslaugas nuo kitų įmonių prekių ar paslaugų

Tai yra vienas iš svarbiausių žymeniui keliamų reikalavimų, nes kitaip prekių ženklas negalėtų atlikti pagrindinės – prekių ir paslaugų kilmės garantijos funkcijos, kuri yra plačiai pripažįstama ETT praktikoje[29], o taip pat įtvirtinta Europos Bendrijos antriniuose teisės aktuose.

Be to, jei žymuo, kurį norima įregistruoti kaip prekių ženklą neturėtų skiriamojo pobūdžio, toks prekių ženklas prarastų savo reikšmę, t. y. jis negalėtų atskirti vienų gamintojų prekių ir paslaugų nuo kitų ir suteikti atitinkamu prekių ženklu pažymėtoms prekėms ar paslaugoms išskirtinumą, formuoti prekių ženklo įvaizdį bei skatinti vartotojų lojalumą vieno ar kito gamintojo prekėms.

Pažymėtina, jog prekių ženklas gali turėti „įgimtą“ (angl. – „*inherent*“) skiriamąjį požymį, kuris yra neatskiriamai susijęs su šiuo ženklu, arba skiriamasis požymis gali būti įgytas naudojant prekės ženklą (angl. – „*through use*“). Tokia galimybė įtvirtinta Reglamento 40/94 7 straipsnio 3 d., kuriame numatyta, jog absoliutūs atmetimo registruoti prekės ženklą pagrindai dėl to, kad (i) ženklas neturi skiriamojo požymio (Reglamento 40/94 7 straipsnio b p)) arba dėl to, kad (ii) ženklas sudarytas iš žymenų, kurie prekyboje naudojami žymėti rūšiai, kokybei, kiekiui, paskirčiai ir pan. (Reglamento 40/94 7 straipsnio c p)) arba (iii) ženklas yra sudarytas tik iš tokių žymenų, kurie dabartinėje kalboje arba prekybos praktikoje yra tapę bendriniais (Reglamento 40/94 7 straipsnio d p)) gali būti netaikomi, jeigu dėl prekės ženklo naudojimo jis yra tapęs atskiriamu nuo tų prekių ar paslaugų, kurioms prašoma registracijos. ETT vienoje iš bylų pažymėjo, jog „*dėl naudojimo įgytas skiriamas požymis reiškia, kad ženklas turi sugebėti identifikuoti produktus, kurių atžvilgiu yra teikiama registracija kaip priklausančius tam tikrai konkrečiai įmonei, o taip pat išskirti šiuos produktus iš kitų įmonių produktų*“[30]. Teismas taip pat

[29] ETT 1997 m. lapkričio 11 d. sprendimas byloje C-349/95 Frits Loendersloot, trading as F. Loendersloot Internationale Expeditie v. George Ballantine & Son Ltd and Others, (1997) ECR I-06227, para 22 ir 24; ETT 2002 m. birželio 18 d. sprendimas byloje C-299/99 Koninklijke Philips Electronics NV v. Remington Consumer Products Ltd. OJ C191, 2002-08-10, P. 1, para 30; ETT 2002 m. gruodžio 12 d. sprendimas byloje C-273/00 Ralf Sieckmann, para 35.

[30] ETT 1999 m. gegužės 4 d. sprendimas jungtinėse bylose C-108/97 ir C-109/97 Windsurfing Chiemsee Produktions- und Vertriebs GmbH (WSC) *v.* Boots- und Segelzubehör Walter Huber and Franz Attenberger, (1999) ECR P. I-02779, para 46.

išskyrė tokius, žemiau nurodytus, pagrindinius kriterijus į kuriuos reiktų atsižvelgti vertinant, ar prekės ženklas turi skiriamąjį požymį[31]:

1. rinkos dalis, kurią apima konkretus prekės ženklas;
2. prekės ženklo naudojimo intensyvumas, geografinė naudojimo apimtis ir trukmė;
3. įmonės investicijų dydis reklamuojant prekės ženklą;
4. atitinkamos žmonių grupės dalis, kurie dėl prekės ženklo identifikuoja tam tikras prekes kaip kilusias iš atitinkamos įmonės;
5. verslo ir pramonės rūmų ar kitų prekybos ir profesinių asociacijų pareiškimai.

Svarbu pastebėti, jog spendžiant dėl žymens pripažinimo prekės ženklu ir jo registruotinumo, ne mažiau svarbus yra ir Reglamento 40/94 7 straipsnis, kuriame įtvirtinti absoliutūs atmetimo registruoti pagrindai. Pastebėtina, jog Reglamento 40/94 4 straipsnis, nustatantis reikalavimus žymeniui, galinčiam tapti prekių ženklu, ir 7 straipsnis, įtvirtinantis absoliučius atmetimo registruoti pagrindus, turėtų būti taikomi ir vertinami kartu, kadangi Tarnybai, kuri nagrinėja paraiškas dėl Bendrijos prekių ženklo registracijos, įvertinus Reglamento 40/94 4 straipsnyje nustatytus kriterijus, bet vis dėl to nusprendus, jog pateikto žymens registracija yra atmestina pagal Reglamento 7 straipsnio nuostatas (Absoliutūs atsisakymo registruoti pagrindai), toks žymuo nebus įregistruotas kaip Bendrijos prekės ženklas. Reglamente 40/94, kaip ir Direktyvoje, pateiktas baigtinis absoliučių registracijos atmetimo pagrindų sąrašas. Kiekvienas atsisakymo registruoti pagrindas turi būti vertinamas atskirai ir tai turi padaryti Tarnyba, atlikdama paraiškos registracijai ekspertizę[32]. Sprendžiant dėl galimybės atitinkamą žymenį registruoti prekių ženklu ir suteikti jam atitinkamą apsaugą, žymens registruotinumas turi būti vertinamas iš atitinkamos visuomenės pozicijos. Atitinkamą visuomenę savo praktikoje Teismas apibūdina kaip „<...> *sudarytą iš vidutinių vartotojų, kurie yra pakankamai supratingi, gerai informuoti, pastabūs bei apdairūs*“[33].

Tačiau reikėtų pastebėti, jog žymens atitikimas aukščiau minėtiems registracijos reikalavimams dėl grafinės išraiškos bei žymens skiriamojo pobūdžio, o taip pat tokio ženklo registracijos tenkinimas nesant absoliučių atsisakymo registruoti pagrindų, vis dėlto nesuteikia teisės konstatuoti tokio žymens neginčytiną registruotinumą, kadangi žymuo gali būti neregistruojamas dėl santykinių atsisakymo registruoti pagrindų, t. y. jei tokio žymens įregistravimas galėtų pažeisti ankstesnių prekių ženklų savininkų teises. Šis atsisakymo

[31] ETT 1999 m. gegužės 4 d. sprendimas jungtinėse bylose C-108/97 ir C-109/97 Windsurfing Chiemsee Produktions- und Vertriebs GmbH (WSC) *v.* Boots- und Segelzubehör Walter Huber and Franz Attenberger, para 51.
[32] Jeremy Phillips. Trade Mark Law. A Practical Anatomy. Oxford: Oxford University Press, 2003. P. 4.20.
[33] ETT 2003 m. gegužės 6 d. spendimas byloje C-104/01 Libertel Groep BV v. Benelux-Merkenbureau. OJ C 146, 2003-06-21, P. 6, para 46.

registruoti pagrindas yra įtvirtintas Reglamento 8 straipsnyje. Nuo absoliučių atsisakymo registruoti pagrindų šis registracijos atmetimo pagrindas skiriasi tuo, jog Tarnyba savo iniciatyva neturi teisės vertinti ankstesnių prekių ženklų savininkų teisių pažeidimo galimybės, o tai turi padaryti kiekvienas savininkas. Savo prieštaravimus dėl jų teises pažeidžiančio žymens registracijos šie asmenys gali pareikšti pagal protesto procedūrą, kuri plačiau nagrinėjama kitame darbo skyriuje.

Taigi apibendrinant, reikia pabrėžti, jog registruojamas tik toks žymuo, kuris: 1) tenkina Reglamento 4 straipsnio reikalavimus, dėl grafinės išraiškos ir žymens skiriamojo požymio, 2) Tarnybos vertinimu nėra pagrindo atmesti registracijos paraiškos dėl absoliučių atsisakymo registruoti pagrindus, o taip pat 3) žymens registracija nėra užginčyta ankstesnių prekių ženklų savininkų. Tik tenkinus visas šias sąlygas žymuo gali būti registruojamas ir įgyti Reglamento suteikiamą apsaugą visoje Europos Sąjungos teritorijoje. Bendrijos prekių ženklas registruojamas dešimčiai metų, tačiau registracija neribotai gali būti atnaujinta kitiems dešimties metų laikotarpiams[34].

2.2. Netipiniai prekių ženklai

Komisija, komentuodama dar 1980 m. lapkričio 25 d. Tarybai pristatytą pasiūlymą dėl naujos Bendrijos prekių ženklo sistemos pažymėjo, jog „*Nei vieno žymens automatiškai negalima atsisakyti įregistruoti kaip Bendrijos prekių ženklo. 3 straipsnis įtvirtina dažniausiai įmonių naudojamų prekių ženklų tipų sąrašą, prekėms ar paslaugoms žymėti, tačiau tai nėra baigtinis sąrašas. <...> Priklausomai nuo aplinkybių, Prekių ženklų tarnyba, nacionaliniai teismai ar galiausiai, Teisingumo teismas, bus atsakingi už išaiškinimą ar, pavyzdžiui grynos spalvos ar jų atspalviai, o taip pat ženklai žymintys garsą, kvapą ar skonį gali sudaryti Bendrijos prekių ženklą*“[35] [36].

Šiuo metu žymenų, galinčių sudaryti prekių ženklą, reglamentavimas mažai kuo skiriasi nuo pirminio Komisijos pateikto Direktyvos ir Reglamento dėl Bendrijos prekių ženklo pasiūlymo. Galutiniuose tiek Direktyvos, tiek ir Reglamento variantuose taip pat išlieka pavyzdinis žymenų, galinčių sudaryti Bendrijos prekių ženklą sąrašas, kuriame *inter alia* išskiriami „*<...> žodžiai, tarp jų pavardės, dizainas, raidės, skaitmenys, išorinis prekių arba jų įpakavimo vaizdas, jeigu jie leidžia atskirti vienos įmonės prekes ar paslaugas nuo kitų įmonių prekių ar paslaugų*“[37]. Kiek sudėtingesnis klausimas yra dėl tų žymenų, kurie nepakliūna į

[34] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 11, 46 straipsnis.
[35] Op. cit.: Terence Prime. European Intellectual Property Law...// Idem, P. 88.
[36] Europos Bendrijų biuletenis, priedas 5/80, COM (80) 635 final, 1980 m. lapkričio 19 d.
[37] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 11, 4 straipsnis.

pavyzdinį sąrašą ir kurie dėl savo išskirtinio pobūdžio yra laikomi netipiniais prekių ženklais, tokie kaip garsas, kvapas, spalva ir kt. Taigi aiškinantis dėl netipinių žymenų galimybės sudaryti Bendrijos prekių ženklą svarbus vaidmuo tenka ETT, kuris ne vienoje iš nagrinėtų bylų, yra pateikęs savo išaiškinimus dėl garsinių, spalvinių ir kitų netipinių žymenų registruotinumo, kurių trumpa analizė ir esminiai vertinimai pateikiami žemiau.

2.2.1. Kvapas kaip prekės ženklas

Paminėtina viena iš ETT bylų Nr. C-273/00 *Ralf Sieckmann*[38], kurioje Teismas sprendė dėl galimybės Bendrijos prekių ženklu įregistruoti kvapą. Minimoje byloje Vokietijos patentų teismas prašė Teismo pateikti preliminarų nutarimą dėl Direktyvos 89/104/EEB 2 straipsnio, nustatančio reikalavimus žymeniui, išaiškinimo. Šioje byloje pareiškėjas p. Ralf Sieckmann pateikė savo prieštaravimą dėl Vokietijos patentų ir prekių ženklų tarnybos sprendimo, kuriuo buvo atsisakyta atskirų paslaugų grupėms įregistruoti *švelniai vaisinio skonio su nežymia cinamono užuomazga kvapą*. Kartu su paraiška registracijai p. Ralf Sieckmann pateikė šio kvapo cheminę formulę ir papildomai kvapo mėginį su aprašymu, jog šis kvapas dažniausiai apibūdinamas kaip *švelniai vaisinio skonio su nežymia cinamono užuomazga kvapas.* Priimdamas sprendimą šioje byloje ETT taikė aukščiau minėtus septynis grafinės išraiškos įvertinimo kriterijus, t. y. ar pareiškėjo pateikta kvapo grafinė išraiška yra pakankamai aiški, apibrėžta, išbaigta, lengvai prieinama, suprantama, ilgalaikė bei objektyvi ir nusprendė, jog „*Kiek tai liečia kvapą kaip prekės ženklą, cheminė formulė, žodinis apibūdinimas ar kvapo mėginys nei pats savaime, nei atskiri jo elementai negali patenkinti grafinei išraiškai keliamų reikalavimų, ypatingai tų, kurie susiję su aiškumu ir apibrėžtumu*“[39]. Po šio Teismo sprendimo susiformavusi praktika, o taip VRDT Bendrijos prekių ženklų registracijos statistiniai duomenys (statistiniai duomenys pateikiami lentelėje ir diagramoje žemiau) rodo tai, jog bent jau kol kas kvapas, kaip Bendrijos prekės ženklas nebūtų registruojamas. Tai patvirtina ir visai neseniai PIT priimtas sprendimas byloje, kurioje skundas buvo paduotas dėl Tarnybos atsisakymo registruoti žemuogės kvapą kaip prekės ženklą[40]. PIT palaikė tokį Tarnybos sprendimą ir atmetė šio kvapo registraciją. Tačiau pastebėtina, kad iki sprendimo *Ralf Sieckmann* byloje, kuris buvo priimtas 2002 m., „Vidaus rinkos derinimo tarnybos Apeliacinė taryba žodinį apibūdinimą „šviežiai nupjautos žolės kvapas“ laikė pakankama šio kvapo grafine išraiška“[41]. Šviežiai nupjautos žolės

[38] ETT 2002 m. gruodžio 12 d. sprendimas byloje C-273/00 Ralf Sieckmann.
[39] ETT 2002 m. gruodžio 12 d. sprendimas byloje C-273/00 Ralf Sieckmann..., para 72.
[40] PIT 2005 m. spalio 10 d. sprendimas byloje T-305/04 Eden SARL v. Office for Harmonization in the Internal Market, OJ L 330, 2005-12-24, P. 22.
[41] Jeremy Phillips. Trade Mark Law. A Practical Anatomy. Oxford: Oxford University Press, 2003. P 155.

kvapas, kaip Bendrijos prekės ženklas, buvo įregistruotas 1998 m. ir, atrodo, jog tai yra pirmasis ir vienintelis kvapas įregistruotas kaip Bendrijos prekių ženklas.

2.2.2. Spalva kaip prekės ženklas

Teismas ne vienoje byloje yra pabrėžęs, jog paprastai spalva neturi jokio įgimto iškirtinumo ir skiriamąjį pobūdį žymimų prekių ar paslaugų atžvilgiu jį gali įgyti tik naudojant: „*Sprendžiant dėl spalvų per se, neįsivaizduojamas yra jų išskirtinumas be jokio išankstinio naudojimo, išskyrus išimtines aplinkybes, ypatingai tada, kai prekių ar paslaugų skaičius, kurių atžvilgiu norima naudoti tokį ženklą yra labai ribotas, o atitinkama rinka labai specifinė*“[42]. Iš šios Teismo pozicijos galime daryti išvadą, jog gana atsargiai turėtų būti vertinama paraiška įregistruoti spalvą dideliam skaičiui prekių ar paslaugų, kadangi tokiu atveju būtų ribojamos kitų rinkos dalyvių teisės pasinaudoti viena ar kita spalva tos paties rūšies prekėms ar paslaugoms žymėti. Analizuojant tokio pobūdžio bylas pastebėtina, jog Teismas visų pirma aiškinasi, ar toks žymuo kaip spalva *per se* apskritai gali būti prekių ženklu, t. y. (i) ar tai yra žymuo; (ii) ar jis gali būti pavaizduotas grafiškai; ir (iii) ar toks žymuo turi skiriamąjį pobūdį. Toliau Teismas pritaiko *Ralf Sieckmann* byloje suformuluotus reikalavimus, įvertinant grafinės išraiškos tinkamumą, t. y. aiškumas, apibrėžtumas, išbaigtumas, prieinamumas, suprantamumas, ilgalaikiškumas bei objektyvumas. Vien tik spalvos pavyzdžio pateikimas nėra laikoma tinkama grafine spalvinio žymens išraiška. Spalva, kaip ir bet kuris kitas žymuo, turėtų būti pavaizduotas naudojant tokias priemones kaip vaizdiniai, linijos ar kitos charakteristikos. Tinkama spalvos grafinė išraiška būtų laikoma spalvos aprašymas: „*Spalvų pavyzdžiai, derinami su žodiniu aprašymu gali būti laikoma grafine išraiška <...> su sąlyga, kad aprašymas yra aiškus, apibrėžtas, išbaigtas, lengvai prieinamas, suprantamas, ilgalaikis bei objektyvus*“[43]. Tačiau pažymėtina, jog spalvos grafinei išraiškai Teismas taiko dar vieną papildomą reikalavimą, kad prie spalvos aprašymo būtų pridėtas tarptautinis spalvos identifikavimo kodas, leidžiantis užtikrinti grafinės spalvos išraiškos apibrėžtumą ir ilgalaikiškumą. Pastebėtina, jog Tarnyba yra paskelbusi pranešimą apie savo praktikos, vertinant spalvinius ženklus pakeitimą[44]. Pranešime nurodoma, jog laikantis Reglamento Nr. 1041/2005[45] nuostatų bus taikomas formalus reikalavimas pateikti spalvos ar

[42] ETT 2003 m. gegužės 6 d. spendimas byloje C-104/01 Libertel Groep BV…, para 66.
[43] ETT 2003 m. gegužės 6 d. spendimas byloje C-104/01 Libertel Groep BV, para 36. Šioje byloje pareiškėjas Libertel Groep BV siekė įregistruoti oranžinės spalvos stačiakampį ženklą su užrašu – oranžinė.
[44] Note on change of practice regarding examination of marks in colour// http://oami.europa.eu/en/mark/marque/marks_colour.htm ; prisijungimo data - 2006-11-15
[45] 2005 m. birželio 29 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1041/2005, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 2868/95, įgyvendinantį Tarybos reglamentą (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo. OL L 172, 2005-07-05, P. 4 – 21.

spalvų žodinį pavadinimą (raudona, mėlyna, geltona, ...), o taip pat rekomenduojama pridėti standartinį tarptautinį spalvos kodą (tokį kaip Pantone, RAL, ...).

Apibendrinant galime daryti išvadą, kad spalva ar spalvų derinys, kurie yra apibūdinti žodžiais kartu nurodant ir tarptautinius spalvų identifikacinius kodus gali sudaryti prekių ženklą Reglamento 40/94 4 straipsnio prasme, kai: (i) tų aplinkybių visumoje, kuriose yra naudojamas toks ženklas, spalvos ar spalvų kombinacija reiškia ženklą; (ii) teikiant paraišką registracijai, spalvos yra sistemiškai išdėstytos apibrėžtu ir pastoviu būdu. Be to, taip pat turi būti įvertinta, ar tokio ženklo registracija negali būti atmesta remiantis absoliučiais atmetimo pagrindais, o taip pat ar tai neprieštarautų visuomenės interesams, ypač kiek tai susiję su apribojimu kitiems prekybininkams, prekiaujantiems tos pačios rūšies prekėmis ar paslaugomis pasinaudoti spalvą, kurios atžvilgiu yra pateikta registracija[46].

2.2.3. Garsas kaip prekės ženklas

Registruojant garsinius ženklus, kaip ir kvapus, susiduriama su dvejopo pobūdžio klausimais, t. y.: (i) ar šiuos ženklus galima grafiškai pavaizduoti ir jei galima, (ii) kokios priemonės būtų laikomos tinkamomis jų grafinei išraiškai. Į šį klausimą buvo bandoma atsakyti byloje *C-283/01 Shield Mark BV v. Joost Kist h.o.d.n. Memex*[47]. Teismo nuomone, garsui kaip ir kvapui, turi būti taikomi tokie patys grafinės išraiškos reikalavimai, t. y. jis turi būti aiškus, apibrėžtas, išbaigtas, lengvai prieinamas, suprantamas, ilgalaikis bei objektyvus. Minėtoje byloje Teismas pateikė savo išvadas dėl tam tikrų garso išraiškos būdų pakankamumo, tokių kaip garso perteikimas rašytine kalba, muzikos natomis, o taip pat dėl garso pamėgdžiojimo (onomatopėjos) ir jo perteikimo. Taigi Teismas, laikosi nuomonės, jog „*Kiek tai susiję su garsiniais ženklais, tie (aut. pastaba – grafinės išraiškos) reikalavimai nėra tenkinami, kai ženklas yra grafiškai pavaizduotas apibūdinant jį rašytine kalba, nurodant iš kokių natų yra sudarytas muzikinis kūrinys, arba nurodant, jog tai yra žvėries verksmas, arba naudojant tiesiog paprastus garsų pamėgdžiojimus ar muzikinių natų seką. Tačiau iš kitos pusės šie (aut. pastaba – grafinės išraiškos) reikalavimai yra tenkinami, kai ženklas yra išreiškiamas strofa (posmu), kuri suskirstyta taktais ir ypač, nurodant muzikos raktus, natas ir pauzes, kurių pagalba nurodomas atitinkamas gaidos ilgumas <...>*“.[48]

Taigi atsižvelgiant į šį Teismo išaiškinimą garsiniai ženklai automatiškai neturėtų būti atmestini kaip neregistruotini, tačiau siekiant apsaugoti tiek vartotojų, tiek ir pačių prekybininkų

[46] ETT 2004 m. birželio 24 d. sprendimas byloje C-49/02 Heidelberger Bauchemie GmbH v. Deutsches Patentamt, OJ C 201, 2004-08-07, para 42.
[47] ETT 2003 m. lapkričio 27 d. sprendimas byloje C-283/01 Shield Mark BV v. Joost Kist h.o.d.n. Memex, OJ C 21, 2004-01-24, P. 4.
[48] ETT 2003 m. lapkričio 27 d. sprendimas byloje C-283/01 Shield Mark BV..., para 64.

interesus šiems ženklams keliami dar griežtesni grafinės išraiškos reikalavimai, kuriuos tenkinus garsinis žymuo galėtų būti registruojamas ir saugomas teisės aktų nustatyta tvarka. Tarnybos pateikiamoje prašymo dėl Bendrijos prekių ženklo pildymo paaiškinamojoje pažymoje nurodoma, jog *„garsinis ženklas turi būti pateiktas tradiciniu garso grafinės išraiškos būdu, būtent panaudojant įprastinius muzikinius ženklus. Aprašymas nėra pakankamas. Elektroninis garso failas gali būti pateiktas tik pildant prašymą elektroniniu būdu“*[49].

Apibendrinant reikėtų pastebėti, jog vertinant galimybę užregistruoti netipinį žymenį (pvz.: skonį, kvapą, garsą ar pan.) kaip Bendrijos prekių ženklą, šiems žymenims keliami tie patys grafinės išraiškos ir skiriamojo pobūdžio reikalavimai. Tačiau šiuo atveju išskirtinę reikšmę netipinio žymens registracijai turi galimybė pavaizduoti tokį ženklą grafiškai, kadangi būtent šio reikalavimo dažniausiai tokie ženklai ir negali išpildyti. Remiantis Teismo suformuluota praktika, reikalavimas pavaizduoti prekių ženklą grafiškai būtų įvykdytas, jei tokio žymens grafinė išraiška tenkintų aiškumo, apibrėžtumo, išbaigtumo, prieinamumo, suprantamumo, ilgalaikiškumo bei objektyvumo reikalavimus. Šie žymens grafinės išraiškos įvertinimo kriterijai Teismo yra taikomi gana griežtai ir nuosekliai ir tik tuomet, jei žymuo išpildo visus šiuos kriterijus, laikoma, jog prekių ženklas tenkina grafinės išraiškos reikalavimą. Dėl tokios Teismo suformuluotos praktikos, atrodo, jog netipinių Bendrijos prekių ženklų registracija neturėtų būti labai paplitusi. Tai patvirtina ir žemiau pateikti statistiniai VRDT įregistruotų Bendrijos prekių ženklų duomenys.

Lentelė Nr. 1[50]

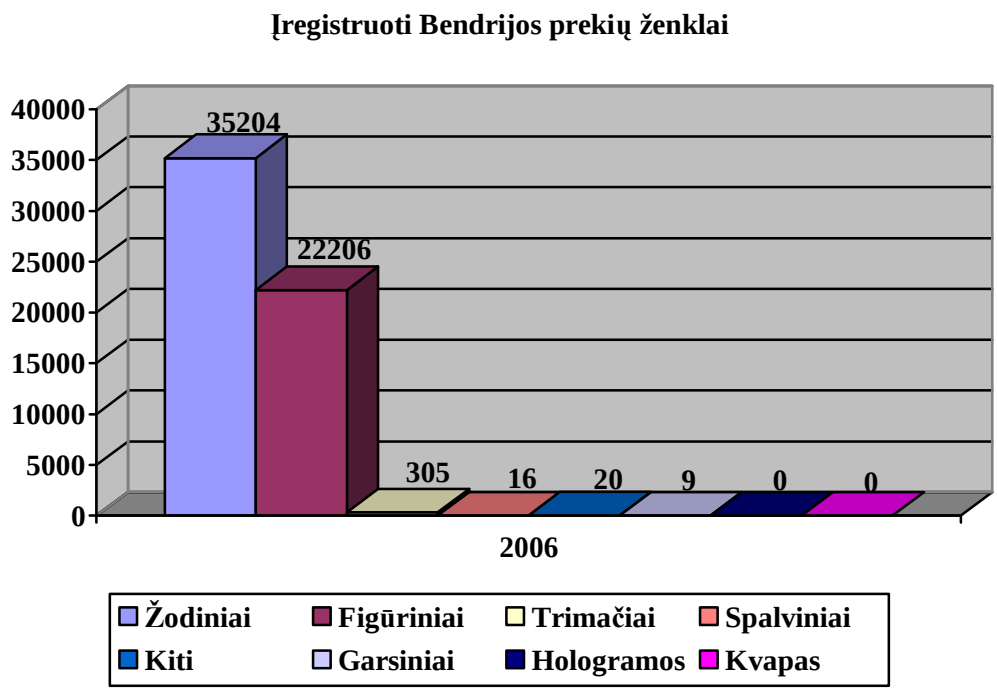
VRDT įregistruoti Bendrijos prekių ženklai (1996 – 2006)

Ženklo tipas	**1997 – 2005 m. įregistruoti prekės ženklai**	**% pasaulyje**	**2006 m. įregistruoti prekės ženklai**	**% pasaulyje**	**Viso**	**% pasaulyje**
Žodiniai ženklai	187.573	63,21	35.204	60,95	222.777	62,84
Figūriniai	107.245	36,14	22.206	38,45	129.451	36,52
Trimačiai	1.639	0,55	305	0,53	1.944	0,55
Spalviniai	87	0,03	16	0,03	103	0,03
Kiti	163	0,05	20	0,03	183	0,05
Garsiniai	28	0,01	9	0,02	37	0,01
Hologramos	3	0,00			3	0,00
Kvapas	1	0,00			1	0,00
Viso	**296.739**	**100,00**	**57.760**	**100**	**354.499**	**100**

[49] Notes on the Application Form for a Community Trade Mark// http://oami.europa.eu/en/mark/marque/form.htm ; prisijungimo laikas - 2006-11-16.
[50] OHIM Statistics// http://oami.europa.eu/en/office/stats.htm - prisijungimo data 2006-12-01.

Diagrama Nr. 1

2006 m. VRDT įregistruoti Bendrijos prekių ženklai

III. BENDRIJOS PREKIŲ ŽENKLŲ SAVININKŲ TEISĖS

3.1. Asmenys, galintys tapti Bendrijos prekių ženklų savininkais

Pradedant nagrinėti Bendrijos prekių ženklų savininkų teises, visų pirma svarbu apibrėžti paties Bendrijos prekių ženklo savininko sąvoką. Pastebėtina, jog nuo vieningos Bendrijos prekių ženklo sistemos įvedimo pradžios, t. y. nuo Reglamento 40/94 įsigaliojimo dienos, iki šių dienų Bendrijos prekių ženklo savininko samprata kito ir šiuo metu galiojančioje Reglamento 40/94 redakcijoje Bendrijos prekių ženklo savininkais galintys būti asmenys, apibrėžiami kaip: „<...> *visi fiziniai ir juridiniai asmenys, tarp jų ir pagal viešosios teisės reikalavimus įsteigtos institucijos*“[51]. Šis pakeitimas buvo padarytas 2004 m. vasario 19 d. priimant Reglamentą Nr. 422/2004[52], kurio preambulės 3 pastraipoje numatyta, jog „*Bendrijos prekių ženklo sistema turi būti prieinama visiems, be jokių abipusiškumo, lygiavertiškumo ir (arba) nacionalinių reikalavimų. Tai taip pat skatintų prekybą pasaulio rinkoje. Dėl tokių reikalavimų sistema yra sudėtinga, nelanksti ir neveiksminga* <...>“[53]. Prieš tai galiojusią tvarką, numatančią asmenų, galinčių būti Bendrijos prekių ženklų savininkais, sąrašą, kritikavo ir pati Komisija 2002 m. pateikdama savo pasiūlymą dėl Tarybos reglamento pakeičiančio Reglamentą (EB) 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo[54].

Kaip vienas iš galiojančios sistemos trūkumų, varžantis efektyvų Bendrijos prekių ženklų sistemos funkcionavimą, buvo laikomas būtent kiek pasenusi ir gana nelaksti asmenų, galinčių būti Bendrijos prekių ženklų savininkais, samprata, ir ypač Reglamento 40/94 5 straipsnio d) punkte įtvirtintas abipusiškumo principas[55], taikomas valstybių, kurios nėra nei Paryžiaus konvencijos, nei Pasaulio prekybos organizacijos narės, piliečiams ir nustatantis, jog šių trečiųjų valstybių piliečiai gali būti Bendrijos prekių ženklų savininkais tik tuomet, jei „<...> *ta valstybė, sprendžiant pagal paskelbtus duomenis, suteikia visų Europos Bendrijos valstybių narių piliečiams priklausantiems prekių ženklams tokią pat apsaugą kaip ir savo piliečiams* <...>“[56].

Taigi Reglamento Nr. 422/2004 pakeitimai lėmė tai, jog buvo atsisakyta gana siauros ir nelanksčios Bendrijos prekių ženklų savininkų sampratos ir pereita prie kiek bendresnio

[51] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 11, 5 straipsnis.
[52] Reglamentas 422/2004, *supra* išnaša 15.
[53] Ten pat, preambulės 3 pastraipa.
[54] 2002 m. gruodžio 27 d. Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos reglamento pakeičiančio Reglamentą (EB) 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo, COM (2002) 767 galutinis.
[55] Pranevičius G. Europos Bendrijos prekių ženklo ir asmenų galinčių būti Europos Bendrijos prekių ženklo savininkais, samprata // Jurisprudencija. 2002, T. 34 (26). P. 35.
[56] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, .5 str. 1 d. d p) (Reglamento redakcija iki 2004 m.).

reglamentavimo, numatant, jog Bendrijos prekių ženklų savininkais gali būti visi fiziniai ir juridiniai asmenys, o taip pat ir pagal viešosios teisės reikalavimus įsteigtos institucijos.

Atsižvelgiant į minėtą Reglamento Nr. 422/2004 preambulėje įtvirtintą ketinimą atsisakyti bet kokių abipusiškumo, lygiateisiškumo ir (arba) nacionalinių reikalavimų ir teisę naudotis Bendrijos prekių ženklų sistema suteikti visiems asmenims, darytina išvada, jog fiziniai asmenys, minimi Reglamento 40/94 5 straipsnyje, kaip asmenys, galintys būti Bendrijos prekių ženklų savininkais, turėtų apimti tiek Europos Sąjungos, tiek ir ne Europos Sąjungos valstybių narių piliečius, o taip pat asmenis be pilietybės. Juridiniai asmenys Reglamento 40/94 prasme suprantami, kaip apimantys bendroves, firmas ir kitas teisines organizacijas *„<...> jeigu jų veiklą reguliuojančių įstatymų joms leidžiama savo vardu turėti visų rūšių teises ir pareigas, sudaryti sutartis arba atlikti kitus teisinus veiksmus ir būti ieškovu ir atsakovu“*[57]. Taigi juridinio asmens sąvoka Reglamente yra formuojama gana plačiai, kaip apimanti visas bendroves, firmas ir kitas teisines organizacijas turinčias teisinį subjektiškumą.

3.2. Bendrijos prekių ženklų savininkų išimtinės teisės ir jų turinys

Bendrijos prekių ženklų savininkų teisėms apibrėžti bei jų turiniui nustatyti yra skirtas Reglamento 9 straipsnis, kuriame numatyta, jog registruotas Bendrijos prekių ženklas suteikia jo savininkui išimtines teises. Šių teisių išimtinumas pasireiškia tuo, jog tik įregistruoto Bendrijos prekių ženklo savininkas turi teisę komercinėje veikloje naudoti tokį ženklą atitinkamų prekių ir/ar paslaugų žymėjimui. Kaip Teismas yra pažymėjęs byloje *C-206/01 Arsenal Football Club plc v. Matthew Reed*: *„<...> išimtinės teisės <...> buvo suteiktos tam, kad prekių ženklo savininkas galėtų apsaugoti savo, kaip savininko, specifinius interesus, t. y. užtikrinti galimybę prekių ženklui atlikti savo funkcijas“*[58]. Minėtoje byloje, kaip ir kitose bylose, Teismas dar kartą patvirtino, jog pagrindinė prekių ženklo funkcija – prekės kilmės garantijos funkcija.

Nagrinėjant Bendrijos prekių ženklų savininkų išimtines teises bei jų turinį svarbu nustatyti momentą, nuo kada Bendrijos prekių ženklo savininkas gali pradėti naudotis jam suteikiamomis teisėmis. Kaip jau buvo minėta aukščiau, teisių į Bendrijos prekių ženklą atsiradimas bei galimybė pasinaudoti išimtinėmis teisėmis trečiųjų asmenų atžvilgiu atsiranda nuo prekių ženklo įregistravimo VRDT, tačiau kartu reikia pažymėti, jog paraiškos Bendrijos prekių ženklo registracijai pateikimas taip pat sukelia tam tikras teisines pasekmes, t. y. toks paraišką padavęs asmuo įgyja pirmenybę vėlesnių paraiškų atžvilgiu[59]. Šis išimtinių teisių

[57] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 3 straipsnis.
[58] ETT 2002 m. lapkričio 12 d. sprendimas byloje C-206/01 Arsenal Football Club plc v. Matthew Reed (2002) ECR I- 10273, para 51.
[59] Pranevičius G. Europos Bendrijos prekių ženklo savininko teisės // Jurisprudencija. 2002, T. 33 (25), P. 95-96.

įgijimo momento nustatymas yra itin svarbus kalbant apie Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių pažeidimus, kadangi teisių pažeidimas gali būti padaromas tik tokio Bendrijos prekių ženklo atžvilgiu, kuris yra tinkamai įregistruotas Tarnyboje.

Reikėtų pastebėti, jog Bendrijos prekių ženklo savininko išimtinių teisių turinys yra formuluojamas negatyviu būdu[60], t. y. nustatant sąrašą veiksmų nuo kurių turi susilaikyti kiekvienas tretysis asmuo, kuris nėra gavęs prekių ženklo savininko sutikimo. Iš esmės registruoto Bendrijos prekių ženklo savininko išimtinės teisės yra susijusios su savininko teise uždrausti visoms trečiosioms šalims be jo sutikimo komercinėje veikloje naudoti bet kokį:

1) Bendrijos prekių ženklui tapatų žymenį, kuriuo yra ženklinamos tapačios prekės ar paslaugos, kurioms yra įregistruotas Bendrijos prekių ženklas;
2) žymenį, kai dėl savo panašumo ar tapatumo į Bendrijos prekių ženklą ir dėl Bendrijos prekių ženklu ir tuo žymeniu ženklinamų prekių ar paslaugų tapatumo ar panašumo yra tikimybė, kad visuomenė gali juos supainioti (angl. – *„likelihood of confusion“*); tikimybė supainioti žymenį su prekių ženklu atsiranda ir dėl jų susiejimo tikimybės (angl. – *„likelihood of association“*);
3) žymenį, tapatų ar panašų į Bendrijos prekių ženklą, kuriuo yra žymimos prekės ar paslaugos yra nepanašios į tas, kurių atžvilgiu yra įregistruotas Bendrijos prekių ženklas, jeigu šis ženklas Bendrijoje *turi reputaciją*[61] ir jei dėl neteisėto žymens naudojimo įgyjamas nesąžiningas pranašumas arba pakenkiama Bendrijos prekių ženklo *išskirtinumui* ar jo *reputacijai*.

Pastebėtina, jog šios Bendrijos prekių ženklo savininko teisių formuluotės yra beveik identiškos Reglamento 8 straipsnio 1 ir 5 dalių nuostatoms, kuriose įtvirtinti santykiniai atsisakymo registruoti prekių ženklą pagrindai. Iš esmės tai gali būti paaiškinta, tuo, jog abiem minėtais atvejais, t. y. tiek Reglamento 8, tiek ir 9 straipsnių prasme yra siekiama tų pačių tikslų – apsaugoti prekių ženklą nuo bet kokio panašaus arba tapataus žymens įregistravimo ar naudojimo, kuris galėtų pakenkti Bendrijos prekių ženklo išskirtinumui ir unikalumui, kadangi tik toks ženklas gali atlikti savo pagrindinę kilmės vietos garantijos funkciją, leidžiančią vartotojui atskirti vieno gamintojo prekes nuo kito.

Taigi bet koks aukščiau minėtų žymenų *naudojimas komercinėje veikloje* neturint prekių ženklo savininko sutikimo, bus laikomas Bendrijos prekių ženklo savininko išimtinių teisių pažeidimu. Reglamento 9 straipsnio 2 dalyje pateikiamas pavyzdinis veiksmų sąrašas,

[60] Pranevičius G. Europos Bendrijos prekių ženklo savininko teisės // Jurisprudencija. 2002, T. 33 (25), P. 96.
[61] Angliškame Reglamento 40/94 variante yra naudojamas terminas „*reputation*“, kuris lietuviškame Reglamento tekste yra išverstas kaip *„geras vardas“*. Šiame darbe bus naudojamas kiek artimesnis sąvokos „*reputation*“ vertimas, t. y. „*reputacija*“. Žr. Piesarskas B., Svecevičius B. Anglų-lietuvių lietuvių-anglų kalbų žodynas. Vilnius: Žodynas, 2004.

kurie būtu traktuojami kaip neleistini ir pažeidžiantys išimtines savininko teises. Draustinų veiksmų sąrašas nėra baigtinis ir *inter alia* apima tokius veiksmus:

1) prekių arba jų pakuočių žymėjimas tokiais žymenimis;
2) tokiu žymeniu pažymėtų prekių siūlymas, jų išleidimas į rinką ar sandėliavimas tuo tikslu, taip pat tokiu žymeniu pažymėtų paslaugų siūlymas ar teikimas;
3) tokiu žymeniu pažymėtų prekių importas arba eksportas;
4) tokio žymens naudojimas komercinės veiklos dokumentuose arba reklamoje.

Taigi dar kartą pabrėžtina, jog tam, kad tapataus arba panašaus žymens naudojimas būtų pripažintas pažeidžiančiu Bendrijos prekių ženklų savininkų išimtines teises, prekių ar paslaugų, kurioms jis buvo įregistruotas, atžvilgiu, toks žymuo turi būti *naudojamas komercinėje veikloje*. Kai kurie autoriai prie žymens naudojimo komercinėje veikloje priskiria aukščiau išvardintus draustinus Bendrijos prekių ženklo panaudojimo atvejus[62], tačiau atsižvelgiant į tai, jog šis sąrašas nėra baigtinis, autorės nuomone, toks priskyrimas yra ribotas ir reikalaujantis kiek detalesnio sąvokos „naudojimas komercinėje veikloje“ išaiškinimo.

Minėtos sąvokos apibrėžimas kelia daug diskusijų ir neaiškumų. Visų pirma nesutariama, ar pažeidimu turėtų būti laikomas bet koks registruotam prekių ženklui tapataus ar panašaus žymens panaudojimas komercinėje veikloje, ar toks žymuo turi būti panaudotas „kaip prekių ženklas“ (angl. – *„as a trade mark“*)[63], t. y. atlikti prekių ženklo funkciją. Pažymėtina, jog vienoje iš aukščiau minėtų bylų *C-206/01 Arsenal Football Club plc v. Matthew Reed* Teismas nurodė, jog prekių ženklo savininko išimtinė teisė, t. y. teisė uždrausti atitinkamo žymens naudojimą komercinėje veikloje „<...> *gali būti įgyvendinama tik kai trečiosios šalies veiksmai naudojant tapatų žymenį turi poveikį arba gali jį turėti prekių ženklo funkcijoms, o ypač jo esminei funkcijai – garantuoti vartotojams žymimų prekių kilmę*“[64]. Taigi remiantis Teismo praktika, draudžiamas yra toks žymens naudojimas, kuris gali turėti poveikį prekių ženklo atliekamai funkcijai ir ypač pagrindinei – prekės kilmės garantijos funkcijai, t. y. jei dėl tokio neleistino žymens naudojimo vartotojas galėtų suklysti dėl įsigyjamos prekės ar paslaugos kilmės.

Dėl paties termino *„naudojamas komercinėje veikloje“* Teismas dar nėra suformulavęs aiškaus šios sąvokos apibrėžimo, tačiau yra pažymėjęs, jog žymens naudojimas suprantamas kaip naudojimas komercinėje veikloje, kai „<...> *tai atliekama užsiimant komercine veikla iš*

[62] Terence Prime. European Intellectual Property Law.... P. 100.
[63] Jeremy Phillips. Trade Mark Law a practical anatomy... P. 205.
[64] Cit. pagal.: Truskaitė J. Prekių ženklo savininko išimtinių teisių ir jų ribojimų aiškinimas Europos Teisingumo Teismo praktikoje // Justitia. 2005, Nr. 3 (57), P. 48.

kurios yra gaunama ekonominė nauda, o ne asmeniniais reikalais“[65]. Reikėtų paminėti *Arsenal Football Club plc v. Matthew Reed* bylos generalinio advokato Ruiz Jabaro Colomer nuomonę, kurioje jis pažymėjo, jog „<...> *naudojimu komercinėje veikloje reikėtų laikyti ne bet kokį prekių ženklo naudojimą, kuris gali duoti materialią naudą tai darančiam asmeniui, o tik naudojimą verslo, prekybos srityje, kurio dalykas yra būtent prekių ir paslaugų platinimas rinkoje, konkrečiau – naudojimą prekyboje*“[66].

Toliau darbe bus atskirai nagrinėjami Bendrijos prekių ženklo išimtinių teisių ypatumai bei jų aiškinimas Teismo praktikoje.

3.1.1. Tapataus žymens uždraudimas

Reglamento 9 straipsnio 1 dalies a punktas suteikia Bendrijos prekių ženklo savininkui teisę uždrausti visoms trečiosioms šalims be jo sutikimo komercinėje veikloje naudoti: „*a) bet kokį žymenį, tapatų (autorės pastaba – pabraukta autorės) Bendrijos prekių ženklui, kuriuo ženklinamos prekės ar paslaugos yra tapačios (autorės pastaba – pabraukta autorės) toms prekėms ar paslaugoms, kurioms Bendrijos prekių ženklas yra įregistruotas*“[67]. Taigi šiuo atveju yra kalbama apie registruotam prekių ženklui tapatų žymenį, kuris yra naudojamas tapačiom prekėms ar paslaugoms žymėti. „*Toks veiksmas per se laikytinas nesąžininga verslo praktika ir yra draudžiamas*“[68]. Šiuo atveju prekių ženklo savininkas neturi įrodinėti visuomenės suklaidinimo galimybės[69], kadangi dėl tapataus žymens panaudojimo tapačioms prekėms ar paslaugoms žymėti visuomenės suklaidinimo galimybė jau nebekvestionuojama.

Teismo praktikoje tapatumo tarp žymens ir prekių ženklo nustatymo kriterijai yra aiškinami griežtai. Pati tapatumo sąvoka reiškia tai, jog du lyginami elementai turi būti visais atžvilgiais vienodi. Nagrinėjamu atveju pats žymuo, o taip pat šiuo žymeniu žymimos prekės ar paslaugos turėtų būti tapačios registruotam prekių ženklui ir juo žymimoms prekėms ar paslaugoms. Be to, Teismas taip pat pažymėjimo, jog tapatumas tarp žymens ir prekės ženklo yra tuomet, kai pirmasis be jokio pakeitimo ar papildymo, atgamina visus paskesnį prekių ženklą sudarančius elementus[70] [71].

[65] Byla C-206/01 Arsenal Football Club plc v. Matthew Reed... para 40.
[66] Cit. pagal.: Truskaitė J. Prekių ženklo savininko išimtinių teisių ... // ten pat, P. 49.
[67] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 19 straipsnio 1 dalies a punktas.
[68] Pranevičius G. Europos Bendrijos prekių ženklo savininko teisės // Jurisprudencija. 2002, T. 33 (25), P. 96.
[69] P.A.C.E. van der Kooij. The Community Trade Mark Regulation. An Article by Article Guide. London :Sweet & Maxwell, 2000. P. 33.
[70] Ulrich Hildebrandt. Harmonized Trade Mark Law in Europe. Case-Law of the European Court of Justice. Berlin: Gallus Druckerei KG, 2005. P. 63.
[71] ETT 2003 m. kovo 20 d. sprendimas byloje C-291/00 LTJ Diffusion SA v. Sadas Vertbaudet SA (2003) ECR I-2799, para 50, 51.

3.1.2. Tapataus ar panašaus žymens uždraudimas

Siekiant išvengti Reglamento 9 straipsnio 1 dalies a punkto, ribojančio tapataus žymens naudojimą tapačioms prekėms ar paslaugoms žymėti, sutapatinimo su to paties straipsnio b punktu, numatančiu draudimą naudoti tapatų ar panašų žymenį, galima išskirti tokias pagrindines žymenų ir prekių ar paslaugų rūšis, kurių atžvilgiu būtų taikoma Reglamento 1 d. b) nuostata, suteikianti teisę prekių ženklo savininkui uždrausti bet kokio tapataus ar panašaus žymens naudojimą komercinėje veikloje, tapačioms ar panašioms paslaugoms žymėti. Taigi Reglamento 9 straipsnio 1 d. b punktas apima:[72]

1) tapačius žymenis, skirtus žymėti panašioms prekėms ar paslaugoms;
2) panašius žymenis, skirtus žymėti tapačioms prekėms ar paslaugoms;
3) panašius žymenis, skirtus žymėti panašioms prekėms ar paslaugoms.

Bendrijos prekių ženklo savininkas, įgyvendindamas savo išimtinę teisę uždrausti atlikti vieną iš aukščiau nurodytų veiksmų, t. y. komercinėje veikloje uždrausti naudoti prekių ženklui tapatų žymenį, panašioms prekėms ar paslaugoms žymėti arba uždrausti naudoti į prekių ženklą panašų žymenį tapačioms ar panašioms prekėms žymėti, turi įrodyti, jog egzistuoja tikimybė, jog visuomenė gali juos supainioti (visuomenės suklaidinimo galimybė) (angl. – *„likelihood of confusion*“). Tikimybė supainioti žymenį su registruotu prekių ženklu gali atsirasti ir dėl jų susiejimo tikimybės (angl. – *„likelihood of association“).* Būtent dėl žymens ir/ar prekių ar paslaugų, kurioms jis skirtas žymėti, panašumo į prekių ženklą ir/ar prekes ir paslaugas, kurioms jis įregistruotas žymėti, ir atsiranda tikimybė suklaidinti visuomenę.

Taigi nustatant visuomenės suklaidinimo galimybę tiek žymuo, tiek ir pačios prekės ar paslaugos turi būti įvertintos tapatumo ir panašumo aspektais. Kaip buvo minėta aukščiau, tapatumo sąvoka reiškia tai, jog du lyginami elementai turi būti visais atžvilgiais vienodi. Vertinant panašumo aspektą Teismas yra pažymėjęs, jog „<...> *nustatant žymens panašumo į ankstesnį prekių ženklą laipsnį, žymenys turi būti lyginami ne tik vaizdiniu, bet ir koncepciniu ir tarimo aspektais*“[73]. Be to, šis įvertinimas turi būti atliekamas atitinkamos visuomenės dalies atžvilgiu. Laikoma, jog ta visuomenės dalis yra sudaryta iš vidutinių vartotojų, kurie yra protingai gerai informuoti, protingai pastabūs ir apdairūs. Atkreiptinas dėmesys dar ir į tai, jog

[72] P.A.C.E. van der Kooij. The Community Trade Mark Regulation... P. 34.
[73] Cit. pagal.: Truskaitė J. Prekių ženklo savininko išimtinių teisių ir jų ribojimų aiškinimas Europos Teisingumo Teismo praktikoje // Justitia. 2005, Nr. 3 (57), P. 42.

toks vidutinis vartotojas retai kada turi galimybę tiesiogiai palyginti skirtingus žymenis, tačiau dažniausiai vadovaujasi atmintyje išlikusiais netobulais vaizdiniais[74].

Nustatant prekių ar paslaugų panašumą turi būti įvertinamos visos su tokiomis prekėmis ar paslaugomis susijusios reikšmingos aplinkybės. Tokios aplinkybės, *inter alia*, apima prekių ar paslaugų rūšį, galutinius vartotojus ir jų vartojimo būdus, o taip pat ar tokios prekės ar paslaugos yra tarpusavyje konkuruojančios ar papildančios vieną kitą[75].

3.1.3. Reputaciją turinčio ženklo apsauga

Europos Bendrijos prekių ženklų sistemoje yra įvedamas naujas terminas – reputaciją turintis prekių ženklas. Šiems ženklams Bendrijos prekių ženklų sistemoje yra užtikrinama kur kas didesnė apsauga, suteikiant reputaciją turintiems registruotiems prekių ženklams apsaugą net ir prieš tokius tapačius ar panašius žymenis, kurie yra skirti žymėtis netapačioms ir nepanašioms prekės ar paslaugoms. Ginčijant tokio žymens naudojimą nėra keliamas reikalavimas įrodyti visuomenės suklaidinimo tikimybės. Teismas taip pat yra pažymėjęs, jog apsauga reputaciją turintiems ženklams turi būti suteikta taip pat ir tapačių ar panašių žymenų atžvilgiu, kuriais yra žymimos panašios ar tapačios prekės ar paslaugos, nes kitaip būtų nepagrįstai susiaurinama tokių, reputaciją turinčių ženklų, apsauga[76].

Pačios sąvokos *„reputaciją turintis prekių ženklas“* išaiškinimas nėra pateikiamas Reglamente. Teismo praktikoje reputacijos turėjimas yra siejamas su to prekių ženklo žinomumu žymioje atitinkamos visuomenės dalyje, kurie susiduria su tokiu ženklu[77]. Vertinant, ar ženklas turi reputaciją nėra būtina jo žinomumo laipsnį išreikšti procentais. Šiuo atveju svarbu įvertinti tokius reikšmingus faktus kaip[78]:

1) rinkos dalis, kurią apima prekės ženklas;
2) prekės ženklo naudojimo intensyvumas, geografinė naudojimo apimtis ir trukmė;
3) įmonės investicijų dydis reklamuojant prekės ženklą.

Kitas svarbus momentas, vertinant Bendrijos prekių ženklo reputaciją, tai tokio žymens naudojimas atitinkamoje teritorijos dalyje. Kaip pažymi autorius David T. Keeling, „vertinant pagal *General Motors v Yplon* bylos sprendimą, prekių ženklas turi turėti reputaciją žymioje

[74] Ulrich Hildebrandt. Harmonized Trade Mark Law in Europe. Case-Law of the European Court of Justice. Berlin: Gallus Druckerei KG, 2005. P. 66.
[75] Idem, P. 68.
[76] ETT 2003 m. sausio 9 d. sprendimas byloje C-292/00 Davidoff & Cie SA, Zino Davidoff SA v. Gofkid Ltd, OJ C 44, 2003-02-22, P. 6.
[77] Ulrich Hildebrandt. Harmonized Trade Mark Law in Europe... P. 71.
[78] ETT 1999 m. rugsėjo 14 d. sprendimas byloje General Motors Corporation v Yplon SA. (1999) ECR, P. I-05421.

Europos Sąjungos teritorijos dalyje“[79]. Autorės nuomone, šiuo atveju reikėtų pritarti David T. Keeling nuomonei, jog toks reikalavimas Bendrijos prekių ženklą daro mažiau patrauklų nei jis galėtų būti. Minėtas autorius pateikia situaciją, kai, pavyzdžiui, Graikijos įmonė, ketinanti didžiąja dalimi prekių ženklą naudoti tik Graikijoje, dėl Bendrijos prekių ženklo registracijos turėtų kreiptis tik tuomet, jei ji ketintų aktyviai veikti ir kitose ES valstybėse narėse, kadangi tokiu atveju, tokiai bendrovei būtų kur kas paprasčiau įrodyti naudojamo prekių ženklo reputaciją Graikijos teritorijoje, nei vertinant visos Europos Sąjungos teritorijos mastu. Panašu, jog pagal taikomą teritorijos reikalavimą, reputaciją turinčio Bendrijos prekių ženklo apsauga gali pasinaudoti tik didelės kompanijos, užimančios dideles rinkas Europos Sąjungos teritorijoje.

3.2. **Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių apribojimas**

Reglamento 12 straipsnis įtvirtina sąrašą veiksmų, kurių Bendrijos prekių ženklo savininkas, pasinaudodamas savo išimtinėmis teisėmis, negali uždrausti atlikti tretiesiems asmenims, jeigu tokie veiksmai yra atliekami neprieštaraujant sąžiningai pramonės ir komercinės veiklos praktikai. Remiantis šia Reglamento nuostata sąžiningi tretieji asmenys komercinėje veikloje turi teisę naudoti[80]:

1) savo vardą, pavardę ir adresą;
2) prekių ar teikiamų paslaugų rūšies, kokybės, kiekio, paskirties, vertės, geografinės kilmės, pagaminimo laiko nuorodas arba kitas jų charakteristikas;
3) prekių ženklą, kai būtina nurodyti prekių ar paslaugų, pavyzdžiui, priedų ar atsarginių dalių, paskirtį.

Tokie prekių ženklų savininkų teisių apribojimai galimi tuomet, jei aukščiau minėti žymenys yra naudojami *„ne kaip prekių ženklai“*, t. y. kai jų paskirtis nėra atskirti vienų gamintojų prekes ar paslaugas nuo kitų[81]. Reglamento 12 straipsnio prasme, žymens naudojimas neturi atlikti pagrindinės prekių ženklo funkcijos – kilmės vietos garantijos funkcijos. Toks šios normos interpretavimas atsispindi dar 1980 m. Komisijos teiktame pasiūlyme dėl naujos Bendrijos prekių ženklo sistemos[82].

---

[79] David T. Keeling. Intellectual Property Rights in EU Law. Vol. I. Free Movement and Competition Law. New York: Oxford University Press Inc., 2003. P. 192.
[80] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 12 straipsnis.
[81] P.A.C.E. van der Kooij. The Community Trade Mark Regulation... P. 39.
[82] Europos Bendrijų biuletenis, priedas 5/80, COM (80) 635 galutinis, 1980 m. lapkričio 19 d. 1980 m. Komisija pristatydama savo pasiūlymus dėl naujos Bendrijos prekių ženklų sistemos sukūrimo bei komentuodama atitinkamas Direktyvos ir Reglamento nuostatas pažymėjo, jog „ir vėl turėtų būti pradėtas taikyti Reglamento 8 straipsnis (autorės pastaba – šiuo metu galiojančioje Reglamento redakcijoje tai atitinka 9 straipsnį) jei trečioji šalis piktnaudžiautų tokiu naudojimu ir žymenį naudotų prekių ar paslaugų kilmei nurodyti“.

3.3. **Bendrijos prekių ženklas kaip nuosavybės objektas**

Bendrijos prekių ženklas yra laikytinas atskiru įmonės turtu, galinčiu būti civilinių teisinių santykių objektu. Reglamento preambulės 10 pastraipoje numatyta, jog „<...> *Bendrijos prekių ženklas turi būti vertinamas kaip nuosavybės objektas, egzistuojantis atskirai nuo įmonių, kurių prekės ar paslaugos yra juo žymimos* <...>“[83]. Vadinasi, kaip ir bet kuris nuosavybės objektas, prekių ženklas, kaip įmonės nematerialus turtas, gali būti perduotas, įkeistas, į jį gali būti nukreiptas išieškojimas, jis taip pat gali būti licencinės sutarties ar kito civilinio teisinio sandorio objektu. Taigi galima teigti, kad prekių ženklas, kaip nuosavybės objektas, šalia išimtinių teisių, jo savininkui sukuria ir tam tikras išvestines teises, susijusias su prekės ženklo perleidimu, įkeitimu ir pan.

Pastebėtina, jog Reglamente įtvirtinta nuosavybės teisių į prekių ženklą reguliavimo tvarka sukuria tam tikrą teisinį dualizmą, kadangi dalis prekės ženklo, kaip nuosavybės objekto, teisės klausimų yra reguliuojami Reglamentu, o likusieji klausimai yra paliekami valstybių narių nacionalinei teisei sureguliuoti. Reglamento 16 straipsnyje numatyta, kad, jei Reglamente nenumatyta kitaip, „<...> *Bendrijos prekių ženklas, kaip nuosavybės objektas, turi būti vertinamas visa apimtimi ir visai Bendrijos teritorijai taip, kaip ir nacionalinis prekių ženklas, įregistruotas valstybėje narėje, kurioje, sprendžiant iš Bendrijos prekių ženklo registro, savininkas atitinkamą dieną turi savo būstinę ar gyvenamąją vietą arba* <...> *yra įsisteigęs*“[84]. Minėta Reglamento nuostata įvirtina taikytinos teisės nustatymo kriterijus ir sąlygas, t. y. jei Reglamentas tiesiogiai nereglamentuoja tam tikro nuosavybės teisės klausimo, tuomet turi būti taikomos atitinkamos valstybės narės teisės normos, taikytinos toje valstybėje narėje registruotiems prekių ženklams. Remiantis Reglamento 16 straipsniu, galima išskirti tokius taikytinos teisės nustatyto kriterijus:

1) pagal prekių ženklo savininko būstinę arba gyvenamąją vietą;
2) pagal prekių ženklo savininko įsisteigimo vietą;
3) pagal Tarnybos būstinės vietą.

Jeigu nei vienas iš pirmų dviejų kriterijų nėra tenkintini, tuomet yra taikomas trečiasis kriterijus ir prekės ženklui, kaip nuosavybės objektui, yra taikoma Tarnybos būstinės vietos valstybės narės teisė, t. y. Ispanijos teisė[85]. Reglamente taip pat numatytos taisyklės, kaip taikytinos teisės klausimas turėtų būti sprendžiamas esant dviems ar daugiau prekių ženklo savininkams (bendrasavininkiams). Tokiu atveju prekės ženklas, kaip nuosavybės objektas, yra

[83] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, preambulės 10 pastraipa.
[84] Ten pat, 16 straipsnis.
[85] Tarnybos būstinė yra įsteigta Alikante mieste, Ispanijoje.

vertinamas pagal tos valstybės narės teisę, kurioje pirmas pagal eiliškumą Bendrijos prekių ženklo savininkas turi savo būstinę ar gyvenamąją vietą arba pagal tos valstybės narės teisę, kurioje toks asmuo yra įsisteigęs. Jeigu du pirmieji iš aukščiau nurodytų kriterijų nėra tenkintini, tuomet pagal tas pačias taisykles yra vertinamas antras pagal eiliškumą bendrasavininkis. Jeigu nei vienas iš bendrasavininkių nei vienoje iš Europos Sąjungos valstybių narių neturi nei būstinės ar gyvenamosios vietos, o taip pat nėra įsisteigęs, tokiu atveju ir vėl būtų taikomas trečiasis taikytinos teisės nustatyto kriterijus, nukreipiantis į Ispanijos, kaip Tarnybos būstinės vietos valstybės narės, teisę.

Teisės į Bendrijos prekių ženklą, kaip nuosavybės objektą, Reglamente yra reguliuojamos labai fragmentiškai, nustatant tik esmines tokio reguliavimo gaires ir nustatant pagrindines Bendrijos prekių ženklo savininko teises, susijusias su prekės ženklu, kaip nuosavybės objektu. Reglamente atskirai aptariamos tokios Bendrijos prekių ženklo savininko turimos teisės į prekės ženklą, kaip nuosavybės objektą:

1) teisė perduoti prekės ženklą (Reglamento 17 straipsnis);
2) teisė reikalauti, kad be savininko sutikimo įregistruotas prekės ženklas būtų perrašytas teisėtam savininkui (Reglamento 18 straipsnis);
3) teisė panaudoti prekės ženklą kaip užtikrinimą arba kitų daiktinių teisių atsiradimo dalyku (Reglamento 19 straipsnis);
4) teisės naudotis Bendrijos prekių ženklu suteikimas (licencinė sutartis) (Reglamento 22 straipsnis).

Reglamento 20 – 21 straipsniai numato, kad į prekės ženklą, kaip į nuosavybės objektą, gali būti nukreiptas išieškojimas (Reglamento 20 straipsnis), o taip pat prekės ženklas, kaip įmonės nematerialus turtas, gali būti įtrauktas į valstybės narės, kurioje yra skolininko pagrindinių interesų centras, pradėtą bankroto procedūrą (Reglamento 21 straipsnis).

Tačiau, kaip buvo minėta, visos aukščiau aptartos prekių ženklų savininkų teisės į prekės ženklą, kaip nuosavybės objektą, reguliuojamos labai fragmentiškai ir dėl bet kokių detalesnių klausimų, susijusių su vienos ar kitos teisės įgyvendinimu, reikės remtis atitinkamos valstybės narės nacionalinės teisės nuostatomis.

Atkreiptinas dėmesys į tai, jog remiantis Reglamento 23 straipsnio nuostatomis, prekių ženklo perleidimas, daiktinių teisių į prekės ženklą nustatymas bei teisės naudotis prekės ženklu pagal licencinę sutartį suteikimas turi būti įregistruotas Bendrijos prekių ženklų registre ir tik tuomet tokie teisiniai veiksmai ims galioti trečiųjų asmenų atžvilgiu. Tačiau ši taisyklė turi ir keletą išimčių, pirmoji išimtis yra nustatyta 23 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje numatant, jog minėti teisiniai veiksmai iki jų įrašymo į registrą galioja tiems asmenims, kurie teisių į prekės

ženklą įgijimo dieną žinojo (arba turėjo žinoti) apie tokius veiksmus. Kita išimtis, sutinkama minėto 23 straipsnio 2 dalyje, numatanti, jog teisinių veiksmų registracijos reikalavimas netaikomas tų asmenų atžvilgiu, kurie Bendrijos prekių ženklą arba su Bendrijos prekių ženklu susijusias teises įgyja perdavus visą įmonę ar kitu universaliu perėmimo būdu[86].

Apibendrinant reikėtų pabrėžti, jog Bendrijos prekių ženklu suteikiamos išimtinės teisės įgyjamos nuo formalios prekių ženklo registracijos procedūros įvykdymo momento ir nuo šio momento Bendrijos prekių ženklo savininkas gali įgyvendinti savo išimtines teises kiekvieno trečiojo asmens atžvilgiu, kurio veiksmai pažeidžia arba gali pažeisti Bendrijos prekių ženklo savininko išimtines teises, kurios yra susijusios su tam tikra monopoline savininko teise naudoti įregistruotą prekių ženklą komercinėje veikloje. Pastebėtina, jog Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistemoje didesnė apsauga yra taikoma reputaciją turinčiam ženklui, suteikiant reputaciją turintiems registruotiems prekių ženklams apsaugą net ir prieš tokius tapačius ar panašius žymenis, kurie yra skirti žymėtis netapačioms ir nepanašioms prekės ar paslaugoms. Vertinant ženklo reputaciją svarbus yra teritorijos, kurioje ženklas yra įgijęs reputaciją įvertinimas. Remiantis Teismo suformuluota praktika, tai turėtų apimti žymią Europos Sąjungos teritorijos dalį.

Šalia išimtinių teisių į registruotą Bendrijos prekių ženklą, galima iškirti ir išvestines teises, susijusias su prekių ženklu, kaip nuosavybės objektu, suteikiančiu teisę šio nuosavybės teisės objekto savininkui teisę perleisti, įkeisti ar perduoti ženklo naudojimą pagal licencinę sutartį ir pan.

[86] P.A.C.E. van der Kooij. The Community Trade Mark Regulation. An Article by Article Guide. London :Sweet & Maxwell, 2000. P 56.

IV. BENDRIJOS PREKIŲ ŽENKLŲ SAVININKŲ TEISIŲ APSAUGA IR GYNIMAS

Akivaizdu, jog tam, kad vieninga Bendrijos prekių ženklo sistema būtų veiksminga, svarbu ne tik nustatyti prekių ženklų savininkų teises bei apibrėžti jų turinį, bet ne mažiau svarbu yra užtikrinti tokių teisių apsaugą ir efektyvų gynimą pažeidimo atveju. Galima išskirti tokias pagrindines Reglamente numatytas Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynimo procedūras: (i) teisių gynimas administracine tvarka, (ii) teisių gynimas teismine tvarka.

Paminėtinas ir kitas svarbus Bendrijos instrumentas kovojant su prekių ženklų savininkų teisių pažeidimais – tai 2003 m. liepos 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1383/2003[87]. Šiame darbe minėtas reglamentas nebus nagrinėjamas labai išsamiai, kadangi išsami šio teisės akto bei juo įtvirtintos tvarkos analizė galėtų sudaryti atskirą magistro baigiamojo darbo temos dalyką. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1383/2003 yra skirtas kovai su suklastotų ar piratinių prekių, pažeidžiančių intelektinės nuosavybės teisių turtėtojų teises, išleidimu į laisvą apyvartą Europos Sąjungoje, t.y. pagrindinis šio reglamento tikslas – prie išorinių Bendrijos sienų nustatyti barjerus tokių prekių patekimui į Bendrijos vidaus rinką, kurios pažeidžia tam tikras intelektinės nuosavybės teises, ypač tai yra susiję su suklastotomis ir piratinėmis prekėmis[88]. Šiuo reglamentu įtvirtinta kovos su suklastotų ar piratinių prekių apyvarta Europos Sąjungos rinkoje tvarka iš esmės pasižymi tuo jog, valstybių narių kompetentingoms muitinės institucijoms suteikiama teisė savo iniciatyva arba šių teisių turėtojų prašymu sulaikyti prekes ties Europos Sąjungos išorinėmis sienomis, kurios, kaip įtariama, pažeidžia atitinkamas intelektinės nuosavybės teises, tam kad vėliau šių teisių turėtojai galėtų inicijuoti teisių pažeidimo procedūras[89]. Sprendžiant tokio pobūdžio bylas, susijusias su Bendrijos prekių ženklo pažeidimu, teisių pažeidimo byla turėtų būti keliama viename iš Bendrijos prekių ženklo teismų, kurių jurisdikcija būtų nustatoma pagal Reglamente 40/94 įtvirtintas teismingumo nustatymo taisykles, kurios toliau darbe bus nagrinėjamos plačiau[90].

Prieš pradedant atskirai nagrinėti aukščiau minėtas teisių gynimo administracine ir teismine tvarka procedūras, svarbu nustatyti asmenų, galinčių inicijuoti vienokią ar kitokią teisių gynimo procedūrą, sąrašą. Visų pirma tokią teisę inicijuoti tiek administracinę, tiek ir teisminę teisų gynimo procedūrą turi pats Bendrijos prekių ženklo savininkas. Teisė teismine tvarka ginti savo teises suteikiama ir paraišką dėl Bendrijos prekių ženklo registracijos pateikusiam

[87] 2003 m. liepos 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1383/2003 dėl muitinės veiksmų, atliekamų su prekėmis, kurios, kaip įtariama , pagamintos pažeidžiant tam tikras intelektinės nuosavybės teises, ir priemonių, kurių turi būti imamasi prekių atžvilgiu nustačius, kad jos pagamintos pažeidžiant tokias teises, OL L 196, 2003-08-02, P. 7-14.
[88] Oliver Vrins and Marius Schneider. Enforcement of Intellectual Property Rights through Border Measures. Law and Practice in EU. New York: Oxford University Press Inc., 2006. P. 28.
[89] Idem,. P. 65.
[90] Idem, P. 100.

asmeniui. Kitą grupę asmenų, galinčių kreiptis dėl teisų gynimo, sudaro prekių ženklų licenciatai. Pastebėtina, jog priklausomai nuo licencijos rūšies skiriasi šių asmenų įgaliojimai inicijuoti teisminį teisių gynimo procesą. Remiantis Reglamento 22 straipsnio 3 dalimi, neišimtinių licencijų savininkai teisę pradėti teisminį procesą dėl teisių pažeidimo gali tik tada, kai tokia galimybė numatyta pačioje sutartyje, ir jei jie yra gavę savininko sutikimą, kai tuo tarpu išimtinių licencijų savininkai tokį procesą gali pradėti ir be savininko sutikimo, jei pats prekių ženklo savininkas neinicijuoja bylos dėl teisių pažeidimo iškėlimo. Taigi Reglamentas numato dvi pagrindines asmenų grupes, t. y. Bendrijos prekių ženklų savininkus bei licenciatus, kurie savo teises gali ginti administracine tvarka (pateikiant prieštaravimus dėl vėlesnio žymens registracijos ar pripažinimo negaliojančiu) ir teismine tvarka (ginant pažeistas teises). Kalbant atskirai apie administracinę teisių gynimo procedūrą, reikėtų išskirti dar ir trečią tokių asmenų kategoriją – tai pagal nacionalinę teisę įgalioti asmenys, įgyvendinantys neregistruoto prekių ženklo arba kito prekyboje naudojamo didesnę negu vietinę reikšmę turinčio žymens apsaugą. Žemiau lentelėje pateikiamas asmenų, galinčių inicijuoti teisių gynimą, sąrašas pagal teisių gynimo procedūrą.

Lentelė Nr. 2

Asmenys, galintys inicijuoti teisių gynimo procedūras

Administracinė procedūra	Teisminė procedūra
Savininkai	Savininkai
	Paraišką registracijai padavę asmenys
Neišimtiniai licenciatai (turinys savininko įgaliojimą)	Neišimtiniai licenciatai (numatyta sutartyje ir yra gavę savininko sutikimą)
Išimtiniai licenciatai (turinys savininko įgaliojimą)	Išimtiniai licenciatai (kai bylos neiškelia pats savininkas)
Įgalioti asmenys (įgalioti veikti pagal nacionalines teisės normas)	

4.1. Teisių gynimas administracine tvarka

Kaip buvo minėta šio skyriaus pradžioje, Bendrijos prekių ženklų savininkų teisės gali būti ginamos tiek teismine, tiek ir administracine tvarka. Šiame darbe teisių gynimas administracine tarka yra suprantamas kaip prekių ženklo savininko subjektinės teisės gynimas pareiškiant Tarnybai atitinkamus prieštaravimus dėl vėlesnio žymens registracijos arba tokio prekių ženklo pripažinimo negaliojančiu. Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynimą administracine tvarka galima būtų suskirstyti į tokias dvi savarankiškas procedūras:

1) protesto pareiškimo procedūra (iki prekių ženklo registracijos);
2) pripažinimo negaliojančiu procedūra (po prekių ženklo registracijos).

Toliau darbe nagrinėsime kiekviena iš šių aukščiau minėtų administracinių teisių gynimo procedūrų atskirai.

4.1.1. Protesto pareiškimo procedūra

Kaip jau buvo minėta ankstesniuose šio darbo skyriuose, Bendrijos prekių ženklas yra registruojamas tik po to, kai atlikus pateiktos registracijai paraiškos ekspertizę nėra nustatomi absoliutūs atsisakymo registruoti pagrindai, o taip pat per Reglamento nustatytą terminą nėra gauti ankstesnių prekių ženklų savininkų protestai dėl tokio ženklo registravimo. Taigi bet koks Bendrijos prekių ženklas yra registruotinas tik tuomet, jei tokio ženklo registracijos nėra pagrindo atmesti nei dėl absoliučių, nei dėl santykinių atsisakymo registruoti pagrindų. Prekių ženklo registracija dėl santykinių atsisakymo registruoti pagrindų gali būti atmesta, jei yra pateiktas pagrįstas trečiosios šalies protestas dėl ankstesnio prekių ženklo. Pastebėtina, jog pati Tarnyba neatlieka jokio esminio kokybinio tyrimo dėl pareikšto registruoti prekių ženklo prieštaravimo ankstesniam prekių ženklui ir savo iniciatyva negali imtis procedūrų dėl pareikšto registruoti prekių ženklo atmetimo esant prieštaravimui ankstesniam prekių ženklui. Tai palikta pačių ankstesnių prekių ženklų savininkų prerogatyvai, Tarnyba tik informuoja ankstesnius prekių ženklų savininkus apie paraiškos dėl Bendrijos prekių ženklo paskelbimą. Reglamento prasme *„ankstesni prekių ženklai“* laikomi ankstesni Bendrijos prekių ženklai, ankstesni nacionaliniai ES valstybių narių prekių ženklai, ankstesni tarptautiniai prekių ženklai, kurie galioja ES valstybėse narėse, ankstesni ES valstybėse narėse plačiai žinomi prekių ženklai Paryžiaus konvencijos 6 *bis* straipsnyje numatyta prasme[91].

Protestas dėl Bendrijos prekių ženklo registracijos per 3 mėnesių laikotarpį nuo paraiškos apie registraciją paskelbimo dienos gali būti paduotas tik esant Reglamento 8 straipsnio numatytiems santykiniams atsisakymo registruoti prekių ženklą pagrindams[92]. Remiantis šiais santykiniais atsisakymo registruoti pagrindais, paraiška dėl Bendrijos prekių ženklo registracijos atmetama, jei[93]:

1) ženklas, yra tapatus ankstesniam Bendrijos, nacionaliniam ar tarptautiniam prekių ženklui ir yra skirtas tapačioms, prekėms ar paslaugoms žymėti;
2) ženklas yra tapatus ankstesniam Bendrijos, nacionaliniam ar tarptautiniam prekių ženklui ir yra skirtas panašioms prekėms ar paslaugoms žymėti;
3) ženklas yra panašus į ankstesnį Bendrijos, nacionalinį ar tarptautinį prekių ženklą ir yra skirtas panašioms prekėms ar paslaugoms žymėti;

[91] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 8 straipsnio 2 dalis.
[92] Ten pat, 42 straipsnio 1 dalis.
[93] Ten pat, 8 straipsnio 1 d., 3 d., 4 d., 5 d.

4) ženklas yra panašus į ankstesnį Bendrijos, nacionalinį ar tarptautinį prekių ženklą ir yra skirtas tapačioms prekėms ar paslaugoms žymėti (2, 3 ir 4 punktuose minimais atvejais reikia įrodyti visuomenės suklaidinimo galimybę);
5) yra pateiktas neregistruoto prekių ženklo ar kito prekyboje naudojamo didesnę nei vietinę reikšmę turinčio žymens savininko protestas, kai savininko teisės į tokį žymenį buvo įgytos dar iki paraiškos įregistruoti Bendrijos prekių ženklą ir tas žymuo suteikia teisę naudoti vėlesnį prekių ženklą;
6) ženklas yra tapatus ar panašus į ankstesnį Bendrijos, nacionalinį ar tarptautinį prekių ženklą ir yra skirtas nepanašioms prekėms ar paslaugoms žymėti, jeigu dėl prekių ženklo vartojimo be rimtos priežasties gali atsirasti galimybė nesąžiningai įgyti pranašumą arba pakenkti ankstesnio prekių ženklo išskirtinumui ar jo reputacijai;
7) yra pateiktas prekių ženklo savininko protestas dėl prekių ženklo savininko atstovo ar patikėtinio savo vardu, be savininko sutikimo, paduotos paraiškos įregistruoti prekių ženklą.

Pažymėtina, jog Bendrijos prekių ženklo sistema yra grindžiama principu, jog įregistruotas prekių ženklas turi būti naudojamas. Šis principas atsispindi ir Reglamento 43 straipsnio 2 dalyje, kur numatyta, jog pareiškėjo, teikiančio paraišką dėl Bendrijos prekių ženklo įregistravimo, prašymu, protestą pateikęs ankstesnio Bendrijos prekių ženklo savininkas turi pateikti įrodymus, kad penkerius metus iki paraiškos Bendrijos prekių ženklui paskelbimo, ankstesnis Bendrijos prekių ženklas yra iš tikrųjų naudojamas žymint prekes ar paslaugas, kurioms jis buvo įregistruotas. Bendrijos prekių ženklo naudojimo įrodymu gali būti ne tik paties savininko naudojimasis registruotu ženklu, bet ir tokio Bendrijos prekių ženklo naudojimas savininko sutikimu, pvz.: prekių ženklo naudojimas pagal licencinę sutartį[94]. Jei ankstesnis prekių ženklas buvo naudojamas tik daliai prekių ar paslaugų, kurioms jis buvo įregistruotas, laikoma, jog toks prekių ženklas yra įregistruotas tik tai prekių ar paslaugų daliai ir todėl protestas taip pat gali būti tik dėl dalies prekių ar paslaugų.

Žemiau schematiškai pateikiama protesto procedūros įgyvendinimo tvarka ir priimto spendimo apskundimo galimybės:

Schema Nr. 1

Protesto procedūros įgyvendinimo tvarka[95]

[94] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 15 straipsnio 3 dalis.
[95] Prierašas prie atitinkamų institucijų pavadinimų „VRDT“ naudojamas tik dėl aiškumo ir nėra sudėtinė institucijų pavadinimų dalis.

Reglamento nustatyta tvarka protestas dėl Bendrijos prekių ženklo registravimo visų pirma yra nagrinėjamas VDRT Protestų skyriuje[96]. Protestų skyriaus priimtas spendimas toliau gali būti skundžiamas VRDT Apeliacinei tarybai, kurios kompetencijai priskirta nagrinėti spendimus dėl Protestų skyrių sprendimų[97]. Šiuo metu veikia keturios apeliacinės tarybos[98]. Apeliacinės tarybos priimti sprendimai gali būti skundžiami ir nagrinėjami teismine tvarka. Pirmąja instancija Apeliacinės tarybos priimti sprendimai yra nagrinėjami PIT[99] [100], kuriame gali būti sprendžiamas klausimas dėl atitinkamo Apeliacinės tarybos priimto sprendimo panaikinimo arba pakeitimo. Ir galiausiai PIT priimtas spendimas gali būti apskųstas ETT[101], kuris ir turi kompetenciją priimti galutinį sprendimą dėl Apeliacinės tarybos priimto sprendimo.

Vertinant protesto pareiškimo procedūros reikšmę ginant prekių ženklų savininkų teises, autorės nuomone, tai yra gana veiksminga ankstesnių prekių ženklų savininkų teisių užtikrinimo priemonė. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog šia teisių gynimo procedūra ankstesnio prekių ženklo savininkas turi teisę pasinaudoti dar iki atitinkamo vėlesnio žymens įregistravimo Tarnyboje. Praleidus nustatytą 3 mėnesių terminą protestui pateikti ankstesnio prekių ženklo savininkas savo teises administracine tvarka toliau galėtų ginti tik pateikiant prašymą Tarnybai dėl įregistruoto Bendrijos prekių ženklo pripažinimo negaliojančiu.

4.1.2. Pripažinimo negaliojančiu procedūra

Nors Bendrijos prekių ženklo registracija ir suteikia jo savininkui išimtines teises į tokį ženklą, tačiau šios teisės neturėtų būti vertinamos kaip absoliučios, kadangi įregistruoto Bendrijos prekių ženklo savininko teisės gali pasibaigti, jei nustatomi tokios registracijos negaliojimo pagrindai. Bendrijos prekių ženklas gali būti pripažintas negaliojančiu administracine tvarka, padavus prašymą Tarnybai, o taip pat teismine tvarka, padavus priešieškinį teisių pažeidimų bylose. Žemiau lentelėje pateikiami Reglamente įtvirtinti Bendrijos prekių ženklų pripažinimo negaliojančiais pagrindai. Šie negaliojimo pagrindai iš esmės atitinka absoliučius ir santykinius atsisakymo registruoti pagrindus, kurie jau buvo aptari ankstesniuose šio darbo poskyriuose, todėl plačiau nebus nagrinėjami.

[96] Reglamento 40/94, *supra* išnaša 14, 127 straipsnis.
[97] Ten pat, 130 straipsnio 1 d.
[98] 13th Meeting of the Office for Harmonization in the Internal Market. Summary of Decisions Adopted by the Board: http://oami.europa.eu/en/office/admin/ab-decisions-D.htm - prisijungimo laikas - 2006-12-05.
[99] Reglamento 40/94, *supra* išnaša 14, preambulės 11, 12 pastraipa.
[100] PIT 2005 m. kovo 16 d. sprendimas byloje T-112/03 L'Oréal SA v. Office for Harmonization in the Internal Market (Trade Marks and Designs) (OHIM). OJ C 132, 2005-05-28, P. 25.
[101] P.A.C.E. van der Kooij. The Community Trade Mark Regulation. An Article by Article Guide. London :Sweet & Maxwell, 2000. P 199.

Lentelė Nr. 3

Bendrijos prekių ženklo negaliojimo pagrindai

Absoliutūs negaliojimo pagrindai (Reglamento 51 str.)	Santykiniai negaliojimo pagrindai (Reglamento 52 str.)
1. Ženklo negalėjimas būti prekių ženklu (Reglamento 7 str. pažeidimas)	1. Ženklo prieštaravimas ankstesniems prekių ženklams
2. Pareiškėjo nesąžiningumas	

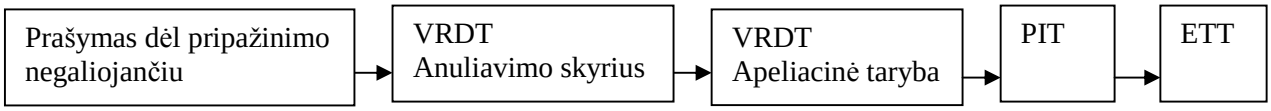
Nuo protesto pateikimo procedūros ši procedūra skiriasi tuo, jog šiuo atveju ginčijamas jau įregistruotas prekių ženklas. Be to, prekių ženklo pripažinimas negaliojančiu sukelia tam tikras teisines pasekmes, t. y. toks prekių ženklas pripažįstamas negaliojančiu nuo jo įregistravimo momento, tačiau toks retroaktyvus paskelbimas negaliojančiu neturi įtakos[102]:

1) jokiems dėl teisių pažeidimo priimtiems sprendimams, kurie yra galutiniai ir priverstinai įvykdyti iki paskelbimo negaliojančiu momento;
2) jokiai sutarčiai, sudarytai iki paskelbimo negaliojančiu momento, jei iki tokio sprendimo priėmimo ji jau buvo įvykdyta.

Žemiau schemoje yra pateikiama administracinės Bendrijos prekių ženklo pripažinimo negaliojančiu procedūros įgyvendinimo tvarka, kuri iš esmės atitinka protesto procedūros įgyvendinimo tvarką. Skiriasi tai, jog prašymą dėl Bendrijos prekių ženklo pripažinimo negaliojančiu visų pirma turi kompetenciją nagrinėti specialiai tam įsteigti anuliavimo skyriai[103].

Schema Nr. 2

Negaliojimo procedūros įgyvendinimo tvarka

Svarbu pastebėti, jog VRDT anuliavimo skyriaus kompetencija nagrinėti Bendrijos prekių ženklo pripažinimo negaliojančiu klausimą nėra išimtinė, kadangi Bendrijos prekių ženklo galiojimo klausimas gali būti sprendžiamas ir valstybių narių paskirtuose kompetentinguose Bendrijos prekių ženklų teismuose, atsakovui pareiškus priešieškinį Bendrijos prekių ženklo pažeidimo byloje[104].

Apibendrinant reikėtų pastebėti, jog, autorės nuomone, administracinė teisių gynimo tvarka bei taikomos procedūros yra viena nuodugniausiai Reglamento 40/94 sureguliuotų sričių.

[102] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 54 straipsnio 2 d, 3 d..
[103] Ten pat, 129 straipsnis.
[104] Ten pat, 9 straipsnis.

Administracinė teisių gynimo tvarka yra išimtinai reguliuojama Reglamento ir jį įgyvendinančių ir/ar papildančių Bendrijos teisės normų, o tai padeda užtikrinti taikomų procedūrų vienodumą ir aiškumą.

4.2. Teisių gynimas teismine tvarka

Reglamento nustatyta tvarka registruotas Bendrijos prekių ženklas suteikia jo savininkui išimtines teises į jį. Be to, prekių ženklas, kaip nuosavybės objektas, suteikia prekių ženklo savininkui atitinkamas išvestines teises, kylančias iš prekių ženklo, kaip nuosavybės objekto, naudojimo bei disponavimo. Šios teisės plačiau buvo nagrinėjamos šio darbo III skyriuje. Taigi Bendrijos prekių ženklo sistemoje teisių į prekių ženklą atsiradimas yra tiesiogiai susijęs su prekių ženklo įregistravimu administracine tvarka. Tik registruotam prekių ženklui yra garantuojama Reglamento nustatyta teisinė apsauga visoje ES teritorijoje. Akivaizdu, jog Bendrijos prekių ženklo savininkui suteikus atitinkamas teises, ne mažiau svarbu yra garantuoti visapusišką šių teisių apsaugą bei jų gynimą. Reglamentas įtvirtina savarankišką teisminę Bendrijos prekių ženklų savininkų pažeistų teisių gynimo sistemą, kur Bendrijos prekių ženklų savininkų išimtinių teisių gynimas yra priskirtas išskirtinei Bendrijos prekių ženklų teismų kompetencijai.

Bendrijos prekių ženklų teismai, skirtingai nei tai gali atrodyti iš pirmo žvilgsnio, nėra atskirai sukurti specializuoti teismai. Bendrijos prekių ženklų teismų sistemą sudaro valstybių narių paskirti nacionaliniai teismai, kurių kompetencijai priskirta spręsti Bendrijos prekių ženklų pažeidimo ir jų galiojimo klausimus. Remiantis Reglamento 91 straipsnio nuostatomis, valstybės narės įpareigotos paskirti kuo mažiau pirmosios ir antrosios (apeliacinės) instancijų nacionalinių bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų, kurie sudarytų Bendrijos prekių ženklų teismų sistemą (Bendrijos prekių ženklų teismų sąrašas pateikiamas priede Nr. 1[105])[106]. Ribotas Bendrijos prekių ženklų teismų skaičiaus reikalavimas yra grindžiamas tuo, jog tokiu būdu yra siekiama kiek įmanoma labiau sustiprinti Bendrijos prekių ženklų apaugą[107]. Autorės nuomone, toks Bendrijos prekių ženklų teismų išskyrimo būdas turėtų būti vertinamas gana kritiškai, kadangi remiantis Reglamento nuostatomis į šią sistemą įeina tik pirmosios ir antrosios pakopos teismai[108], todėl iš pirmo žvilgsnio susidaro įspūdis, jog Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistemoje kasacija yra negalima. Vis dėlto, remiantis Reglamento 40/94 101 straipsnio 3 dalimi, matyti, jog kasacija yra galima ir antrosios pakopos Bendrijos prekių ženklų teismų sprendimai

[105] List of Comunity Trade Mark Courts; http://oami.europa.eu/en/mark/aspects/default.htm - prisijungimo lakas 2006-12-05.
[106] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 91 straipsnio 1 d.
[107] Ten pat, preambulės 14 pastraipa.
[108] Ten pat, 91 straipsnio 1 d.

gali būti skundžiami aukštesnės instancijos valstybių narių nacionaliniams teismas, pagal valstybėse narėse nustatytas procesines taisykles. Beje pastebėtina, jog Reglamentas nenustato jokių procesinių Bendrijos prekių ženklų teismų sprendimų apskundimo tvarkos taisyklių. Apeliacijos dėl pirmosios instancijos Bendrijos prekių ženklų teismų sprendimų pateikimo sąlygos ir tvarka, kaip ir kasacijos procesas, yra reguliuojamos pagal teismo buvimo vietos valstybės narės nacionalinius įstatymus[109].

Reikėtų pastebėti, jog remiantis Reglamento nuostatomis nei Pirmosios instancijos teismas, nei ETT nėra Bendrijos prekių ženklų teismų sistemos dalis. Šie Teismai neturi kompetencijos spręsti Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių pažeidimo bylų, tačiau į prekių ženklų savininkų teisių pažeidimo procesą ETT gali būti įjungtas netiesiogiai, t. y. nacionaliniam teismui Bendrijos Steigimo sutarties 234 straipsnio nustatyta tvarka kreipiantis su prašymu pateikti preliminarų nutarimą dėl tam tikrų Reglamento nuostatų išaiškinimo.

Prieš pradedant detaliau analizuoti teismines Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynimo procedūras svarbu paminėti Reglamento 95 straipsnyje įtvirtintą Bendrijos prekių ženklo galiojimo prezumpciją (toliau – Galiojimo prezumpcija)[110]. Remiantis šia Galiojimo prezumpcija Bendrijos prekių ženklų teismai, spręsdami jų kompetencijai priskirtus ginčus, savo iniciatyva nekelia prekių ženklo galiojimo klausimo. Bendrijos prekių ženklo galiojimo klausimas gali būti iškeltas tik paties atsakovo Reglamento nustatyta tvarka pateikiant priešieškinį nagrinėjamoje byloje.

Be to, Reglamente atskirai įtvirtinamos taikytinos teisės nustatymo taisyklės, pagal kurias Bendrijos prekių ženklų teismai, spręsdami jų kompetencijai priskirtas bylas, privalo taikyti Reglamento nuostatas ir tik šio Reglamento nereguliuojamais klausimais Bendrijos prekių ženklų teismai gali taikyti savo nacionalinę teisę, įskaitant ir tarptautinę privatinę teisę[111]. Reglamentas pakankamai detaliai reguliuoja Bendrijos prekių ženklo įgijimo tvarką bei nustato prekių ženklų savininkų teisių turinį, tačiau viena didžiausių šio Reglamento reguliavimo spragų, kuri, autorės nuomone, turi neigiamos įtakos Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynimo veiksmingumui, yra Reglamento labai fragmentiškai sureguliuota teisių gynimo būdų sistema, todėl Bendrijos prekių ženklų teismai spręsdami teisių pažeidimo bylas bus įpareigojami taikyti valstybių narių nacionalinės teisės normas. Kaip teigia doc. dr. V. Mizaras *„Paradoksalu, tačiau esant tokiam teisių gynimo reguliavimui, gali būti atvejų, kai kompetentingas teismas, nagrinėjantis bendro, visoje Bendrijos teritorijoje galiojančio Bendrijos prekių ženklo savininko teisių pažeidimo bylą, turės taikyti ne savo valstybės, o kitos valstybės (tarkime, tos valstybės,*

[109] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 101 straipsnio 2 dalis.
[110] Ten pat, 95 straipsnis.
[111] Ten pat, 97 straipsnis

kurioje atlikti teises pažeidžiantys veiksmai) įstatymus, nustatančius teisių gynimo būdus (sankcijas), taikytinus pažeidus prekių ženklo savininkų teises[112]“.

Ginčų dėl Bendrijos prekių ženklų pažeidimo teismingumo nustatymo taisyklės bei Bendrijos prekių ženklų teismų kompetencijos ribos teisių pažeidimo bylose yra įtvirtintos Reglamento X dalyje, kurios ir bus toliau plačiau nagrinėjamos darbe. Siekiant kuo aiškiau atriboti Bendrijos prekių ženklų ir nacionalinių teismų kompetencijos ribas, ginčų teismingumo nustatymo taisyklės šiame darbe yra išskiriamos į dvi atskiras grupes (i) teismingumas pagal ginčo dalyką ir (ii) teismingumas pagal ginčų teritorinį teismingumą.

4.2.1. Teismingumas pagal ginčo dalyką

Remiantis Reglamento įvirtintomis teismingumo nustatymo taisyklėmis, bylų teismingumas pagal ginčo dalyką gali būti išskiriamas į tokias dvi rūšis (i) išskirtinis Bendrijos prekių ženklų teismų teismingumas ir (ii) papildomas valstybių narių nacionalinių teismų teismingumas[113]. Teismingumas pagal ginčo dalyką iš esmės yra susijęs su tuo, kokios teisės yra ginamos – išimtinės, ar kitos su Bendrijos prekių ženklu susijusios teisės.

4.2.1.1. Išskirtinis Bendrijos prekių ženklų teismų teismingumas

Remiantis Reglamento 92 straipsniu, išskirtinai Bendrijos prekių ženklų teismams teismingos[114]:

1) visos teisių pažeidimo bylos ir, jei tai leidžia nacionaliniai įstatymai, gresiančio teisių į Bendrijos prekių ženklus pažeidimo bylos;
2) bylos dėl pripažinimo, kad teisių pažeidimo nebuvo (jeigu tai leidžia nacionaliniai įstatymai);
3) visos bylos, iškeltos dėl kompensacijų už po Bendrijos prekių ženklo paraiškos paskelbimo dienos atliekamus veiksmus, kurie dėl paskelbimo nuo tada tampa draudžiamais;
4) priešieškiniai dėl Bendrijos prekių ženklo panaikinimo arba jų paskelbimo negaliojančiais.

[112] Mizaras V. Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistemos pagrindiniai principai// Justitia. 2004, Nr. 3 (51), P. 28.
[113] Eric Gastinel, Mark Milford. The Legal Aspects of the Community Trade Mark. The Netherlands: Kluwer Law International, 2001. P. 182.
[114] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 92 straipsnis.

Taigi remiantis šia Reglamento nuostata išimtinai tik Bendrijos prekių ženklų teismų jurisdikcijai priklauso nagrinėti bylas dėl Bendrijos prekių ženklų savininkų išimtinių teisių pažeidimo, o taip pat šie teismai, kaip ir Tarnyba, turi teisę nagrinėti reikalavimus dėl prekės ženklo pripažinimo negaliojančiu.

4.2.1.2. Papildomas valstybių narių nacionalinių teismų teisingumas

Papildomas valstybių narių nacionalinių teismų teisingumas yra įtvirtintas Reglamento 102 straipsnyje, kuriame numatyta, jog visos bylos dėl prekių ženklų, kurios nepriklauso išskirtinei Bendrijos prekių ženklų teismų jurisdikcijai, yra teisingos tiems nacionaliniams teismams, kuriems jos būtų teisingos *ratione loci* ir *ratione materiae* pagrindu, jeigu tai būtų toje valstybėje registruotų nacionalinių prekių ženklų bylos[115]. Šių bylų teritorinis teisingumas nustatomas pagal 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 (toliau – Briuselio reglamentas)[116] nuostatas, kurios vėliau darbe bus aptartos plačiau.

Minėtame straipsnyje įvardintos „kitos bylos“ galėtų apimti ginčus, kylančius iš Bendrijos prekių ženklo perdavimo (Reglamento 17 str.), teisės naudotis Bendrijos prekių ženklo suteikimo pagal licencinę sutartį (Reglamento 23 str.), ginčus dėl daiktinių teisių (Reglamento 19 str.) ir pan.[117]. Kai kurie autoriai prie ginčų, kurie pagal papildomo teisingumo nustatymo taisykles yra priskirti nagrinėti nacionaliniams valstybių narių teismams, priskiria ir bylas dėl Bendrijos prekių ženklo išieškojimo vykdymo procese (Reglamento 20 str.) bei bylas dėl Bendrijos prekių ženklo įtraukimo į bankroto procedūrą[118]. Autorės pastebėjimu, nors šios bylos ir yra teisingos valstybių narių nacionaliniams teismams, tačiau minėtose vykdymo ir bankroto bylose teismų jurisdikcija nustatoma pagal dar kitas Reglamente įtvirtintas teisingumo nustatymo taisykles, t. y. šių bylų teisingumas būtų nustatomas ne pagal Briuselio reglamentą,

[115] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 102 straipsnio 1 dalis.
[116] 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo. OL L 12, 2001-01-16, P. 1. Šis reglamentas iš dalies pakeitė 1968 m. rugsėjo 27 d. Briuselio konvenciją dėl jurisdikcijos ir spendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (toliau – Briuselio konvencija). Toks Briuselio konvencijos pakeitimas Bendrijos teisės aktu grindžiamas tuo, jog buvo siekiama įgyvendinti laisvą civilinės ir komercinėse bylose priimtų sprendimų judėjimą, o toks laisvas judėjimas, kaip numatyta Reglamento preambulės 6 pastraipoje, yra galimas tik tuomet, jei šiuos klausimus reglamentuotų privalomas ir tiesiogiai taikomas Bendrijos teisinis dokumentas. Tačiau Briuselio reglamentas nepanaikina Briuselio konvencijos. Briuselio konvencija ir toliau lieka galioti ir yra taikoma santykiams tarp Danijos ir kitų Briuselio reglamento saistomų valstybių narių. Briuselio Reglamentas pakeičia Briuselio konvenciją tik tų valstybių narių atžvilgiu, kurios dalyvavo priimant Briuselio reglamentą ir kurioms jis yra privalomas. Briuselio reglamento 68 straipsnio 2 dalyje numatyta: „Kadangi šis reglamentas pakeičia valstybių narių sudarytą Briuselio konvenciją, bet kuri nuoroda į šią konvenciją laikoma nuoroda į šį reglamentą“. Vadovaujantis šia Briuselio reglamento nuostata šiame darbe bus daromos nuorodos būtent į Briuselio reglamento atitinkamus aktualius straipsnius, kadangi būtent šis reglamentas yra taikomas didžiajai daliai Europos Sąjungos valstybių narių, tačiau kartu pažymint komentuojamus Briuselio reglamento straipsnius atitinkančius Konvencijos straipsnius, kurie aktualūs taikant atitinkamas teisės normas Danijos atžvilgiu.
[117] P.A.C.E. van der Kooij. The Community Trade Mark Regulation...P. 169-170.
[118] Idem, P. 169-170.

o pagal Reglamente 40/94 įtvirtintas specialiąsias nacionalinių teismų teismingumo nustatymo taisykles, pagal kurias bylos dėl Bendrijos prekių ženklo išieškojimo vykdymo procese būtų teismingos tų valstybių narių nacionaliniuose teismuose, kuriose prekių ženklo savininkas turi būstinę arba gyvenamąją vietą, arba kurioje jis yra įsisteigęs, o jei negalima prikaityti nei vieno iš minėtų kriterijų, tokia byla būtų teisminga Ispanijos teismams[119], pagal Tarnybos būstinės vietą. Bankroto procedūros atveju, Bendrijos prekių ženklas gali būti įtrauktas tik į toje valstybėje narėje pradėtas nemokumo procedūras, kurioje yra skolininko pagrindinių interesų centras[120].

Kaip buvo minėta ankstesniuose šio darbo skyriuose, Bendrijos prekių ženklas, kaip nuosavybės objektas, gali būti perduotas, įkeistas, taip pat gali būti licencinės sutarties dalyku, pagal kurią yra suteikiama teisė naudotis Bendrijos prekių ženklu ir kt. Taigi papildoma nacionalinių valstybių narių teismų jurisdikcija daugiausiai ir yra susijusi su prekių ženklo, kaip nuosavybės objekto, apsauga bei iš to kylančių teisių užtikrinimu ir gynimu. Be to, valstybių narių nacionaliniai teismai, nagrinėjantys jiems priskirtas bylas, susijusias su Bendrijos prekių ženklais, turi laikytis jau minėtos prekių ženklo Galiojimo prezumpcijos[121].

Svarbu pastebėti, jog aukščiau nurodyti valstybių narių teismams teismingi ginčai yra vieninteliai su prekių ženklais susiję ginčai, kurie gali būti sprendžiami arbitraže[122]. Alternatyvūs ginčų sprendimo būdai, tokie kaip mediacija ar arbitražas nėra plačiai paplitę intelektinės nuosavybės srityje[123]. Arbitražo, kaip alternatyvaus ginčų sprendimo būdo pažeistoms Bendrijos prekių ženklų savininkų išimtinėms teisėms ginti nenumato ir Reglamentas.

4.2.2. Teritorinis teismingumas

Nustačius, kuriam iš teismų pagal ginčo dalyką bus teisminga byla, t. y. ar Bendrijos prekių ženklų teismui, ar nacionaliniam valstybės narės teismui, ne mažiau svarbu yra nustatyti, kurios valstybės narės Bendrijos prekių ženklų teismas ar nacionalinis teismas turės įgaliojimus nagrinėti iškilusį ginčą. Taigi toliau darbe ir bus nagrinėjamos teritorinio teismingumo nustatymo taisyklės bei šių teismų teismingumo apimtis.

[119] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 16 ir 20 straipsniai.
[120] Ten pat, 21 straipsnio 1 dalis.
[121] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 103 straipsnis.
[122] Eric Gastinel, Mark Milford. The Legal Aspects of the Community Trade Mark. P. 183.
[123] L. Bently, b. Sherman. Intellectual Property Law. New York: Oxford University Press Inc., 2004. P. 1083.

4.2.2.1. Pagrindinis teritorinis teismingumas

Pagrindinio teritorinio teismingumo nustatymo taisyklės, kurios įtvirtintos Reglamento 93 straipsnyje, yra skirtos bylų teritoriniam teismingumui dėl ginčų, susijusių su Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių pažeidimu ir prekių ženklo galiojimu nustatymu. Taigi minėtame Reglamento straipsnyje įtvirtintos teismingumo nustatymo taisyklės bus taikomos visų tų ginčų atžvilgiu, kurių nagrinėjimas priskirtas išskirtinai Bendrijos prekių ženklų teismams, kaip tai apibrėžta šio darbo 4.2.1.1. punkte. Remiantis Reglamento 93 straipsniu galima išskirti tokias pagrindinio teritorinio teismingumo nustatyto taisykles:

1) pagal *atsakovo* gyvenamąją ar įsisteigimo vietą;
2) pagal *ieškovo* gyvenamąją ar įsisteigimo vietą;
3) pagal *Tarnybos būstinės vietą*.

Visos šios teritorinio teismingumo nustatymo taisyklės turėtų būti taikomos labai nuosekliai[124], t. y. dėl Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių pažeidimo ar Bendrijos prekių ženklo galiojimo kilę ginčai visų pirma bus teismingi tos valstybės narės Bendrijos prekių ženklo teismui, kurios teritorijoje gyvena atsakovas arba jei atsakovas negyvena nei vienoje valstybėje narėje, tos valstybės narės Bendrijos prekių ženklų teismui, kur atsakovas yra įsisteigęs.

Jeigu šios teritorinio teismingumo nustatymo taisyklės negalima pritaikyti dėl to, jog atsakovas neturi nei gyvenamosios, nei įsisteigimo vietos nei vienoje iš valstybių narių, tuomet teritorinis teismingumas byloms dėl teisių pažeidimo ar Bendrijos prekių ženklo galiojimo bus nustatomas pagal ieškovo gyvenamąja ar įsisteigimo vietą tuo atveju, jei ieškovas neturi gyvenamosios vietos valstybėje narėje.

Jeigu teritoriniam teismingumui nustatyti negali būti pritaikyta nei vienos iš aukščiau aptartų teritorinio teismingumo nustatymo taisyklių, kadangi nei atsakovas, nei ieškovas neturi nei gyvenamosios, nei įsisteigimo vietos nei vienoje iš ES valstybių narių, tuomet ginčai dėl Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių pažeidimo ar prekių ženklo galiojimo bus teismingi Ispanijos teismams, t. y. tos valstybės narės teismams, kurioje yra Tarnybos būstinė.

Autorių L. Bently ir B. Sherman nuomone, toks nuoseklus Bendrijos prekių ženklų teritorinio teismingumo nustatymo taisyklių taikymas gali padėti išvengti spekuliavimu teismų jurisdikcija ir sumažinti naudojimusi taip vadinamu *forum shoping*[125], tačiau, autorės nuomone, *forum shoping* galimybė vis dėlto išlieka, kadangi Reglamentas įtvirtinta ir kitas alternatyvias teritorinio teismingumo nustatymo taisykles, pvz. teismingumas pagal šalių susitarimą,

[124] L. Bently, b. Sherman. Intellectual Property Law. New York: Oxford University Press Inc., 2004. P. 1081.
[125] Idem, P. 1081.

teismingumas pagal pažeidimo vietą, kurios suteikia galimybę ieškovui pasirinkti tarp kelių kompetentingų teismų.

Pastebėtina, jog teritorinio teismingumo nustatymo taisyklės turi tiesioginės įtakos nustatant Bendrijos prekių ženklų teismų teismingumo apimtį. Remiantis Reglamento 94 straipsnio 1 dalies nuostatomis, Bendrijos prekių ženklų teismams, kurių teismingumas grindžiamas pagal aukščiau nagrinėtas pagrindines teismingumo nustatymo taisykles, teismingi *bet kurioje* valstybėje narėje atlikti arba grėsę būti atlikti teisių pažeidimai, o taip pat bet kokie po Bendrijos prekių ženklo paraiškos dėl registracijos paskelbimo dienos atliekami veiksmai, kurie dėl paskelbimo yra draudžiami[126]. Be to, kompetentingų Bendrijos prekių ženklų teismų, kurių teismingumas nustatomas pagal atsakovo, ieškovo ar Tarnybos būstinės vietą, priimti sprendimai galios visoje Europos Sąjungos teritorijoje[127]. Todėl iškilus ginčui dėl Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių pažeidimo, kuris susijęs su daugiau nei vienoje valstybėje narėje atliekamais prekių ženklo savininko teises pažeidžiančiais veiksmais, tokį ginčą būtų patartina nagrinėti viename iš tų Bendrijos prekių ženklų teismų, kurio teismingumas nustatomas pagal aukščiau nagrinėtas pagrindines teritorinio teismingumo nustatymo taisykles, kadangi toks teismas turės jurisdikciją spręsti dėl bet kurioje valstybėje narėje padarytų pažeidimų.

4.2.2.2. Alternatyvus teritorinis teismingumas

Reglamento 93 straipsnio 4 ir 5 dalyse įtvirtintos alternatyvios Bendrijos prekių ženklų teismingumo nustatymo taisyklės, kurios papildo arba gali pakeisti pagrindines teritorinio teismingumo nustatymo taisykles[128]. Alternatyvios teritorinio teismingumo nustatymo taisyklės taip pat yra taikomos visų tų ginčų atžvilgių, kurių nagrinėjimas priskirtas išskirtinai Bendrijos prekių ženklų teismams, kaip tai apibrėžta šio darbo 4.2.1.1., t. y. ginčai dėl teisių pažeidimo ir prekių ženklo galiojimo.

Alternatyvus teritorinis teismingumas pagal šalių susitarimą. Pagal Reglamento įtvirtintas alternatyvaus teismingumo nustatymo taisykles ginčai dėl Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių pažeidimo ar ženklo galiojimo gali būti teismingi ir kitiems Bendrijos prekių ženklų teismams nei tiems, kuriems šios bylos teismingos pagal pagrindines teismingumo nustatymo taisykles. Kitas Bendrijos prekių ženklo teismas gali turėti jurisdikciją nagrinėti jo kompetencijai priskirtus ginčus remiantis tokiais žemiau nurodytais pagrindais:[129]

[126] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 94 straipsnio 1 dalis.
[127] Mizaras V. Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistemos pagrindiniai principai// Justitia. 2004, Nr. 4 (52), P. 6
[128] Eric Gastinel, Mark Milford. The Legal Aspects of the Community Trade Mark. P. 184.
[129] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 93 straipsnio 4 dalis.

1) šalių susitarimu;
2) atsakovui pranešus, kad jis ketina gintis kitame Bendrijos prekių ženklų teisme; arba
3) bylą keliant teisme pagal pažeidimo padarymo vietą (*forum delicti*).

Esant šalių susitarimui dėl ginčo teismingumo, atitinkamai yra taikomos Briuselio reglamento 23 straipsnio nuostatos (Briuselio konvencijos 17 str.), kurios be kitų taisyklių įtvirtina šalių susitarimo formos reikalavimus. Jeigu Bendrijos prekių ženklų teismingumas nustatomas pagal atsakovo pareikštą ketinimą gintis kitame Bendrijos prekių ženklų teisme, tuomet yra atitinkamai taikomas Briuselio reglamento 24 straipsnis (Briuselio konvencijos 18 str.). Remiantis šiuo Briuselio reglamento straipsniu, jurisdikciją nagrinėti ginčą turėtų tas teismas, į kurį atvyktų atsakovas. Tačiau svarbu pastebėti, jog atsižvelgiant į Reglamento 40/94 93 str. 4 d. – Briuselio reglamento 23 ir 24 straipsnių prasme nuorodos į valstybių narių teismus turi būti vertinamos kaip nuorodos į Bendrijos prekių ženklų teismus.

Pagal teismingumo apimtį, šiems teismams taip pat būtų teismingi *bet kurioje* valstybėje narėje atlikti arba grėsę būti atlikti teisių pažeidimai, o taip pat bet kokie po Bendrijos prekių ženklo paraiškos dėl registracijos paskelbimo dienos atliekami veiksmai, kurie dėl paskelbimo yra draudžiami.

Alternatyvus teritorinis teismingumas pagal pažeidimo vietą. Reglamento 93 straipsnio 5 dalyje įtvirtinama dar viena alternatyvą bylas ir ieškinius dėl prekių ženklų teisių pažeidimo ir prekių ženklo galiojimo, išskyrus bylas dėl pripažinimo, jog Bendrijos prekių ženklo pažeidimo nebuvo, nagrinėti tos valstybės narės teisme, kurioje įvyko ar grėsė įvykti teisų pažeidimas arba kurioje po Bendrijos prekių ženklo paraiškos dėl registracijos paskelbimo dienos buvo atlikti veiksmai, kurie dėl paskelbimo yra draudžiami. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog Bendrijos prekių ženklų teismas, kurio teismingumas yra nustatomas pagal pažeidimo arba gresiančio pažeidimo padarymo vietą, turi ribotą teismingumą, kadangi tokiems teismams yra teismingi tik tokie veiksmai, kurie buvo atlikti ar grėsė būti atlikti toje valstybėje narėje, kurioje yra įsikūręs teismas[130]. Taigi ieškovui kreipiantis į teismą pagal pažeidimo arba gręsiančio pažeidimo padarymo vietą, ieškovo teisių gynimas bus apribotas būtent tos valstybės narės teritorija. Ši teismingumo nustatymo taisyklė yra aktuali tuo atveju, kai Bendrijos prekių ženklų savininkų teises pažeidžiantys veiksmai yra atliekami tik vienoje iš valstybių narių, o ne didžiojoje dalyje Europos Sąjungos teritorijos.

Apibendrinant reikėtų dar kartą pažymėti, jog šiame darbe išskiriamos pagrindinio ir alternatyvaus teritorinio teismingumo nustatymo taisyklės yra taikomos būtent tiems su Bendrijos prekių ženklu susijusiems ginčams, kurie pagal ginčo dalyką priklauso išskirtinai

[130] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 94 straipsnio 5 dalis.

Bendrijos prekių ženklų teismų jurisdikcijai. Bylų, kurios pagal ginčo dalyką yra teismingos nacionaliniams valstybių narių teismams, teritorinis teismingumas nustatomas pagal žemiau nagrinėjamas Briuselio reglamento nuostatas.

4.2.2.3. Teismingumas pagal Briuselio Reglamentą

Reglamento 40/94 90 straipsnis atskirai inkorporuoja Briuselio reglamentą į Bendrijos prekių ženklų sistemą, tačiau kiek apriboja Briuselio reglamento taikymą tų bylų atžvilgiu, kurių teismingumas nustatomas pagal Reglamente įtvirtintas pagrindines ir papildomas teritorinio teismingumo nustatymo taisykles. Vis dėlto, kaip jau buvo minėta, Briuselio reglamento nuostatos yra reikšmingos toms byloms, kurios pagal papildomo teismingumo nustatymo taisykles yra priskirtos nagrinėti valstybių narių nacionaliniams teismams, būtent byloms dėl Bendrijos prekių ženklo perdavimo (Reglamento 17 str.), dėl teisės naudotis Bendrijos prekių ženklo suteikimo pagal licencinę sutartį (Reglamento 23 str.) ir pan.

Taigi pagrinde Briuselio reglamento nuostatos yra taikomos nustatant teritorinį valstybių narių nacionalinių teismų teismingumą. Nustačius nacionalinių teismų teritorinį teismingumą, atitinkamoje valstybėje narėje su prekių ženklais susijusios bylos būtų teismingos tiems teismams, „<...> *kuriems jos būtų teismingos ratione loci ir ratione materiae pagrindu, jeigu tai būtų toje valstybėje narėje registruotų nacionalinių prekių ženklų bylos*“[131].

Be to, svarbu pastebėti, jog jeigu pagal taikomas valstybių narių nacionalinių teismų teritorinio teismingumo nustatyto taisykles, kurios įtvirtintos Briuselio reglamente, nei ieškovas, nei atsakovas neturi nei gyvenamosios, nei įsisteigimo vietos nei vienoje iš ES valstybių narių, tokios bylos būtų teismingos Tarnybos būstinės teismams, t. y. Ispanijos teismams[132].

Briuselio reglamento taikymas taip pat aktualus sprendžiant klausimą dėl teismų sprendimų pripažinimo ir vykdymo, kadangi Reglamente šie klausimai nėra reguliuojami[133].

Apibendrinant reikėtų pastebėti, jog pasirinktas Bendrijos prekių ženklo teisių gynimo teismine tvarka mechanizmas, t. y. nustatant sąrašą kompetentingų Bendrijos prekių ženklų teismų, kurie turi išskirtinę jurisdikcija nagrinėti Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių pažeidimo bylas, o taip pat išskiriant nacionalinius valstybių narių teismus, kurie turi papildomą jurisdikciją kitais su Bendrijos prekių ženklu susijusiais klausimais, sukuria gana painią ir sudėtingą ginčų nagrinėjimo teismine tvarka sistemą. Šio teisių gynimo mechanizmo neišbaigtumas ir ribotumas pasižymi dar ir tuo, jog visais atvejais sprendžiant bylas susijusias su Bendrijos prekių ženklu, kuriam taikomas vieningumo principais, bus taikomos skirtingos

[131] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 102 straipsnio 1 dalis.
[132] Ten, pat, 102 straipsnio 2 dalis.
[133] Eric Gastinel, Mark Milford. The Legal Aspects of the Community Trade Mark. P. 184.

valstybių narių procesinės teisės normos, kadangi natūralu, jog bylų sprendimą atiduodant į valstybių narių nacionalinių teismų rankas, bus taikomi šių teismų procesinės teisės normos. Autorės nuomone, taip pat kritikuotinos ir Bendrijos prekių ženklų teismų teritorinio teismingumo nustatymo taisyklės, kadangi Reglamente įtvirtintos alternatyvios teritorinio teismingumo nustatymo taisyklės, sudaro visas sąlygas *forum shoping*.

4.2.3. Priešieškiniai Bendrijos prekių ženklų teisių pažeidimų bylose

Priešieškiniai Bendrijos prekių ženklų teisių pažeidimo bylose gali būti suprantami kaip tam tikra atsakovo gynybos priemonė. Pateikus ieškinį Bendrijos prekių ženklo teisme Bendrijos prekių ženklo pažeidimo byloje, atsakovas, Reglamento 96 straipsnio nustatyta tvarka bei šio Reglamento nustatytais panaikinimo ar pripažinimo negaliojančiais pagrindais, gali pateikti priešieškinį dėl prekių ženklo panaikinimo ar paskelbimo negaliojančiu. Apie tokį priešieškinio gavimą Bendrijos prekių ženklų teismas turi informuoti Tarnybą. Bendrijos prekių ženklų teismai, kompetenciją nagrinėti Bendrijos prekių ženklo panaikinimo ar paskelbimo negaliojančiu klausimą dalinasi kartu su Tarnyba, todėl galimi atvejai, jog pateiktas priešieškinis dėl prekių ženklo panaikinimo ar paskelbimo negaliojančiu gali būti nagrinėjamas ne teismine, bet administracine tvarka – Tarnyboje. Galima išskiri kokius pagrindinius Bendrijos prekių ženklų teismų galimus sprendimus, sprendžiant prekių ženklo panaikinimo ar paskelbimo negaliojančius klausimą:

1) atmesti priešieškinį;
2) nagrinėti priešieškinį;
3) sustabdyti priešieškinio nagrinėjimą.

Priešieškinis dėl prekių ženklo panaikinimo ir paskelbimo negaliojančiu Bendrijos prekių ženklų teismo yra atmetamas kaip nenagrinėtinas, jei tuo pačiu pagrindu, dėl to paties dalyko ir dalyvaujant toms pačioms šalims Tarnyba jau yra priėmusi sprendimą ir jis yra tapęs galutiniu[134].

Bendrijos prekių ženklų teismui priėmus nagrinėti priešieškinį dėl prekių ženklo panaikinimo ar paskelbimo negaliojančiu, Reglamento nustatyta tvarka, yra taikomos administracinės šio klausimo nagrinėjimo procedūros, kurios būtų taikomos atitinkamą prašymą nagrinėjant Tarnyboje. Bendrijos prekių ženklų teismas priėmęs galutinį sprendimą dėl prekių

[134] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 96 straipsnio 2 dalis.

ženklo panaikinimo ar jo paskelbimą negaliojančiu, apie tokį galutinį sprendimą turi pranešti Tarnybai[135].

Bendrijos prekių ženklų teismas, nagrinėjant pareikštą priešieškinį dėl prekių ženklo panaikinimo ar paskelbimo negaliojančiu, prekių ženklo savininko prašymu gali sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pasiūlyti atsakovui dėl šio klausimo nagrinėjimo kreiptis į Tarnybą. Jeigu per nustatytą terminą atsakovas dėl prekių ženklo panaikinimo ar paskelbimo negaliojančiu į Tarnybą nesikreipia, byla turi būti nagrinėjama toliau teisme[136]. Pastebėtina, jog Bendrijos prekių ženklų teismui sustabdžius bylos nagrinėjimą, šio teismo nurodymu, gali būti taikomos laikinosios ir apsaugos priemonės[137].

Remiantis Reglamento 95 straipsnio 3 dalimi, teisių pažeidimo bylose prekių ženklo panaikinimo ar paskelbimo negaliojančiu klausimas teisme gali būti iškeltas ir nepareikšiant priešieškinio. Tačiau toks prekių ženklo galiojimo užginčijimas yra susijęs su tam tikrų aplinkybių buvimu. Pareiškimai dėl panaikinimo ar paskelbimo negaliojančiu, paduoti ne kaip priešieškiniai gali būti teisimo priimami tik tuomet, jei yra tenkinama viena iš šių sąlygų: (i) atsakovas nurodo, kad Bendrijos prekių ženklą galima panaikinti dėl ženklo nenaudojimo arba (ii) Bendrijos prekių ženklą galima paskelbti negaliojančiu dėl atsakovo turimų ankstesnių teisių į jį[138].

Pastebėtina, jog priešieškinys ir pareiškimas dėl Bendrijos prekių ženklo panaikinimo ar paskelbimo negaliojančiu turi skirtingas teisines pasekmes. Jeigu Bendrijos prekių ženklo panaikinimo ar paskelbimo negaliojančiu klausimas yra išsprendžiamas priešieškinio pagrindu, toks galutinis teismo sprendimas galioja visų asmenų atžvilgiu, t. y. *erga omnes*, tuo tarpu, jei Bendrijos prekių ženklo galiojimo ar paskelbimo negaliojančiu klausimas yra keliamas pareiškimo pagrindu, toks galutinis teismo sprendimas galios tik ginčo šalių atžvilgiu, t. y. *intra partes.* Be to apie tokį sprendimą nėra pranešama Tarnybai ir jis nėra skelbiamas viešai registre[139].

4.2.4. Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynimo būdai

Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynimo būdai yra mažiausiai Reglamento sureguliuota sritis. Nuosekliai analizuojant Reglamento atskirus straipsnius galima būtų išskirti tik keletą Reglamento tiesiogiai įtvirtintų civilinių teisų gynimo būdų, tuo tarpu baudžiamoji atsakomybė už Bendrijos prekių ženklų teisių pažeidimą bei atitinkamų sankcijų taikymas

[135] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 96 straipsnio 6 dalis.
[136] Ten pat, 96 straipsnio 7 dalis.
[137] Ten pat.
[138] Ten pat, 95 straipsnio 3 dalis.
[139] Eric Gastinel, Mark Milford. The Legal Aspects of the Community Trade Mark. P. 190.

Reglamente yra apskirtai nereguliuojama. Kaip jau buvo minėta darbo įvade, šiame darbe bus analizuojami tik civiliniai teisių gynimo būdai, kadangi baudžiamosios atsakomybės taikymas už prekių ženklų savininkų teisių pažeidimą pareikalautų atlikti išsamią valstybių narių nacionalinės baudžiamosios teisės analizę.

Kalbant apie prekių ženklų savininkų teisių pažeidimą bei pažeistų teisių gynimo būdus, reikia paminėti keletą Reglamento straipsnių. Visų pirma, Reglamento 14 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog jei tam tikras klausimas nėra sureguliuotas tiesiogiai Reglamento, tuomet „<...> *Bendrijos prekių ženklo pažeidimo klausimus X dalyje nustatyta tvarka reglamentuoja nacionalinių prekių ženklų pažeidimams skirti nacionaliniai įstatymai*“[140]. Kita svarbi taikytinos teisės taisyklė įtvirtinta Reglamento 98 straipsnio 2 dalyje, numatanti, jog „*Visais kitais atvejais Bendrijos prekių ženklų teismas taiko tos valstybės narės, kurioje buvo arba galėjo <u>būti atlikti teisių pažeidimo veiksmai</u> (aut. pastaba – pabraukta autoriaus), įstatymus, taip pat ir jos privatinės tarptautinės teisės normas*“[141]. Šios Reglamento nuostatos nukreipiančios į valstybių narių nacionalinę teisę tik dar kartą patvirtina, jog Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynimo būdai yra būtent ta sritis, kuri yra daugiausiai susijusi su valstybių narių nacionaline teise ir būtent todėl toks Reglamento įtvirtintas šio klausimo reguliavimo būdas susilaukia daugiausiai kritikos. Reikėtų pritarti doc. dr. Vytauto Mizaro nuomonei, jog pasirinktas reguliavimo būdas yra vertintinas kaip vienas iš pagrindinių kliūčių siekiant užtikrinti veiksmingą bendros rinkos veikimą bei plėtojant sąžiningą konkurenciją tarp valstybių narių. Kaip pažymi autorius „<...> *norint pašalinti laisvo prekių ir paslaugų judėjimo kliūtis ir įdiegti konkurencijos neiškreipiančią tvarką, <...> nepakanka sukurti vienodas materialinės teisės taisykles, bet būtina užtikrinti ir vienodą teisių gynimo sistemą*“[142]. Taigi Reglamente labai fragmentiškai reguliuojant Bendrijos prekių ženklų teisių gynimo būdus ir didžiąja dalimi palikus tai sureguliuoti valstybių narių nacionalinėms teisės normoms, panašu, jog ši sistema gali pasukti ne teisės harmonizavimo ir teisinio tikrumo keliu, bet teisinio neapbrėžtumo keliu – „<...> *tai, kad nėra vieningo, o juolab vienodo ar panašaus gynimo mechanizmo, akivaizdžiai yra pakankamai reikšminga visapusiško efektyvaus šios regioninės prekių ženklų sistemos egzistavimo kliūtis*“[143].

Toliau darbe autorė būtent ir analizuos bei vertins Reglamente tiesiogiai įtvirtintus civilinius teisų gynimo būdus, o taip pat bus apžvelgiamos naujausios Europos Sąjungos iniciatyvos intelektinės nuosavybės teisų gynimo srityje, kurios turi tiesioginės įtakos ir Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynybos priemonėms.

[140] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 14 str.,
[141] Ten pat, 98 str. 2 d.
[142] Mizaras V. Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistemos pagrindiniai principai// Justitia. 2004, Nr. 3 (51), P. 28.
[143] Ten pat.

4.2.4.1. Teisių gynimo būdai pagal Reglamentą

Kaip buvo minėta, Reglamentas labai ribotai reguliuoja Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynimo klausimus, šio klausimo sprendimą palikdamas nacionalinei valstybių narių teisei. Vadovaujantis Reglamento nuostatomis galima išskirti tokius tiesiogiai Reglamente įtvirtintus civilinius teisių gynimo būdus:

1) Reglamento 9 straipsnio 3 dalis – teisė reikalauti pagrįsto dydžio kompensacijos už po Bendrijos prekių ženklo paraiškos paskelbimo dienos atliekamas veiksmus. Kaip buvo minėta ankstesniuose šio darbo poskyriuose, šie ginčai yra išskirtinai teismingi Bendrijos prekių ženklų teismams. Nuo kitų teisių pažeidimo bylų, šios bylos iš esmės išsiskiria tuo, jog skirtos apsaugoti ir ginti būsimo prekių ženklo savininko interesus, todėl, autorės nuomone, reikėtų pritarti doc. dr. Vytauto Mizaro nuomonei ir komentuojamą teisių gynimo būdą reikia laikyti specialiu teisių gynimo būdu[144].
2) Reglamento 98 straipsnio 1 dalis – uždraudimas atsakovui toliau atlikti teises į Bendrijos prekių ženklą pažeidžiančius ar galinčius pažeisti veiksmus. Tai yra vienintelis ir pagrindinis tiesiogiai Reglamente įtvirtintas teisių gynimo būdas, kuris taikomas teisių pažeidimo bylose.

Taigi akivaizdu, jog tik dviejų teisių gynimo būdų įtvirtinimas Reglamente, vienas iš kurių yra taikomas specifinėje situacijoje, t. y. ginant būsimo Bendrijos prekių ženklo interesus, nėra pakankamas. Bendrijos prekių ženklų savininkų teises pažeidžiantys veiksmai gali sukelti, įvairių teisinių padarinių jo savininkui, kurie gali būti susiję su didelės žalos patyrimu dėl tokio neleistino prekių ženklo naudojimo, todėl prekių ženklo savininkui, gali būti aktualu ne tik uždrausti teises pažeidžiančius veiksmus, tačiau nemažiau svarbus gali būti ir nuostolių atlyginimo klausimas. Sprendžiant šį klausimą reikėtų remtis Reglamento 98 straipsnio 2 dalimi ir visais Reglamento tiesiogiai nereguliuojamais klausimais vadovautis „<...> *valstybės narės, kurioje buvo arba galėjo būti atlikti teisių pažeidimo veiksmai, įstatymus, taip pat ir jos privatinės teisės normas*“[145], taigi žalos atlyginimo klausimai, kaip ir kiti teisių gynimo būdai bus reguliuojami atskirų valstybių narių nacionalinės teisės normų.

Taigi remiantis aukščiau komentuota Reglamento nuostata, Bendrijos prekių ženklų teismas, nagrinėdamas bylą dėl teisių pažeidimo, kur teises pažeidžiantys veiksmai buvo atlikti daugiau nei vienoje valstybėje bei spręsdamas nuostolių atlyginimo klausimą bus įpareigotas

[144] Mizaras V. Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistemos pagrindiniai principai...// P. 27.
[145] Reglamentas 40/94, *supra* išnaša 14, 98 straipsnio 2 dalis.

taikyti atskirų valstybių narių nacionalinės teisės normas, o tai, be abejonės, apsunkins teismų darbą.

Aukščiau aptarta situacija bei jos vertinimas buvo iškilęs vienoje teisių pažeidimų byloje (*HOME DEPOT, Aukštesnysis Hamburgo Regioninis teismas (Oberlandes-gericht), Hamburgas, 2005 . sausio 27 d. sprendimas 5 U 36/04*), kurią pirmąja instancija nagrinėjo Aukštesnysis Hamburgo Regioninis teismas, Vokietijoje[146]. Apeliacinės instancijos teismas, pateikdamas savo vertinimus dėl byloje iškelto taikytinos teisės klausimo pažymėjo, jog atsižvelgiant į Bendrijos prekių ženklo vieningą statusą (Reglamento 2 str. 2 d.), atrodytų tinkama, nagrinėjamoje situacijoje taikyti tik tos valstybės narės nacionalinę teisę, kurioje buvo padaryti ir iš kur kilo pagrindiniai prekių ženklo pažeidimai, šiuo atveju tai buvo Vokietija. Teismo vertinimu, bet koks kitoks požiūris žymiai apsunkintų Bendrijos prekių ženklu suteikiamų teisių gynimą panašiose bylose ir prieštarautų pačiai Bendrijos prekių ženklo esmei. Vadovaujantis šiomis nuostatomis teismas prieina išvadą, jog teisių pažeidimai, peržengiantys daugiau nei vienos valstybės ribas, šioje byloje pažeidimai buvo įvykdyti Austrijoje, Ispanijoje ir Danijoje, turi būti vertinami pagal pagrindinės teisų pažeidimo vietos valstybės narės teisę, šiuo atveju tai buvo Vokietijos teisė[147]. Autorės nuomonę toks Vokietijos teismo sprendimas turėtų būti vertinamas gana atsargiai, kadangi Vokietijos teismas iš esmės pakeičia Reglamente tiesiogiai įtvirtintas taikytinos teisės nuostatas.

Straipsnio autoriaus Malte Hartmann vertinimu, toks Vokietijos teismo sprendimas, liečiantis tarpvalstybinius pažeidimus suteikia Bendrijos prekių ženklų savininkams teisę daug greičiau ir pigiau pasinaudoti kitais teisių gynimo būdais, nei vien tik teise reikalauti atitinkamų veiksmų uždraudimo[148]. Tikėtina, jog šis Vokietijos teismo sprendimas daugelio teisininkų praktikų turtėtų būti vertinamas gana palankiai, kaip suteikiantis galimybę daugiašalį teisių pažeidimo bei nuostolių atlyginimo klausimą išspręsti taikant tik vienos valstybės narės teisę, sprendžiant pagal esminių pažeidimų padarymo vietą. Vis dėlto, kaip buvo minėta, toks spendimas turėtų būti vertinamas gana atsargiai ir autorės nuomone, toks teisių gynimo būdas galėtų būti pritaikytas tik suvienodinus valstybių narių materialinės teisės normas prekių ženklų apaugos srityje arba įtvirtinus vieningus teisių gynimo būdus tiesiogiai Reglamente.

---

[146] Malte Hartmann. Trade mark damages for infringement in multiple jurisdiction: a German court rules // Journal of Intellectual Property Law & Practice. 2005, Vol. 1, No 1, P. 17 – 20. Šiame straipsnyje autorius nagrinėja vieną gana kontraversišką Vokietijos antrosios instancijos Bendrijos prekių ženklų teisme priimtą sprendimą teisių pažeidimo byloje. Ginčas buvo kilęs tarp ieškovo, Jungtinių Amerikos Valstijų bendrovės ir atsakovo, Vokietijos įmonės dėl neteisėto ieškovės įregistruoto Bendrijos prekių ženklo vieno iš komponentų panaudojimo atsakovo žymenyje. Vokietijos teismas priimdamas sprendimą uždraudė atsakovui naudoti ginčo objektu tapusį žymenį bei įpareigojo atlyginti nuostolius. Atsakovas pateikė apeliaciją ir tarp kitų savo argumentų nurodė, jog nuostolių atlyginimas galėjo būti paremtas tik Vokietijos teise ir tik tų veiksmų atžvilgiu, kurie buvo įvykdyti Vokietijoje. Atsakovas taip pat nurodė, jog dėl veiksmų, kurie buvo atlikti kitose valstybėse narėse, reikalavimai turėjo būti pareikšti pagal tų valstybių nacionalinę teisę.

[147] Malte Hartmann. Trade mark damages for infringement… // P. 19.

[148] Idem.

Pirmieji žingsniai vienodinant valstybių narių teisių gynimo būdus intelektinės nuosavybės srityje jau yra žengti. Europos Bendrijos intelektinės nuosavybės teisių gynimo būdų harmonizavimo pradžia pagrįstai galėtų būti laikoma 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/48/EB priėmimas, kurios pagrindiniai aspektai ir bus toliau nagrinėjami šiame darbe.

4.2.4.2. Direktyva 2004/48/EB

2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva Nr. 2004/48/EB[149] dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo (toliau – Direktyva 2004/48/EB), laikytina reikšmingu žingsniu harmonizuojant valstybių narių nacionalinės teisės normas intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų ir gynimo srityje. Kaip numatyta Direktyvos 2004/48/EB preambulės 8 pastraipoje, *„Valstybių narių intelektinės nuosavybės teisių gynimo sistemų skirtingumas neleidžia tinkamai veikti Vidaus rinkai ir užtikrinti vienodą intelektinės nuosavybės teisių apsaugą visoje Bendrijoje“*[150]. Taigi atsižvelgiant į aukščiau nurodytus vidaus rinkos ribojimus bei siekiant maksimalia apimtimi užtikrinti intelektinės nuosavybės teisių aukštą, vienodą ir vieningą apsaugos lygį, būtent ir buvo priimta ši Direktyva 2004/48/EB. Remiantis Komisijos pranešimu Nr. 2005/295/EB[151] minėta Direktyva turėtų būti taikoma tokioms intelektinės nuosavybės teisėms kaip: autorių teisėms, gretutinėms teisėms, duomenų bazių kūrėjų teisėms, sui generis, prekių ženklo teisėms ir kt. Taigi atsižvelgiant į tai, jog į minėtos Direktyvos 2004/48/EB taikymo sritį patenka ir prekių ženklo teisės, šios Direktyvos 2004/48/EB įtvirtintos nuostatos yra aktualios ir nagrinėjant šią temą.

Galima išskirti tokius pagrindinius Direktyvos 2004/48/EB priėmimo tikslus:[152]

1) Ekonominis tikslas – siekiama užtikrinti vidaus rinkos funkcionavimą;
2) Derinimo tikslas – siekiama pašalinti esminius valstybių narių nacionalinių įstatymų reguliavimo skirtumus, susijusius su intelektinės nuosavybės teisų gynimu;
3) Teisinis pragmatinis tikslas – suteikus subjektines teises, būtina suteikti ir tinkamas jų gynimo galimybes;
4) Viešojo intereso gynimo tikslas – tinkamas intelektinės nuosavybės teisių gynimas užtikrina ne tik šių teisių turėtojų, bet ir visos visuomenės interesus.

[149] 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlemento ir Tarybos direktyva 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo. OL L 157, 2004-04-30, P. 45-86.
[150] Direktyva 2004/48/EB, preambulės 8 pastraipa.
[151] Komisijos pranešimas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisų gynimo 2 straipsnio. OL L 94, 2005-04-13, P. 37.
[152] Mizaras V. Intelektinės nuosavybės teisų gynimo reglamentavimo novelos Europos Bendrijos teisėje: pagrindinai principai//Teisė. 2005, Nr. 55, P. 100-102.

Aukščiau minėti Direktyvos 2004/48/EB priėmimo ir įgyvendinimo tikslai tik dar kartą patvirtina, jog šiuo metu Europos Bendrijoje galiojanti intelektinės nuosavybės teisių apsaugos sistema ir joje įtvirtinti teisių gynimo būdai yra nepakankamai sureglamentuota ir dėl gana skirtingų valstybių narių taikomų apsaugos standartų turi neigiamos įtakos šių teisių turėtojams bei jų interesų apsaugai.

Direktyvoje 2004/48/EB yra keliamas bendro pobūdžio reikalavimas, kad taikomos gynybos priemonės, procedūros ir būdai būtų sąžiningi, teisingi, o taip pat neturėtų būti per daug komplikuoti ar brangūs, ar sukelti nepagrįstą vėlavimą ar delsimą. Be to, svarbu, kad taikomos priemonės, procedūros ir gynimo būdai būtų veiksmingi, proporcingi ir atgrasantys[153]. Be kitų Direktyvoje 2004/48/EB įtvirtintų nuostatų, atskirai paminėtinos nuostatos nustatančios laikinųjų apsaugos priemonių sąrašą, o taip pat nuostolių, kaip vieno iš galimo teisių gynimo būdų, dydžio apskaičiavimo taisykles.

Laikinųjų apsaugos priemonių taikymas prekių ženklų savininkų teisių pažeidimo atveju gali turėti lemiamos reikšmės, užkertant kelią didelės žalos atsiradimui. Pastebėtina, jog laikinųjų ir pasaugos priemonių taikymas yra numatytas ir Reglamente 40/94, tačiau šis Reglamentas nenustato vieningo laikinųjų apsaugos priemonių sąrašo, o tik nukreipia į valstybių narių nacionalinę teisę, todėl laikinųjų apsaugos priemonių reglamentavimas Direktyvoje 2004/48/EB turėtų būti vertinamas, kaip reikšmingas indėlis vienodinant apsaugos priemonių reguliavimą valstybių narių nacionalinėje teisėje. Direktyvos 2004/48/EB 9 straipsnyje įtvirtinamas pavyzdinis laikinųjų apsaugos priemonių sąrašas, numatantis galimybę (i) įtariamam teisių pažeidėjui taikyti laikiną draudimą, tęsti pažeidžiančius veiksmus, arba reikalauti pateikti užstatą, kuris užtikrintų kompensaciją teisių turėtojui, o taip pat (ii) reikalauti atlikti poėmį arba pristatyti intelektinės nuosavybės teisių pažeidimu įtariamas prekes[154]. Direktyvoje taip pat įtvirtintos reikšmingos nuostolių apskaičiavimo taisyklės. Direktyvos 2004/48/EB 13 straipsnio 1 d. nustatyta nukentėjusiojo teisė reikalauti iš pažeidėjo atlyginti teisių turėtojui padarytą žalą, kuri atitiktų faktiškai jo patirtus nuostolius dėl pažeidimo. Nustatant nuostolių dydį skatinama atsižvelgti į tokias reikšmingas aplinkybes kaip: (i) neigiamos ekonominės pasekmės, įskaitant negautas pajamas, bei (ii) neteisėtai gauta pažeidėjo nauda.

Kaip alternatyvą, patirtų nuostolių atskaičiavimui, Direktyva numato galimybę taikyti nustatyto dydžio vienkartinę žalos atlyginimo sumą[155]. Prekių ženklų savininkų teisių pažeidimų bylose ši suma turėtų būti nustatoma remiantis vienkartiniu mokesčiu, kurį teisių pažeidėjas būtų

[153] Direktyva 2004/48/EB, 3 straipsnio 1 dalis.
[154] Ten pat, 9 straipsnio 1 dalis.
[155] Ten pat, 13 straipsnio 1 dalies b punktas.

turėjęs sumokėti, jei būtų prašęs leidimo naudotis prekių ženklu (pvz.: tai galėtų būti mokestis, kuris licenciatui nustatomas pagal licencine sutartį).

Apibendrinant reikėtų pasakyti, jog Direktyvos 2004/48/EB priėmimas turėtų būti vertinamas kai svarbus žingsnis, siekiant panaikinti egzistuojančias Bendrijos prekių ženklo teisinės apsaugos sistemos spragas ir suvienodinti teisių pažeidimo būdų ir priemonių reglamentavimą. Valstybės narės šią direktyvą turėjo įgyvendinti iki 2006 m. balandžio 24 d., tačiau dar kol kas nėra paskelbta oficialių duomenų apie šios Direktyvos perkėlimą į valstybių narių nacionalinę teisę. Vis dėlto, galima išskirti keletą valstybių, kurios šią Direktyvą 2004/48/EB yra jau įgyvendinusios, tai – Didžioji Britanija, Italija ir Lietuva. Paminėtinas 2005 m. vasario 10 d. Italijos Pramoninės nuosavybės teisių kodeksas[156], kuris turbūt pagrįstai gali būti vertinamas kaip vienas naujausių teisės aktų Europos Sąjungoje pramoninės nuosavybės srityje. Analizuojant šio kodekso normas, nustatančias teisių gynimo būdus už prekių ženklų savininkų teisių pažeidimus, paminėtinas kodekso 124 straipsnis nustatantis tokias galimas civilines sankcijas už prekių ženklo savininko teisių pažeidimą[157]: (i) teises pažeidžiančių prekių gamybos, prekybos ar naudojimo uždraudimas; (ii) visų pažeidžiančių žymenų, įpakavimų ar medžiagų sunaikinimas, (iii) teises pažeidžiančių prekių ir jų gamybos įrenginių konfiskavimas ir sunaikinimas, (vi) nuostolių atlyginimo reikalavimas. Nuostoliai paprastai apskaičiuojami atsižvelgiant į teisių pažeidėjo neteisėtai gautą naudą, o taip pat remiantis hipotetiniu prekių ženklo licenciniu mokesčiu.

Lietuvoje prekių ženklų teisinė apsaugą, registraciją ir naudojimą reglamentuoja 2000 m. spalio 10 d. Prekių ženklų įstatymas[158]. Paskutiniai šio įstatymo pakeitimai buvo atlikti 2006 m. balandžio 8 d. priimant šio įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymą, kuris iš esmės buvo skirtas Direktyvos 2004/48/EB įgyvendinimui. Šiuo metu galiojanti įstatymo redakcija numato tokius galimus teisių gynimo būdus: (i) reikalauti pripažinti teises, (ii) įpareigoti nutraukti neteisėtus veiksmus; (iii) uždrausti atlikti veiksmus, dėl kurių gali būti realiai pažeistos teisės arba atsirasti žala; (iv) atlyginti turtinę žalą, įskaitant negautas pajamas ir kitas turėtas išlaidas, o taip pat (v) taikyti kitus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus teisių gynimo būdus[159]. Pastebėtina, jog vietoj turinės žalos atlyginimo, Prekių ženklų įstatymo 51 straipsnio 4 d. taip pat numato ir Direktyvoje 2004/48/EB įtvirtintą alternatyvą, reikalauti atlyginimo, kuris turėjo būti sumokėtas, jeigu pažeidėjas būtų tesėtai naudojęsis prekių ženklu, o jei yra pažeidėjo tyčia ar didelis neatsargumas, įstatymas numato galimybę reikalauti iki dviejų kartų didesnio tokio atlygio.

---

[156] Codice della Proprieta Industriale, Decreto legislativo Nr. 30, 2005-02-10. paimta iš http://oami.europa.eu/en/mark/aspects/natlaw/default.htm#ncl13 – prisijungimo data 2006-12-01

[157] Idem, 124, 125 straipniai.

[158] Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas// Valstybės žinios. 2000, Nr. 92-2844.

[159] Ten pat, 50 straipsnis.

Apibendrinant reikėtų pasakyti, jog siekiant įvertinti Direktyvos 2004/48/EB veiksmingumą vienodinant valstybių narių įstatymus intelektinės nuosavybės teisių gynimo srityje reikėtų atlikti kur kas gilesnę valstybių narių nacionalinės teisės aktų analizę, vis dėlto, iš pateiktos Italijos ir Lietuvos teisės aktų apžvalgos galima daryti išvadą, jog tam tikro teisės normų harmonizavimo lygmens galima pasiekti, tačiau negalima teigti, jog tai gali padėti užtikrinti visišką valstybių narių nacionalinių teisės normų suvienodinimą. Toks tikslas nebuvo keltas ir pačioje Direktyvoje 2004/48/EB. Direktyvos 2004/48/EB 16 straipsnyje aiškiai numatyta teisė valstybėms narėms taikyti ir kitas atitinkamas sankcijas tais atvejais, kai pažeistos intelektinės nuosavybės teisės.

IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

1. Atlikus pasirinktos magistro baigiamojo darbo temos analizę darbe kelta hipotezė, jog Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistema užtikrina nepakankamai vieningą Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių apsaugos mechanizmą bei įtvirtina ribotą pažeistų teisių gynimo sistemą, pasitvirtino. Kaip patvirtina tyrimo metu gauti rezultatai, Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistemai bei joje užtikrinamam pažeistų teisių gynimo mechanizmui, o taip pat pažeistų teisių gynimo tvarkai ir priemonėms labai didelę įtaką daro valstybių narių nacionalinės teisės normos, kurios yra labai skirtingos.

2. Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistema yra reglamentuojama savarankiškos Bendrijos prekių ženklo teisės, kurios pagrindinis tikslas – užtikrinti vienodą Bendrijos prekių ženklo apsaugą visoje Europos Sąjungos teritorijoje, tačiau, nepaisant šios sistemos savarankiškumo, ji yra glaudžiai susijusi ir persipynusi su valstybių narių nacionaline teise, ypač teisių gynimo srityje, kas ir lemia esminį šios sistemos trūkumą.

3. Žymeniui, galinčiam tapti prekių ženklu ir naudotis Bendrijos prekių ženklo sistemos garantuojama apsauga, yra keliami gana aukšti grafinės išraiškos ir skiriamojo pobūdžio reikalavimai. ETT praktikoje šie reikalavimai yra laikomi įvykdytais, jei žymens grafinė išraiška yra aiški, apibrėžta, išbaigta, lengvai prieinama, suprantama, ilgalaikė ir objektyvi, o žymens skiriamasis pobūdis leidžia aiškiai identifikuoti prekes ar paslaugas, kurių atžvilgiu yra teikiama registracija kaip priklausančius tam tikrai konkrečiai įmonei. Jeigu žymuo tenkina išvardintus reikalavimus, o taip pat žymens registracijos nėra pagrindo atmesti dėl absoliučių arba santykinių atsisakymo registruoti pagrindų, toks žymuo yra registruojamas VRDT ir įgyja Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistemoje garantuojamą apaugą.

4. Bendrijos prekių ženklų savininkais gali būti visi fiziniai ir juridiniai asmenys, tarp jų ir pagal viešosios teisės reikalavimus įsteigtos institucijos, netaikant jokių abipusiškumo, lygiavertiškumo ir (arba) nacionalinių reikalavimų. Bendrijos prekių ženklo savininkas nuo prekių ženklo įregistravimo VRDT momento įgyja išimtines teises naudoti tokį prekių ženklą komercinėje veikloje, atitinkamoms prekėms ar paslaugoms žymėti. Bendrijos prekių ženklo savininko išimtinių teisių turinys yra formuluojamas negatyviu būdu, t. y. nustatant sąrašą veiksmų nuo kurių turi susilaikyti kiekvienas tretysis asmuo, kuris nėra gavęs prekių ženklo savininko sutikimo. Bendrijos prekių ženklas, kaip atskiras nuosavybės objektas, egzistuojantis atskirai nuo įmonių, suteikia Bendrijos prekių ženklo savininkui ir tam tikras išvestines teises, kurios susijusios su prekės ženklo, kaip nuosavybės objekto, perleidimu, įkeitimu, suteikimu naudotis tretiesiems asmenims pagal licencinę sutartį ir pan.

5. Bendrijos prekių ženklų sistemoje prekių ženklų savininkų teisės gali būti ginamos administracine ir teismine tvarka. Administracine tvarka Bendrijos prekių ženklų savininkų teisės gali būti ginamos VRDT, pareiškiant protestą dėl prekių ženklo registracijos (iki registracijos), arba pateikiant prašymą dėl vėlesnės prekių ženklo registracijos pripažinimo negaliojančia. Kiekvienas Bendrijos prekių ženklo savininkas savo pažeistas teises gali ginti teismine tvarka. Reglamentas įtvirtina savarankišką Bendrijos prekių ženklų teismų sistemą, šiems teismams suteikiant išskirtinę kompetenciją nagrinėti Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių pažeidimo bylas. Pagrindinis šios teisminės sistemos trūkumas yra tas, jog Bendrijos prekių ženklų teismų sistemą sudaro valstybių narių nacionaliniai teismai, todėl iš esmės ši sistema neįtvirtina jokios centralizuotos ir vieningos teisių gynimo sistemos, o tik suteikia atskiriems valstybių narių teismams kompetenciją nagrinėti Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių pažeidimų bylas. Be to, į Bendrijos prekių ženklų teismų sistemą nepatenka valstybių narių kasaciniai teismai, todėl Reglamentas 40/94 visai nereguliuoja kasacinio skundo pateikimo sąlygų bei tvarkos ir palieka tai sureguliuoti valstybių narių nacionaliniams įstatymams.

6. Bylos dėl Bendrijos prekių ženklų, kurios nepriklauso išskirtinei Bendrijos prekių ženklų teismų jurisdikcijai, yra teismingos valstybių narių nacionaliniams teismams, kurių teritorinis teismingumas nustatomas pagal Briuselio reglamento nuostatas. Taigi valstybių narių nacionaliniai teismai, kurie nepriklauso Bendrijos prekių ženklų teismų sistemai, bus kompetentingi nagrinėti ginčus dėl Bendrijos prekių ženklo perleidimo, licencinės sutarties pažeidimų ir pan.

7. Mažiausiai Reglamento normomis yra reguliuojami pažeistų teisių gynimo būdai. Reglamente galima išskirti tik du tiesiogiai įtvirtintus teisių gynimo būdus – (i) uždraudimas pažeidėjui toliau atlikti teises į Bendrijos prekių ženklą pažeidžiančius ar galinčius pažeisti veiksmus bei (ii) teisė reikalauti pagrįsto dydžio kompensacijos. Pastarasis teisių gynimo būdas laikytinas specialiuoju teisių gynimo būdu, kadangi šiuo atveju yra siekiama apsaugoti būsimo prekių ženklo savininko interesus. Remiantis Reglamento nuostatomis, norint pasinaudoti kitais teisių gynimo būdais reikėtų taikyti teisių pažeidimo vietos valstybės narės nacionalinę bei jos tarptautinę privatinę teisę, todėl galimi atvejai, jog Bendrijos prekių ženklų teismai, gindami pažeistas teises bus priversti taikyti kitų valstybių narių nacionalinę teisę ir jose įtvirtintus teisių gynimo būdus. Tokios Reglamente įtvirtintos teisių gynimo taisyklės bei numatyti teisių gynimo būdai labai apriboja pažeistų teisių gynimą, o taip pat apsunkina pačių teismų darbą. Šią teisinio reguliavimo spragą yra bandoma šalinti vienodinant valstybių narių nacionalines teisės normas intelektinės nuosavybės teisių gynimo srityje. Galima paminėti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/48/EB, skirtą intelektinės nuosavybės teisių gynimo sistemų vienodinimui. Visgi, atsižvelgiant į direktyvų leidžiamas išlygas, autorės siūlymu, reikėtų pasirinkti kitą Bendrijos

prekių ženklų apsaugos sistemos trūkumų bei spragų šalinimo būdą, t. y. inicijuoti Reglamento 40/94 pakeitimus teisių gynimo srityje arba parengti atskirą reglamentą, kuris papildytų Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistemą, įtvirtinant savarankišką ir vieningai taikomą Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynimo būdų bei priemonių sąrašą.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

I. Norminiai teisės aktai

1.1. Bendrijos teisės normų aktai

1) 1957 m. Europos Bendrijos steigimo sutartis// OJ L 325, 2002-12-24 (Konsoliduota redakcija);
2) 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklų. OL L 11, 1994-01-14, P. 1-36;
3) 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas 3288/94 iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo, skirtas Urugvajaus raunde pasektiems susitarimams įgyvendinti. OL L 349,1994-12-31, P. 93-84;
4) 1995 m. gruodžio 13 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2868/95, skirtas įgyvendinti Tarybos reglamentą (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo. OL L 303, 1995-12-15, P. 1 – 32;
5) 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo, OL L 12, 2001-01-16, P. 1;
6) 2003 m. spalio 27 d. Tarybos reglamentas Nr. 1992/2003, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo siekiant įteisinti Europos Bendrijos prisijungimą prie 1989 m. birželio 27 d. Madrido susitarimo dėl tarptautinės ženklų registracijos protokolo. OL L 296, 2003-11-14, P. 1-5;
7) 2003 m. liepos 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1383/2003 dėl muitinės veiksmų, atliekamų su prekėmis, kurios, kaip įtariama , pagamintos pažeidžiant tam tikras intelektinės nuosavybės teises, ir priemonių, kurių turi būti imamasi prekių atžvilgiu nustačius, kad jos pagamintos pažeidžiant tokias teises, OL L 196, 2003-08-02, P. 7-14.
8) 2004 m. vasario 19 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 422/2004, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo. OL L 70, 2004-03-09, P. 1-7;
9) 2005 m. birželio 29 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1041/2005, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 2868/95, įgyvendinantį Tarybos reglamentą (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo. OL L 172, 2005-07-05, P. 4 – 2;
10) 1988 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyva Nr. 89/104/EEB valstybių narių įstatymams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti. OL L 40, 1989-02-11, P. 1-7;
11) 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlemento ir Tarybos direktyva 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo. OL L 157, 2004-04-30, P. 45-86;

12) 2005 m. balandžio 14 d. Komisijos pranešimas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisų gynimo 2 straipsnio. OL L 94, 2005-04-13;

1.2. Tarptautinės sutartys

1) 1957 m. birželio 15 d. Nicos sutartis dėl tarptautinės prekių ir paslaugų ženklų registravimo klasifikacijos, peržiūrėta Stokholme 1967 m. liepos 14 d., Ženevoje 1997 m. gegužės 13 d. ir pataisyta Ženevoje 1979 m. spalio 2d.//Valstybės žinios. 1997, Nr. 14-290;
2) 1883 m. kovo 20 d. Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės saugojimo//Valstybės žinios. 1996, Nr. 75-1796;
3) 1994 m. balandžio 15 d. Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (Pasaulio Prekybos Organizacijos steigimo sutarties 1C priedas)// Valstybės žinios 2001, Nr. 46-1620;

1.3. Valstybių narių teisės aktai

1) 2000 m. spalio 10 d. Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas// Valstybės žinios. 2000, Nr. 92-2844;
2) Codice della Proprieta Industriale, Decreto legislativo Nr. 30, 2005-02-10. paimta iš http://oami.europa.eu/en/mark/aspects/natlaw/default.htm#ncl13 – prisijungimo data 2006-12-01.

II. Specialioji literatūra

1) L. Bently, b. Sherman. Intellectual Property Law. New York: Oxford University Press Inc., 2004;
2) David T. Keeling. Intellectual Property Rights in EU Law. Vol. I. Free Movement and Competition Law. New York: Oxford University Press Inc., 2003.
3) Eric Gastinel, Mark Milford. The Legal Aspects of the Community Trade Mark. The Netherlands: Kluwer Law International, 2001;
4) Ulrich Hildebrandt. Harmonized Trade Mark Law in Europe. Case-Law of the European Court of Justice. Berlin: Gallus Druckerei KG, 2005.
5) Terence Prime. European Intellectual Property Law. Aldershot: Ashgate Publishing Company Ltd., 2000;

6) Jeremy Phillips. Trade Mark Law. A Practical Anatomy. Oxford: Oxford University Press, 2003;
7) P.A.C.E. van der Kooij. The Community Trade Mark Regulation. An Article by Article Guide. London :Sweet & Maxwell, 2000;
8) Oliver Vrins and Marius Schneider. Enforcement of Intellectual Property Rights through Border Measures. Law and Practice in EU. New York: Oxford University Press Inc., 2006.

III. Straipsniai

1) Malte Hartmann. Trade mark damages for infringement in multiple jurisdiction: a German court rules // Journal of Intellectual Property Law & Practice. 2005, Vol. 1, No 1;
2) Mizaras V. Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistemos pagrindiniai principai// Justitia. 2004, Nr. 3 (51);
3) Mizaras V. Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistemos pagrindiniai principai// Justitia. 2004, Nr. 4 (52);
4) Mizaras V. Intelektinės nuosavybės teisų gynimo reglamentavimo novelos Europos Bendrijos teisėje: pagrindinai principai//Teisė. 2005, Nr. 55;
5) Pranevičius G. Europos Bendrijos prekių ženklo ir asmenų galinčių būti Europos Bendrijos prekių ženklo savininkais, samprata // Jurisprudencija. 2002, T. 34 (26).
6) Pranevičius G. Europos Bendrijos prekių ženklo savininko teisės // Jurisprudencija. 2002, T. 33 (25);
7) Truskaitė J. Prekių ženklo savininko išimtinių teisių ir jų ribojimų aiškinimas Europos Teisingumo Teismo praktikoje // Justitia. 2005, Nr. 3 (57);

IV. Teismų praktika

1) ETT 1997 m. lapkričio 11 d. sprendimas byloje C-349/95 Frits Loendersloot, trading as F. Loendersloot Internationale Expeditie v. George Ballantine & Son Ltd and Others, (1997) ECR I-06227;
2) ETT 1999 m. gegužės 4 d. sprendimas jungtinėse bylose C-108/97 ir C-109/97 Windsurfing Chiemsee Produktions- und Vertriebs GmbH (WSC) *v.* Boots- und Segelzubehör Walter Huber and Franz Attenberger, (1999) ECR P. I-02779;
3) ETT 1999 m. rugsėjo 14 d. sprendimas byloje General Motors Corporation v Yplon SA. (1999) ECR, P. I-05421

4) ETT 2002 m. birželio 18 d. sprendimas byloje C-299/99 Koninklijke Philips Electronics NV v. Remington Consumer Products Ltd. OJ C191, 2002-08-10, P. 1;

5) ETT 2002 m. gruodžio 12 d. sprendimas byloje C-273/00 Ralf Sieckmann. v. Deutsches Patent und Markenamt. OJ C 19, 2003-01-25. P. – 3;

6) ETT 2002 m. lapkričio 12 d. sprendimas byloje C-206/01 Arsenal Football Club plc v. Matthew Reed (2002) ECR I- 10273;

7) Generalinio advokato Ruiz Jarabo Colomer nuomonė ETT 2002 m. gruodžio 12 d. nagrinėtoje byloje C-273/00 Ralf Sieckmann. v. Deutsches Patent und Markenamt. OJ C 19, 2003-01-25. P. – 3;

8) ETT 2003 m. sausio 9 d. sprendimas byloje C-292/00 Davidoff & Cie SA, Zino Davidoff SA v. Gofkid Ltd, OJ C 44, 2003-02-22, P. 6.

9) ETT 2003 m. kovo 20 d. sprendimas byloje C-291/00 LTJ Diffusion SA v. Sadas Vertbaudet SA (2003) ECR I-2799;

10) ETT 2003 m. gegužės 6 d. spendimas byloje C-104/01 Libertel Groep BV v. Benelux-Merkenbureau. OJ C 146, 2003-06-21, P. 6;

11) PIT 2005 m. spalio 10 d. sprendimas byloje T-305/04 Eden SARL v. Office for Harmonization in the Internal Market, OJ L 330, 2005-12-24, P. 22;

12) PIT 2005 m. kovo 16 d. sprendimas byloje T-112/03 L'Oréal SA v. Office for Harmonization in the Internal Market (Trade Marks and Designs) (OHIM). OJ C 132, 2005-05-28, P. 25.

V. Kita literatūra

1) Piesarskas B., Svecevičius B. Anglų-lietuvių lietuvių-anglų kalbų žodynas. Vilnius: Žodynas, 2004.

2) 1957 m. Nicos sutarties dėl tarptautinės prekių ir paslaugų ženklų registravimo klasifikatorius//http://oami.europa.eu/en/database/euroace.htm; prisijungimo laikas 2006-10-14;

3) Europos Bendrijų biuletenis, priedas 5/80, COM (80) 635 galutinis, 1980 m. lapkričio 19 d.;

4) 13th Meeting of the Office for Harmonization in the Internal Market. Summary of Decisions Adopted by the Board: http://oami.europa.eu/en/office/admin/ab-decisions-D.htm - prisijungimo laikas - 2006-12-05;

5) 2002 m. gruodžio 27 d. Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos reglamento pakeičiančio Reglamentą (EB) 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo, COM (2002) 767 galutinis;

6) Note on change of practice regarding examination of marks in colour// http://oami.europa.eu/en/mark/marque/marks_colour.htm ; prisijungimo data - 2006-11-15

7) Notes on the Application Form for a Community Trade Mark// http://oami.europa.eu/en/mark/marque/form.htm ; prisijungimo laikas - 2006-11-16.

8) OHIM Statistics// http://oami.europa.eu/en/office/stats.htm - prisijungimo data 2006-12-01;

9) List of Comunity Trade Mark Courts; http://oami.europa.eu/en/mark/aspects/default.htm - prisijungimo lakas 2006-12-05;

10) Rita Clifton. The Future of Brands. Paimta iš http://www.interbrand.com/books_papers.asp?pageno=5; prisijungimo laikas: 2006-10-14;

11) Interbrand Business Week. Best Global Brands 2006. A Ranking by Value. http://www.interbrand.com/best_brands_2006.asp; prisijungimo laikas:2006-10-14

BENDRIJOS PREKIŲ ŽENKLŲ SAVININKŲ TEISIŲ GYNIMAS

Santrauka

Pagrindinės sąvokos: Bendrijos prekių ženklas, Bendrijos prekių ženklo savininkas, Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistema, Bendrijos prekių ženklų teismai, Reglamentas 40/94.

Santraukos turinys: 1) Reikalavimai žymeniui, galinčiam tapti Bendrijos prekių ženklu; 2) Bendrijos prekių ženklų savininkų teisės; 3) Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių apsauga ir gynimas.

Pastaruoju metu galima pastebėti tendencingą prekių ženklo reikšmės didėjimą tiek vietinėje, tiek regioninėje, tiek ir tarptautinėje prekyboje, todėl kiekvienas prekių ženklo savininkas yra skatinamas skirti vis didesnį dėmesį tinkamam savo prekių ženklo valdymui bei apsaugai. Bendrijos prekių ženklo apsaugos sistema suteikia registruotam prekių ženklui apsaugą visoje Europos Sąjungos teritorijoje.

Žymeniui, galinčiam tapti prekių ženklu ir naudotis Bendrijos prekių ženklo sistemos garantuojama apsauga, yra keliami gana aukšti grafinės išraiškos ir skiriamojo pobūdžio reikalavimai. Šie reikalavimai yra tenkinamai, jei žymens grafinė išraiška yra aiški, apibrėžta, išbaigta, lengvai prieinama, suprantama, ilgalaikė ir objektyvi, o žymens skiriamasis pobūdis leidžia aiškiai identifikuoti prekių ar paslaugų kilmę.

Bendrijos prekių ženklų savininkais gali būti visi fiziniai ir juridiniai asmenys, tarp jų ir pagal viešosios teisės reikalavimus įsteigtos institucijos. Bendrijos prekių ženklo savininko teisės gali būti išskiriamos į tokias pagrindines grupes: (1) išimtinės teisės; ir (2) nuosavybės teisės į prekių ženklą. Bendrijos prekių ženklo savininko išimtinės teisės suteikia jam teisę uždrausti bet kuriam trečiajam asmeniui, be savininko sutikimo, komercinėje veikloje naudoti Bendrijos prekių ženklui tapatų ar į jį panašų žymenį, kuris gali suklaidinti vartotoją. Bendrijos prekių ženklo savininkui suteikus atitinkamas teises nemažiau svarbu užtikrinti tokių teisių apsaugą bei gynybą. Bendrijos prekių ženklo savininkas savo teises gali ginti tiek administracine, tik ir teismine tvarka. Bendrijos prekių ženklo savininko išimtinių teisių gynimas teismine tvarka, išskirtinai patikėtas Bendrijos prekių ženklų teismams, kurių teritorinis teisingumas nustatomas pagal Reglamente 40/94 įtvirtintas teisingumo nustatymo taisykles. Vis dėlto Bendrijos prekių ženklų savininkų teisių gynimo sistema nėra pakankamai išbaigta ir vieninga. Reglamentas 40/94 beveik nereguliuoja teisinių padarinių, atsirandančių dėl prekių ženklų savininkų teisių pažeidimų, todėl daugelis Reglamento nesureguliuotų teisių gynimo klausimų yra paliekami reguliuoti skirtingai valstybių narių nacionalinei teisei. Tai lemia didžiausią šios regioninės prekių ženklo apsaugos sistemos trūkumą.

PROTECTION OF THE COMMUNITY TRADE MARKS' PROPRIETORS' RIGHTS

Summary

Keywords: Community Trade Mark, Community Trade Mark proprietor, Community Trade Marks' Protection System, Community Trade Mark Courts, Regulation 40/94.

Content of the summary: 1) Requirements for the sign to be capable for Community Trade Mark; 2) Rights of Community Trade Mark proprietors; 3) Protection and Enforcement of Community Trade Mark.

Recently it is possible to notice the tendentious increase of trade mark's importance in local, regional and international market, therefore every trade mark proprietor shall be motivated to pay more and more attention to proper management and protection of their trade mark. Community Trade Mark's Protection System provides the protection for the registered trade mark within the entirely territory of the European Union.

Sign, capable of being a trade mark and using the guaranteed protection of the Community Trade Mark Protection System, shall follow the high requirements of graphical representation and distinctiveness. These requirements are fulfilled provided that the graphical representation is clear, precise, self-contained, easily accessible, intelligible and objective, where the distinctiveness of the sign allows clearly identify the origin of goods and services.

Community Trade Mark proprietors may be every natural or legal person, including authorities established under public law. The rights of Community Trade Mark proprietor may be divided into the following main groups: (1) exclusive rights; and (2) ownership rights to the trade mark. The exclusive rights of the proprietor allows to prohibit all third parties without the permission of the proprietor from using in the course of trade the sign, which is identical or similar to the Community Trade Mark and which may confuse a consumer. When providing the proprietor of the trade mark with the respective rights, it is important to ensure the protection and enforcement of such rights. The proprietor of Community Trade Mark may enforce his rights under the administrative or judicial order. The enforcement of exclusive Community Trade Mark proprietor's rights under the judicial order is entirely entrusted to the Community Trade Marks Courts, the territorial jurisdiction thereof shall be determined under the jurisdiction rules set forth in the Regulation 40/94. However the Community Trade Mark protection system is not sufficiently completed and unanimous. Regulation 40/94 is almost silent about the legal consequences that may arise in relation to the infringement of the trade mark proprietor's rights, therefore many of the questions related to the protection of the rights, that are not stipulated in

the Regulation, are left to be regulated by the national law of the Member States. This is recognised as the main limitation of this regional trade mark protection system.

Priedai

Priedas Nr. 1

BENDRIJOS PREKIŲ ŽENKLŲ TEISMŲ SĄRAŠAS

2006 m. rugsėjo 1 d. duomenys

(1) Pirmosios instancijos teismas

(2) Antrosios instancijos teismas

Belgija:

(1) Briuselio prekybos teismas (Tribunal de Commerce de Bruxelles)

(2) Briuselio apeliacinis teismas (Cour d'appel de Bruxelles)

Čekijos respublika:

(1) Prahos miesto teismas (Městský soud v Praze)

(2) Aukščiausias teismas Prahoje (Vrchni soud v Praze)

Danija:

(1) Jūrų prekybos teismas Kopenhagoje (Sø - og Handelsretten, København)

(2) Aukščiausiasis teismas Kopenhagoje (Højesteret, København)

Vokietija:

(1) Manheimo rajono teismas (Landgericht Mannheim)

Štutgarto rajono teismas (Landgericht Stuttgart)

Niurnbergo-Fürth rajono teismas (Landgericht Nürnberg-Fürth)

Miuncheno I rajono teismas (Landgericht München I)

Berlyno rajono teismas (Landgericht Berlin)

Bremeno rajono teismas (Landgericht Bremen)

Hamburgo rajono teismas (Landgericht Hamburg)

Frankfurto prie Maino rajono teismas (Landgericht Frankfurt am Main)

Rostoko rajono teismas (Landgericht Rostock)

Braunšveigo rajono teismas (Landgericht Braunschweig)

Diuseldorfo rajono teismas (Landgericht Düsseldorf)

Koblenco rajono teismas (Landgericht Koblenz)

Frankentalio (Pfalco) rajono teismas (Landgericht Frankenthal (Pfalz))

Sarbriukeno rajono teismas (Landgericht Saarbrücken)

Leipcigo rajono teismas (Landgericht Leipzig)

Magdeburgo rajono teismas (Landgericht Magdeburg)

Kylio rajono teismas (Landgericht Kiel)

Erfurto rajono teismas (Landgericht Erfurt)

(2) Karlsruho valstybinis apeliacinis teismas (Oberlandesgericht Karlsruhe)

Štutgarto valstybinis apeliacinis teismas (Oberlandesgericht Stuttgart)

Niurnbergo valstybinis apeliacinis teismas (Oberlandesgericht Nürnberg)

Miuncheno valstybinis apeliacinis teismas (Oberlandesgericht München)

Berlyno Aukščiausiasis teisingumo teismas (Kammergericht Berlin)

Hansiško Bremeno valstybinis apeliacinis teismas (Hanseatisches Oberlandesgericht Bremen)

Hansiško Hamburgo valstybinis apeliacinis teismas (Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg)

Frankfurto prie Maino valstybinis apeliacinis teismas (Oberlandesgericht Frankfurt am Main)

Rostoko valstybinis apeliacinis teismas (Oberlandesgericht Rostock)

Braunšveigo valstybinis apeliacinis teismas (Oberlandesgericht Braunschweig)

Diuseldorfo valstybinis apeliacinis teismas (Oberlandesgericht Düsseldorf)

Koblenco valstybinis apeliacinis teismas (Oberlandesgericht Koblenz)

Pfalciško Cveibriukeno valstybinis apeliacinis teismas (Pfälzisches Oberlandesgericht Zweibrücken)

Saro Sarbriukeno valstybinis apeliacinis teismas (Saarländisches Oberlandesgericht Saarbrücken)

Dresdeno valstybinis apeliacinis teismas (Oberlandesgericht Dresden)

Naumburgo valstybinis apeliacinis teismas (Oberlandesgericht Naumburg)

Šlezvigo-Holšteino valstybinis apeliacinis teismas (Schleswig-Holsteinisches Oberlandesgericht)

Tiuringijos valstybinis apeliacinis teismas (Thüringer Oberlandesgericht)

Estija:

(1) Harju apygardos teismas (Harju Maakohus)

(2) Talino apeliacinis teismas (Tallinna Ringkonnakohus)

Graikija:

(1) Atėnų pirmosios instancijos teismas (Tribunal de première instance d'Athènes)

(2) Salonikų pirmosios instancijos teismas (Tribunal de première instance de Thessaloniki)

(3) Atėnų apeliacinis teismas (Cour d'appel d'Athènes)

Salonikų apeliacinis teismas (Cour d'appel de Thessaloniki)

Ispanija:

(1) Alikantės prekybos teismas (Juzgados de lo Mercantil de Alicante)

(2) Alikantės aukščiausiasis teismas (Audiencia Provincial de Alicante)

Airija:

(1) Aukštesnysis teismas (The High Court)

(2) Aukščiausiasis teismas (The Supreme Court)

Italija:

(1) Bario teismas (Tribunale di Bari)

Bolonijos teismas (Tribunale di Bologna)

Katanijos teismas (Tribunale di Catania)

Florencijos teismas (Tribunale di Firenze)

Genujos teismas (Tribunale di Genova)

Milano teismas (Tribunale di Milano)

Neapolio teismas (Tribunale di Napoli)

Palermo teismas (Tribunale di Palermo)

Romos teismas (Tribunale di Roma)

Turino teismas (Tribunale di Torino)

Triesto teismas (Tribunale di Trieste)

Venecijos teismas (Tribunale di Venezia)

(2) Bario apeliacinis teismas (Corte d'appello di Bari)

Bolonijos apeliacinis teismas (Corte d'appello di Bologna)

Katanijos apeliacinis teismas (Corte d'appello di Catania)

Florencijos apeliacinis teismas (Corte d'appello di Firenze)

Genujos apeliacinis teismas (Corte d'appello di Genova)

Milano apeliacinis teismas (Corte d'appello di Milano)

Neapolio apeliacinis teismas (Corte d'appello di Napoli)

Palermo apeliacinis teismas (Corte d’appello di Palermo)

Romos apeliacinis teismas (Corte d’appello di Roma)

Turino apeliacinis teismas (Corte d’appello di Torino)

Triesto apeliacinis teismas (Corte d’appello di Trieste)

Venecijos apeliacinis teismas (Corte d’appello di Venezia)

Lietuva:

(1) Vilniaus apygardos teismas

(2) Apeliacinis teismas

Liuksemburgas:

(1) Liuksemburgo apygardos teismas (Tribunal d’Arrondissement de Luxembourg)

(2) Aukščiausiasis teisingumo teismas (Cour Supérieure de Justice)

Malta:

(1) Civilinio teismo pirmieji rūmai (First hall of the Civil Court)

(2) Apeliacinis teismas (The Court of Appeal)

Olandija:

(1) Hagos apygardos teismas (Arrondissementsrechtbank te 's – Gravenhage)

(2) Hagos apeliacinis teismas (Gerechtshof te 's – Gravenhage)

Austrija:

(1) Vienos komercinis teismas (Handelsgericht Wien)

(2) Vienos regiono/rajono apeliacinis/aukštesnysis teismas (Oberlandesgericht Wien)

Lenkija:

(1) Varšuvos apygardos teismas (Sąd Okręgowy w Warszawie)

(2) Apeliacinis teismas Varšuvoje (Sàd Apelacyjny w Warszawie)

Portugalija:

(1) Lisabonos komercinis teismas (Tribunal do Comércio de Lisboa)

Vila Nova de Gaia komercinis teismas (Tribunal do Comércio de Vila Nova de Gaia)

(2) Koimbros apeliacinis teismas (Tribunal da Relação de Coimbra)

Evoros apeliacinis teismas (Tribunal da Relação de Evora)

Faro apeliacinis teismas (Tribunal da Relação de Faro)

Guimaraes apeliacinis teismas (Tribunal da Relação de Guimarães)

Lisabonos apeliacinis teismas (Tribunal da Relação de Lisboa)

Porto apeliacinis teismas (Tribunal da Relação de Porto)

Slovėnija:

(1) Liublianos apygardos teismas (Okrožno sodišče v Ljubljani)

(2) Liublianos aukščiausias teismas (Višje sodišče v Ljubljani)

Slovakija:

(1) Bratislavos I apylinkės teismas (Okresný súd v Bratislave I)

Banska Bistrica apylinkės teismas (Okresný súd v Banskej Bystrici)

Košice apylinkės teismas (Okresný súd v Košiciach I)

(2) Bratislavos apygardos teismas (Krajský súd v Bratislave)

Banska Bistrica apygardos teismas (Krajský súd v Banskej Bystrici)

Košice apygardos teismas (Krajský súd v Košiciach)

Suomija:

(1) Helsinkio apygardos teismas (Helsingin käräjäoikeus)

(2) Apeliacinis teismas Helsinkyje (Helsingin hovioikeus)

Švedija:

(1) Stokholmo apygardos teismas (Stockholms tingsrätt)

(2) Svea apeliacinis teismas Stokholme (Svea hovrätt, Stockholm)

Jungtinė Karalystė:

(1) Anglija ir Velsas: Aukščiausias teismas (The High Court)

Apygardos patentų teismas (The Patents County Court)

Birmingemo apygardos teismas (Birmingham County Court)

Bristolio apygardos teismas (Bristol County Court)

Kardifo apygardos teismas (Cardiff County Court)

Lydso apygardos teismas (Leeds County Court)

Liverpulio apygardos teismas (Liverpool County Court)

Mančesterio apygardos teismas (Manchester County Court)

Niukaslo prie Taino apygardos teismas (Newcastle upon Tyne County Court)

Škotija: Aukščiausias civilinių bylų teismas (The Court of Session)

Šiaurės Airija: Aukščiausias teismas (The High Court)

(2) Apeliacinis teismas (The Court of Appeal)

Darbas baigtas: 2006 m. gruodžio 29 d.

_____

(parašas)